St. Virpsa
6912 S. Rockwell
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Alp 2637
L.arch.

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVII Lapkritis – November 4, 1982 Nr.42
TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

GARBĖS NARIAI

Korp! Neo-Lithuania savo veikla siekia šių tikslų: lietuvių tautos laisvės, didybės, garbės bei gerovės ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymo, o nariuose augina valingas, kilnias bei taurias asmenybes. Šiems tikslams atsiekti, ieško atramos kūrybingoje tautoje, papročiuose, kultūroje. Lietuvos atgimimo laikotarpyje kultūrinėje ir politinėje veikloje prasikišo visa eilė asmenų, davusių kryptį visam tautos judėjimui. Tokius asmenis Korp! Neo-Lithuania pakvietė į savo šeimą ir suteikė garbės nario vardą bei teises. Nepriklausomybės laikotarpyje, Korp! Neo-Lithuania garbės nariais buvo pakviesti septyni lietuvių tautai nusipelnę asmenys, kurie jau visi yra mirę. Korporacija pagarbiai juos prisimena ir stengiasi eiti jų pramintais takais.

KAN. JUOZAS TUMAS-VAIŽGANTAS
1869. IX. 8 — 1933. IV.29

Kilimo aukštaitis, rašytojas, publicistas, redaktorius, kunigas. Kan. Juozas Vaižgantas buvo veikli, judri ir kilni asmenybė. Visą savo gyvenimą atidavė savo tautai, savo praščiokėliams tautiečiams, čia juos bardamas, mokydamas ar skatindamas prie aukštesnių idealų. Už lietuvišką veiklą, lenkuojančios bažnytinės vyresnybės buvo mėtomas iš vienos vietos į kitą, iš skurdžios parapijos į dar skurdesnę, iš tolimos vietos į užkampį, toliau nuo kultūrinių ir politinių centrų, kad mažiau turėtų progų savo įsitikinimus skelbti. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, kun. Juozas Tumas-Vaižgantas visa savo jautria siela pasineria į kūrybinį valstybės atstatymo darbą, ypač jautrus buvo lietuviams studentams. Jis pašventina Korporacijos vėliavą ir kertinį akmenį statomiems namams. 1924. V. 14 d. išrenkamas Korp! Neo-Lithuania pirmuoju garbės nariu. Ateinančiais metais minėsime 50 metų sukaktį nuo jo mirties.

DR. JONAS BASANAVIČIUS
1851. XI.23 — 1927.II. 16

Dr. Jonas Basanavičius kilimo suvalkietis, medici-

(Nukelta į 4 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Sovietijoje trumpėja vyrų amžiaus vidurkis. - Vyrų trukumą kariuomenėje turi atstoti moterys. - Per daug degtinės vestuvėse. - Sviesto tačiau Maskva gali pirktis kiek nori...

PRIEŠ DIDELĘ PERMAINĄ

Kremliaus pareigūnai sugriežtino režimą

Vytautas Meškauskas

Mes jau rašėme šioje vietoje, kad sovietų pramonės vadovams didelį galvosūkį patiekė gimimų sumažėjimas, pusiau sumažinęs naujų darbininkų skaičių. Dabar paaiškėjo, kad Kremlius susidūrė su dar vienu jam nemaloniu fenomenu. Tuo tarpu - kai visame pasaulyje žmonių pragyvenimo ilgis didėja, JAV, pav. vyrai vidutiniai dabar išgyvena 73 metus - Sovietijoje mažėja.

Apie tai sovietų statistika tyli. Bet Washingtono Georgetown Universiteto demografas Murray Feshbach nustatė, kad sovietinis vyras, kuris 1964 metais galėjo tikėtis sulaukti vidutiniai 67 metus, dabar vidutiniai sulaukia 61.9 metus. Moteris Sovietijoje, kaip ir kitur, gyvena ilgiau už vyrą, nors ir jos amžius sutrumpėjo iš 75.6 metų 1964 metais iki 73.5 m. dabar. Toks didelis skirtumas tarp vyrų ir moterų - 12 metų - niekur kitur pasaulyje nežinomas (JAV jis siekia apie 7-8 metus.)

Amžiaus ilgio statistiką sovietai nustojo skelbti nuo 1972 metų, kada jų vyras galėjo tikėtis 64 m. vidurkio, o moteris 74 metų. Kaip pranešė The Wall Street Journal spalio 18 dieną, sovietų centrinio statistikos biuro gyventojų judėjimo sekcijos vedėjas pereitais metais prasitarė, kad daugiau moterų Sovietijoje tapo šeimos galvomis dėl per ankstyvos savo vyrų mirties, negu dėl skyrybų, kurios anksčiau būdavo pagrindinė to reiškinio priežastis. Tos sekcijos vedėjas A. Volkov neminėjo amžiaus, bet tik pastebėjo, kad tarp 1970 ir 1979 m. gyventojų surašinėjimo 8 milijonai sovietų piliečių, daugumoje vyrai, mirė 'per anksti'.

1979 metais JAV iš tūkstanties gyventojų mirė 8.7 , gi Sovietijoje 1980 metais - 10.3 gyventojai. Reikia atsiminti, kad dėl didelių nuostolių antrojo pasaulinio karo metu, sovietų gyventojai yra jaunesni kaip JAV. Vyrų tarp 40-44 metų Sovietijoje miršta 7.4 iš tūkstanties, tuo tarpu moterų tik 2.9 . Beveik tris kartus mažiau. Kodėl? Atsakymas - alkoholizmas vyrų tarpe - paplitęs daugiau negu moterų.

Vladimir Treml, Duke universiteto ekonomistas, išskaičiavo iš sovietų statistinių šaltinių, kad per paskutinius 25 metus alkoholio suvartojimas ten padvigubėjo ir dabar siekia apie 16 litrų gryno spirito galvai per metus. Kartu 60% viso alkoholio yra išgeriama degtinės, o ne vyno ar alaus formoje, kuri daugiau kenkia sveikatai. Maždaug 7-8% visų mirčių priskiriama apsinuodijimui alkoholiu. Jis kaltas ir dėl pusės visų nusižudymų , nelaimingų atsitikimų bei treč dalio visų eismo nelaimių.

Prie mirties atsitikimų padidėjimo nemaža dalimi prisideda 'samagonas' ir techniškiems reikalams skirto spirito gėrimas. Geriamas pvz. ledams nuo lėktuvų ištirpdinimo skystimas, odekolonas, baldams valyti ir net vabzdžiams naikinti mišiniai.

•••

Pereitą savaitę Pravda labai griežtai pasisakė prieš vestuvių parengimus, ypač derliaus nuėmimo metu, nes girtos melžėjos pamiršta karves, o vyrai nepajėgia važnyčioti traktorius ir kombainus dėl drebančių rankų.

Kompartijos oficiozas nurodo, kad toks paprotys yra ne rusiškas:

'Senovės Rusijoje jaunavedžiai niekados negerdavo, bet dabar vestuvių rengėjai negali apsieiti su mažiau degtinės kaip viena bonka galvai, įskaitant vaikus ir senelius.'

Į vestuves sukviečiama tiek daug - kartais net 300 - svečių kad nėra restoranų jiems sutalpinti. Už tat jos rengiamos kitose patalpose, net mokyklose. Jei tvarkos dabotojai pasiteirauja, kodėl tiek daug svečių, jie visados gauna tą patį atsakymą: negalima apsileisti prieš kaimynus!

•••

Vyrų skaičiaus mažėjimas sukėlė ir Raudonosios Armijos vadovybės susirūpinimą. Apie tai rašė spalio 11 d. Vokiečių Der Spiegel, iš dalies remdamasis mūsų jau čia minėto Murray Feshbacho apskaičiavimais. Iki šiol kariuomenės eilės kasmet buvo papildomos iš 2.5 milijono aštuoniolikamečių. Tačiau tas skaičius 1990 metais sumažės iki 2.1 milijono. Iš to skaičiaus reikia dar atimti kariuomenėn nešaukiamus dėl vienos ar kitos priežasties. Kovai su naujokų trūkumu Kremlius paskyrė ir pakėlė į Krašto Apsaugos viceministerius 69 metų amžiaus armijos generolą Ivan Čkadovą.

Iki šiol nuo kareiviavimo prievolės Sovietijoje laikinai galėjo būti atleidžiami įvairių aukštųjų mokyklų studentai. Dabar iš Maskvoje esančių tokių 78 institucijų, nuo kareiviavimo gali būti laikinai atleisti tik Maskvos universiteto, dviejų technikos institutų ir 3 medicinos mokyklų studentai. Išimties dar gali sulaukti tik aukštų partijos pareigūnų vaikai. Visa tai veda ir prie kito reiškinio. Didėja aziatų, kurie turi daugiau vaikų už baltuosius, skaičius kariuomenėje. Feshbachas skaičiuoja, kad jų prieauglis 2,000 metais bus 14 kartų didesnis už baltųjų. Aziatų naujokų švietimo lygis yra žemesnis ir CIA apskaičiavimu savanoriai į JAV armiją šiuo metu yra didesnio išsilavinimo negu sovietų naujokai.

Dėl to ir tarnybos laikas vėl bus pratęsiamas nuo dviejų iki trijų metų. Iki šiol taip ilgai reikėjo tarnauti tik laivyne. Tik 25% karių likdavo virštarnybiniais, tuo tarpu V. Vokietijoje tas skaičius siekia pusės, kas labai svarbu turint galvoje naujų ginklų techniškų lygį. Virštarnybiniai puskarininkiai ir karininkai yra be-

(Nukelta į 4 psl.)

Visos žinios iš Sovietijos kalba apie režimo sugriežtinimą. Tai dar nereiškia, kad naujas Kremliaus valdovas - kas jis būtų - jau pradėjo valdyti griežta ranka. Patikimesnė prielaida būtų tokia, kad netikrumas kas bus Brežnevo įpėdiniu, visą partijos ir valstybės aparatą verčia įsitempti, o jo pareigūnus laikytis nusistovėjusios santvarkos, lyg sakant naujam valdovui: mes sąžiningai pildysime visus tavo įsakymus.

Brežnevo greitas pasitraukimas laikomas taip tikru, kad jau niekas nekalba apie jo susitikimą su Reaganu. Per paskutinį pasimatymą su Shultzu, Gromyko pasakojo, kad Brežnevo sveikata taip susilpnėjusi, kad jis gali dirbti dvi dienas į savaitę. Žinoma, čia reikėtų išsiaiškinti ką reiškia 'dirbti', bet dėl to neverta sukti galvos. Gromyko vistiek teisybės nepasakys.

Paprastai labai gerai informuotas N.Y. Times diplomatinis korespondentas Bernardas Gwertzman rašo, kad Shultzas gavo Reagano pritarimą - per pasimatymą su Gromyko - neiškoti kokio sutarimo, bet visus savo pokalbius, kurie užtruko 7 su puse valandos, skirti JAV nusistatymui nušviesti. Tam, kad naujas valdovas iš pirmos dienos žinotų kas čia darosi. Shultzas taip kalbėjęs sovietui:

'Mes esam stiprūs. Mes liksim stiprūs. Mes dar sustiprėsim. Mūsų sąjungos stiprios, mes galime apsaugoti savo interesus, ir jūs geriau tam patikėkite. Jei jūs norite audringų (conflict-ridden situation) santykių, jūs turėsite stiprų varžovą. Tai nėra būtina, bet prie to dabar einama. Jei norite pasikeitimų - parodykite tai savo elgesiu.'

JAV pareigūnai džiaugiasi kad pirmą kartą JAV-Sovietų Sąjungos istorijoje jie turi progos dar prieš pasikeitimą Kremliuje išdėstyti savo užsimojimus. Stalinas mirė be perspėjimo. Chrusčiovas savo bendrų buvo nuverstas irgi staigiai. Kurį laiką Valstybės Departamento ekspertai manė, kad Brežnevą pradžoje pakeis A. Kirilenko, 76 m. amžiaus. Bet jo pavardės jau nebuvo spalio 5 d. politbiuro užuojautoje. Dabar kalbama apie K.U. Černenko, kai kas mini Viktoro Grišino, Maskvos kompartijos vadovo pavardę. Mažiau žinomi ekspertai, atrodo, balsuotų už buvusio KGB viršininko Juri V. Andropovo šansus.

Žinant KGB galią, jo kandidatūra atrodo labai naturalus pasirinkimas. Faktas, kad jis iš to posto pasitraukė, bet pasiliko politbiure, kalba už jo galios išsilaikymą. Priešingu atveju jis, ko gero, šiandien jau būtų sušaudytas. KGB turi turėti galingų priešų, kurių savisauga neleistų pražiopsoti tokios progos. Užtat manoma, kad jis pats savo vieton rekomendavo Ukrainos KGB viršininką, 64 metų gen. Vitalių Fedorčuko, neturintį savos politinės bazės, kuria galėtų remtis. ApieAndropovą eina gandai, kad jis slaptai esąs Vakarų kultūros ir papročių simpatikas, bet, žinoma, ta pagarba ar simpatijos gali prasidėti ir baigtis tik 'džinsinių' kelnių ar kokių kitų vakarietiškų 'gadgets' pamėgimu. Kiekvienu atveju - ir jam, ir jo patikėtiniui Fedorčukiui laukiant kas bus toliau - visų pirma reikia stipriau suimti vadeles. Tuo pavyzdžiu užsikrėtė ir kiti pareigūnai.

Užsieniečiai žvarbesnį vėją pajuto su automatinių (susijungiančių be centrinės panelių) telefonų, įvestų Maskvos olimpijados proga kai kuriuose sostinės rajonuose, išjungimu. Kultūros darbuotojai visur skatinami budėti sovietinių 'vertybių' sargyboje ir kovoti su iš užsienio ateinančiais blogais papročiais, įskaitant ir katalikų religiją. Taline visai neseniai apie tai kalbėjo aukštas Kremliaus pareigūnas K.V. Rusakovas. Disidentams atimta bet kokia proga kur nors pasireikšti. Jei dar kur jų liko nesuimtų, jie buvo paskutinį kartą įspėti 'nusiraminti'. Pagaliau - ir žydų iš Sovietijos, per pirmus devynius š.m. mėnesius, buvo išleista vos 2,100 , kai tuo tarpu pernai jų skaičius siekė 8,000.

Žinia, spaudžiant disidentus visų problemų neišspręsi. Prie keletos jų sustosime šios savaitės apžvalgoje.

Iš kitos pusės

DRAUGO spalio 8 ir 9 d. d. Nr. pasirodė dr. D. Krivicko str. apie "Lietuvybės išlaikymą ir kovą dėl Lietuvos", kuris, atrodo, pakartojo jo įvadines mintis į spalio 3 d. įvykusias Chicagoje tuo reikalu SVARSTYBAS, nors tai ir nėra paminėta. Pabaigoje taip rašoma:

> "Visoms šioms tarptautinėms, istorinėms ir ideologinėms problemoms nušviesti yra reikalinga plati ir planinga visuomeninė talka. Kova su komunistine sistema yra kartu ir ideologinė kova . . . Organizacijoms . . . tektų sutartinai nustatyti šių problemų pirmumų laipsnį, atsižiūrint į šių dienų tarptautinę būklę . . . Pagal 1964 m. susitarimą iniciatyvos šiam reikalui turėtų imtis Vlikas . . . Gražus tam pavyzdys yra ALT ir A. L. Bendruomenės sutarimas Lietuvos atstovybės rūmų remontui vydyti."

Pagal 1964 metų nutarimą . . . Kiek metų nuo jo praėjo? O gi aštuoniolika! Šiandien nereiktų SVARSTYBŲ, jei taip būtų padaryta. Bet tai nėra priekaištas — praktiškai negalėjo būti kitaip. Kaip tik atsovybės rūmų remonto pavyzdis gali paaiškinti. Ar kam nors būtų atėjusi į galvą mintis organizuoti tam reikalui vajų, jei dabartinė Washingtono administracija laikytųsi anksčiau buvusių politikos, kurios būtų patenkintos, jei atstovybė ramiai nusibaigtų? Ir dabar, reikia atsiminti, kad tik pinigams privačia iniciatyva pradėjus plaukti, bendrinės organizacijos stojo talkon pinigams skaityti.

Iš mūsų veiklos susidaro įspūdis, kad Lietuvą kuriuo nors būdu turi išvaduoti JAV. Iš kitos pusės žiūrint, patikimesnė prielaida būtų Sovietijos revoliucija ar evoliucija. Tokiais atvejais nulemtų ne užsienis, bet Lietuvos gyventojai. Būtų net juokinga manyti, kad tada Lietuvos prezidento pareigas automatiškai perimtų VLIKo pirmininkas. Ne tik dėl to, kad jam koją pakištų PLB pirmininkas.

Jei taip, svartytinas grįžimo į realybę klausimas. Spausti šio krašto administraciją geriau gali ne kokia globalinė, bet Amerikos piliečių organizaciją, kaip pvz. Amerikos Lietuvių Taryba. Ji galėtų tyliai įspūdingiau persiorganizuoti. Užmiršti, kad ją sudaro keturios apdžiūvusios srovės.. Ar ne geriau būtų, kad ją sudarytų pavyzdžiui, organizacijų pirmininkai ir laikraščių redaktoriai. Juk ALTos ir LB praktika parodė, kad reikšmingą darbą atlieka ne rinkti, bet dažnai iš šalies talkon pakviesti asmenys, kokios visuomeninės reikalų tarybos ar ad hoc komitetų vardu.

Tarptautinio atoslūgio metu ALTa, nuobodulio išvaikymui, galėtų įsivelti į šio krašto vidaus politikos sukūrius, tarptautinei padėčiai surimtėjus, atsimintų kelti Lietuvos reikalą. Faktinai visa bendra Amerikos lietuvių veikla ir buvo, gali sakyti, spontaniška. Noras ją suvaržyti kažkokiais ideologiniais retežiais ir nekintamais paragrafais, yra iš kalno pasmerktas nepasisekimui. Kiekvienas griežtas tikėjimas, rašė A. Škėma, gimdo heretikus.

(vm)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA, 6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year $17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams $17.00, pusei metų $9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Ryžtingai žvelgiame į ateitį

Lietuvio šviesuolio žadinta tauta, lietuvio knygnešio nešta šviesa, lietuvio baudžiauninko prakaitu permirkusi ir savanorio krauju apšlakstyta Lietuvos žemė, 1918 metais kėlėsi savarankiškam gyvenimui. Okupantų apiplėšta, karų nusiaubta, be medžiaginių išteklių ir pasiruošusių žmonių, visa tauta kibo į darbą, ėmė šviestis ir tvarkytis. Dar nenutilus karo šūviams, steigėsi lietuviškos mokyklos ir savąja lietuvių kalba pradėjome semtis šviesos. Taip 1922 m. vasario 16 d. buvo atidarytas aukštojo mokslo židinys — Lietuvos universitetas Kaune, į kurį rinkosi kaimo ir miesto jaunimas. Pirmą kartą mūsų istorijoje universiteto aulėse suskambėjo lietuvių kalba, pirmą kartą lietuvis tapo šeimininku savosios aukštosios mokslo įstaigos.

Varginga ir skurdi tada buvo aplinka: patalpos, mokslo priemonės, profesūra ir net studentija. Sugužėjo į mūsų Alma Mater studentai, pabėgę nuo rusiškojo komunizmo. Daugumą jų sudarė ne lietuviai, bet kitų tautybių jaunuoliai, nes jiems lengviau buvo pasiekiamas aukštasis mokslas Rusijos ir kitų kraštų universitetuose. Ir savame universitete lietuvį norėta nustumti į šalį, nes atsivežtos internacionalinės idėjos bandė užgožti savąsias.

Tokioje atmosferoje ir tokiose nuotaikose, susirinko būrelis lietuvių studentų, v a d ovaujamų Vokietijoje studijavusio Valentino Gustainio, ir 1922 m. lapkričio 11 d. deklaravo, kad steigia Lietuvių studentų tautininkų korporaciją Neo-Lithuania. Tautinės korporacijos įsteigimas nepatiko jau veikiančiomis studentų organizacijoms — lygiai dešiniesiems, lygiai kairiesiems. Atlaikiusi puolimus iš kairės ir dešinės, Korp! Neo-Lithuania žengė plačiu žingsniu ir užsitikrino tinkamą vietą studentijoje ir lietuvių visuomenėje. Tautinės idėjos sklido ir kitose aukštosiose mokyklose, kuriose steigėsi naujos korporacijos. Taip Dotnuvos žemės ūkio akademijoje įsisteigė Jaunoji Lietuva, kolegės neolituanės atsiskyrė ir įkūrė studenčių korporaciją Filiae Lithuaniae, Prekybos institute, Klaipėdoje — Herkus Mantas (Monte), Vilniaus universitete — Geležinis Vilkas, Vokietijos aukštosiose mokyklose — Viltis.

Savame universitete ir savoje žemėje gimusi Neo-Lithuania augo, klestėjo ir plėtė savo veiklą ne vie tik studentijoje, bet taip pat moksleivių ir kaimo bei miesto jaunimo tarpe, įsteigdami Jaunosios Lietuvos sąjungą. Leido žurnalus: Jaunąją Lietuvą, Akademiką, Studentų balsą, Jaunąją kartą. Kraštas stiprėjo ekonomiškai, lietuviai švietėsi ir jungėsi į kūrybingą Lietuvos gyvenimą. Visą šį gražų ir gaivalingą Lietuvos gyvenimą, 1940 m. birželio 15 d. nutraukė iš rytų užplūdusi raudonojo komunizmo banga ir sunaikino valstybinę Lietuvos nepriklausomybę bei visą organizacinį gyvenimą. Kraujavo Lietuva okupanto naikinama, verkė lietuviai į Sibirą tremiami.

Praūžė viską naikinantis karas, rusų komunistinę okupaciją pakeitė rudoji nacių okupacija, o lietuvis vis tebevaitojo geležinio bato spaudžiamas.

Baigėsi karas, vėl grįžo raudonasis okupantas, o Lietuva laisvės nesulaukė, nors taurieji Lietuvos sūnūs guldė savo galvas. Vakaruose atsidūrę lietuviai vis dar tikėjosi grįžti į savo numylėtą tėvynę, bet jų viltys neišsipildė. Reikėjo ieškotis pastovesnės gyvenamos vietos ir kurtis ilgesniam laikui. Taip lietuviai o jų tarpe ir neolituanai išsibarstė po platųjį pasaulį.

Įsikūrus ir apsitvarkius, buvo sušauktas 1955 m. Toronte suvažiavimas ir atgaivinta Korp! Neo-Lithuania veikla. Ir vėl šūkis Pro Patria pasklido po visą pasaulį, ypač Šiaurės Ameriką, kur daugiausiai vienminčių apsistojo. Sukruto studijuojantis jaunimas, atgijo veikla, steigėsi skyriai didesnėse lietuvių nausėdijose. Korporacijos veikla ir vėl suklestėjo. Nors ir labai išblaškyti po beribius plotus, korporantai stengdavosi susitikti stovyklose ir palaikyti kolegiškus ryšius. Viską naikinantis laikas ir aplinka pamažu pradėjo skverbtis į neolituanų tarpą. Senoji "gvardija" dar atsilaiko prieš laiko ir aplinkos audras, bet jaunesnieji pradeda pasiduoti laiko tekmei. Dar per anksti padėti ginklus, nes vergaujanti tauta dar tebesišaukia mūsų pagalbos. Šiandieną gal dar labiau, kaip kitados, esame reikalingi savo tautai ir neturime moralinės teisės pasitraukti.

Minėdami Korp! Neo-Lithuania 60 metų veiklos sukaktį, ryžtingai žvelgiame į ateitį, tikėdami visu gyvastingumu ir ryžtu išlaikyti lietuvybę bei padėti tautai atgauti valstybinę nepriklausomybę. Pro Patria šūkis mus įpareigoja ir toliau dirbti savo tautos labui.

Korp! Neo-Lithuania vyriausioji valdyba sveikina filisterius ir senjorus, esančius pavergtoje tėvynėje, kalėjimuose, psichiatrinėse ligoninėse, Sibiro taigose ir išsiblaškiusius visame laisvajame pasaulyje, linkėdama ištverti ir išlikti ištikimais savo idealams ir savo tautai.

Vivat, Crescat, Floreat Korp! Neo-Lithuania.

Korp! Neo-Lithuania
vyriausioji valdyba

Antanas Juodvalkis
Švitrius Gotceitas
Vida Jonušienė
Valentina Mažeikienė
Rimas Gulbinas

Dabartinė LST Korp! Neo-Lithuania vyriausioji valdyba. Iš kairės sėdi: sekretorė Vida Jonušienė, pirm. Antanas Juodvalkis, iždininkė Valentina Mažeikienė. Stovi: vicepirm. Švitrius Gotceitas ir arbiter elegantiarum Rimas Gulbinas. V. A. Račkausko nuotr.

NEOLITUANAI IŠEIVIJOJE

J. JUREVIČIUS

Kaip yra seni universitetai, taip pat ir senos įvairios studentų draugijos. 1918 m. vasario 16 d. atsteigus nepriklausomą Lietuvos valstybę ir 1922 m. laikinojoje sostinėje Kaune įsteigus universitetą, margaspalvė studentija sujudo organizuotis, pagal pasaulėžiūras, steigti studentų draugijas bei korporacijas. Viena iš pirmųjų tokių įsisteigusių korporacijų kaip tik ir buvo Neo-Lithuania. Laikui bėgant, ji augo ir stiprėjo.

Antrojo pasaulinio karo metu, 1940 m. birželio 15 d. Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą. Korporacijos veikla buvo sustabdyta ir turtas nusavintas. Daug kolegų buvo areštuota ir ištremta į Sibirą. Negeresnė padėtis buvo ir 1941-1944 m. hitlerinės Vokietijos okupacijos metu, kai rudmarškiniai vykdė areštus, trėmė į koncentracijos stovyklas, jaunimą gaudė į darbus, uždarė universitetus.

1944 m. viduryje Sovietų Sąjungos kariuomenei priartėjus prie Lietuvos sienos, nemažas lietuvių skaičius ir jų tarpe neolituanų, pasitraukė į vakarus.

Išsisklaidę po laisvąjį pasaulį, o daugumai įsikūrus Amerikoje, vyresnieji kolegos sukruto atgaivinti Neo-Lithuanijos veiklą, kad priaugančioje kartoje galėtų išsilaikyti lietuvybė, skiepyti tėvynės meilę bei tautinę idėją. Fil. Cezario Modestavičiaus rūpesčiu, 1955 m. liepos 2 d. Toronto, Kanadoje, buvo sušauktas vienminčių suvažiavimas. Suvažiavimo metu vieningai pasisakius, kartu su filijomis, atgaivinta Korporacijos Neo-Lithuania veikla, paliekiant tą patį šūkį PRO PATRIA.

Atsteigus korporaciją ir sudarius vadovybę, buvo aptartas veiklos planas. Veikimo sąlygos tėvynėje buvo vienokios, o išeivijoje kitokios. Tėvynėje gyvenome vienoje vietoje Kaune, o išeivijoje studijuojantis jaunimas išsisklaidęs po laisvojo pasaulio universitetus — Amerikoje, Kanadoje, Australijoje ir kitur. Apsispręsta, pagal esamas sąlygas, kasmet vasaros laiku telkti jaunimą į vieną vietą, kur galėtų geriau susipažinti, užmegsti tarpusavyje artimiesnius ryšius ir išlaikyti vienalytę korporacijos akademinę šeimą, įtraukiant studijuojantį jaunimą. Taip pat geriau išlaikyti lietuvybę, kurti lietuviškas šeimas. Pagal išgales prisidėti prie Lietuvos laisvinimo pastangų. Korporacija, būdama apolitinė organizacija, tiesioginiai nei Alte, Vlike, L. B-nėje nedalyvauja. Dalyvauja tik kaip atskiri nariai, finansiškai remdami, pagal savo apsisprendimą.

Šiam tikslui pasiekti, nusistatyta organizuoti vasaros stovyklas, studijų dienas, simpoziumus, kultūrinius parengimus, metines šventes, kas dveji metai šaukti bendrus suvažiavimus, Lietuvos nepriklausomybės atstatymo minėjimus, Motinų dienas, Naujų

(Nukelta į 4 psl.)

Korp! Neo-Lithuania Garbės Nariai

(Atkelta iš 1 psl.)

nos gydytojas, tautosakininkas, pirmojo lietuviško laikraščio AUŠROS steigėjas, leidėjas ir redaktorius. Lietuvių mokslo draugijos organizatorius, seimų dalyvis ir pirmininkas, Tautiškos lietuvių demokratų partijos kūrėjas. Tautos balso leidėjas, Lietuvių tautos deklaracijos kūrėjas, Vilniaus konferencijos pirmininkas, Lietuvių Tarybos narys ir nepriklausomybės akto signataras. Dr. Jonas Basanavičius visą gyvenimą skyrė lietuvių tautos švietimui ir nepriklausomybės atgavimui. Savo įsitikinimais buvo artimas kan. J. Tumo, A. Smetonos, P. Vileišio skelbtoms idėjoms. Korp! Neo-Lithuania garbės nariu išrinktas 1924 m. gruodžio 7 d.

INŽ. PETRAS VILEIŠIS
1851. I. 25 — 1926. VIII. 12

Inžinierius Petras Vileišis kilęs iš šiaurinės Lietuvos, aukštaitis, matematikas ir tiltų statybos inžinierius, kovotojas už lietuvišką raidyną lietuvių rašyboje, populiarių knygučių autorius ir leidėjas, lietuviškos spaudos rėmėjas, pirmojo lietuvių kalba dienraščio "Vilniaus žinių" finansuotojas ir leidėjas, Vilniaus miesto atlietuvintojas ir daugelio kitų lietuviškų darbų vykdytojas ir rėmėjas, n e p riklausomos Lietuvos susisiekimo ministras. Korp! Neo-Lithuania garbės nariu išrinktas 1924 m. gruodžio 7 d.

BRONIUS KAZYS BALUTIS
1879. XII.29 — 1967. XII.30

Diplomatas Bronius Kazys Balutis kilęs iš Seinų apskr., baigęs mokytojų seminariją ir matininkų mokyklą, 1905 atvyko į JAV, čia įsigijo teisių mokslų magistrą, dirbo lietuviškose organizacijose, rašė į laikraščius, leido knygas, redagavo "Lietuvą", dalyvavo Taikos konferencijoje Paryžiuje. Iš čia Br. K. Balutis į Ameriką jau nebegrįžo ir perėjo dirbti į Lietuvos užsienių reikalų ministeriją, kurioje ėjo įvairias pareigas iki savo mirties. Amerikoje išgyventas laikotarpis paliko gilius pėdsakus, nes savo sumanumu ir taktu apjungdavo isikarščiavusias šalis. Korp! Neo-Lithuania, įvertindama tautinės krypties jo veikla Amerikoje ir Lietuvos diplomatinėje tarnyboje, 1924 m. gruodžio 7 d. išrinko garbės nariu kartu su dr. J. Basanavium ir inž. Petru Vileišiu.

PROF. JONAS JABLONSKIS
1860. XII. 30 — 1930. II.23

Kalbininkas Jonas Jablonskis, kilimo suvalkietis, yra laikomas lietuvių rašytinės kalbos tėvu. Jis savo gyvenima pašventė lietuvių kalbai tobulinti. Didele įtaką darė AUŠRA ir kiti lietuviški laikraščiai, kuriuose bendradarbiavo ir net atskirus skyrius redagavo bei kalbos grynumu rūpinosi. Baigęs universitetą, buvo gerai kalbiškai pasiruošęs ir tautiškai susipratęs visuomenininkas. Dėl lietuviškos veiklos rusų administracijos buvo kilnojamas iš vienos vietos į kitą ar visai atleidžiamas iš darbo. Didžiausias jo nuopelnas yra bendrinės lietuvių rašybos suvienodinimas ir gramatikos sudarymas, padėjęs pagrindus visam lietuvių kalbos mokslui. Po karo Jablonskis grįžo į Lietuvą tikras ligonis, ligos prirakintas vežiojamoje kėdėje. Už nuopelnus lietuvių kalbai ir tautinei veiklai, Korp! Neo-Lithuania 1925. II. 9 d. pakvietė garbes nariu.

ANTANAS SMETONA
1874. VIII. 10 — 1944. I. 9

Teisininkas Antanas Smetona yra tikras aukštaitis, publicistas, redaktorius, politikas, valstybininkas, nepriklausomybės deklaracijos signataras, Lietuvos valstybės tarybos pirmininkas, pirmasis Lietuvos respublikos prezidentas. Rusiškam komunizmui okupuojant Lietuvą, protesto ženklan pasitraukė į Vokietiją, iš kur, aplinkiniais keliais, pasiekė Ameriką ir čia gaisre žuvo.

Tai buvo plati ir šakota asmenybė, atidavusi Lietuvai didžiausią savo gyvenimo dalį, siekdamas tautinės vienybės. A. Smetona su savo bendraminčiais įsteigė Tautos Pažangos partiją ir nutiesė tautinės veiklos kelius. Jo įnašas į tautinį judėjimą yra milžiniškas. Korp! Neo-Lithuania garbės nariu pakviestas 1927 m. gegužės 11 d.

PRELATAS JONAS MAČIULIS-MAIRONIS
1862. XI. 2 — 1932. VI. 28

Prel. Jonas Mačiulis-Maironis kilimo žemaitis, raseiniškis, poetas, dramaturgas, profesorius, ilgametis Kauno kunigų seminarijos rektorius, Lietuvos atgimimo dainius. Didžiausias atgimimo laikotarpio poetas, išreiškęs to meto tautinius siekimus ir veikęs visuomenę. Maironio kūryba yra labai paplitusi ir liaudies dainuojama. Populiariausias jo poezijos rinkinys "Pavasario balsai" sulaukė daug laidų. Maironio kūryba dar ir šiandieną yra dainuojama ir plačiai paplitusi ok. Lietuvoje. Korp! Neo-Lithuania į garbės narius pakvietė 1929 m. gegužės 11 d. Tai paskutinis garbės narys, užsklendęs šį trumpą sąrašą.

★

Čia suminėti asmenys yra nusipelnę visai lietuvių tautai ir tautinei srovei. Korp! Neo-Lithuania garbės nariai yra verti platesnio paminėjimo, nes apie kiekvieną jų galima parašyti, o kai kuriems ir yra parašytos atskiros monografijos, ne tik paminint keliais sakisakiniais. Garbės nariuose Korp! Neo-Lithuania ieškojo savo veiklai kelrodžio ir jį rado. Laisvės troškimas ir kova už lietuvybės išlaikymą ir šiandieną yra lygiai aktuali, kaip ir jų gyventam laikotarpyje. Neolituanai didžiuojasi turėdami savo tarpe šiuos asmenis garbės nariais ir stengiasi eiti jų pramintais takais, prisitaikant prie naujų gyvenimo sąlygų ir aplinkybių.

A. Juodvalkis

Korp! Neo-Lithuania vėliava.

SAVAITINĖ APŽVALGA

(Atkelta iš 2 psl.)

veik tik rusai, kurių trūksta ir vadinamuose civiliniuose sektoriuose, kap pramonėje.

Visa tai verčia galvoti ir apie didesnį moterų įtraukimą į Raudonąją Armiją. 1942 metais Stalinas buvo joms įvedęs prievolę, tačiau pagal 1967 m. karinės prievolės įstatymą, jos šaukiamos tik savanoriškai. Paskutiniu laiku, karių-moterų gyvenimui gražiam atvaizdavimui, sovietų spaudoje pasirodė visa eilė straipsnių. Anot Pravdos, moterys, kurios - neišlaikiusios eg zaminų į kokią aukštesnę mokyklą - pradeda tarnauti kariuomenėje, įgauna teisę tuos egzaminus pakartoti. Be to, jos gali lankyti vakarines mokyklas, arba studijuoti neakivaizdiniu būdu.

•••

Iš gerų naujienų Kremliui galima paminėti nepaprastai padidėjusį Vakarų Europos sviesto perteklių, kuris ten vadinamas 'kalnu'. Europos Ūkinė Bendruomenė buvo 18 mėnesių sulaikiusi sviesto pardavimą sovietams papiginta kaina, bet dabar atrodo, kad nuo susilaikymo turės atsisakyti. Sviesto perteklių V. Europa turi dėl to, kad jo kainos yra vyriausybių palaikomos, panašiai - nors mažesniu laipsniu - kaip JAV. Dėl to gamyba vis didėja - pvz. D. Britanijoje per paskutinius metus visais 22%, lyginant su pereitais metais. Negalėdami sviesto pigiai nusipirkti iš V. Europos, sovietai ji pirko Naujojoje Zelandijoje. Sviesto yra tiek daug, kad norima ji papigintomis kainomis parduoti ir savo vartotojams Kalėdų proga.

NEOLITUANAI IŠEIVIJOJE...

(Atkelta iš 3 psl.)

Metų sutikimus, garbės narių pagerbimus ir dalyvauti visuomeninėje veikloje.

Stovyklose, studijų dienose bei išvykose dalyvaudavo nemažas skaičius filisterių, senjorų, junjorų bei svečių.

Veikliausias ir sakyčiau našiausias Korporacijos veikimas, gyvastingumas buvo šeštasis ir septintasis dešimtmetis. Buvo suruošta 15 vasaros stovyklų. Jose dalyvavo virš 1000 stovyklautojų. Skaityta įvairiomis temomis 130 paskaitų. Pačių stovyklautojų buvo paruošta įvairiais klausimais 135 referatai. Suruošta 15 literatūros bei poezijos vakarų. Trys kaukių baliai. Kiekvienoje stovykloje kasdien būdavo išleidžiamas humoristinis laikraštėlis "Naktibalda". Jo per 15 stovyklų pasirodė 165 numeriai, vidutiniai kiekvienas po 12-14 puslapių. Malonu ir šiandien pavartyti ir prisiminti anas gražias praleistas dienas stovyklose.

Stovyklose buvo vartojama tik lietuvių kalba. Miela būdavo žiūrėti į jaunimą, tautos žiedą, kai rytais pakeldami Amerikos ir Lietuvos vėliavas išsirikiavę giedodavo himnus, o nuleidžiant vakare — Marija, Marija, nes Lietuva yra Marijos žemė.

Aštuntame dešimtmetyje stovyklų ruošimas susilpnėjo, nes jaunoji karta sukūrė šeimas ir augina Korporacijai prieauglį. Kad bendravimas būtų palaikomas, pereita prie 3 dienų išvykų, taip pat su plačia ir įvairia kultūrine programa. Įdomus sutapimas, kad šias eilutes rašant, Tabor Farm, Mich. Adamkų vasarvietėje vyksta, berods, 5-ta išvyka, kurioje dalyvauja virš 70 korporantų ir svečių. Išvykos programa plati ir įdomi.

Miela stebėti tą jaunimą, kuris dalyvauja organizacijose ir rūpinasi, kaip išlaikyti lietuvybę, tautinę idėją ir iškovoti Lietuvai laisvę.

Keletas padalinių, kaip Chicagos, New Yorko, Los Angeles surengė a. a. fil. R. Spalio-Giedraičio knygos "Auksinio saulėlydžio gundymai" sutiktuves, į kurias prisirinko gausus knygos mylėtojų būrys. Chicagoje knygą labai gražiai ir teigiamai įvertino paskaitininkas, literatūros kritikas dr. K. Keblys. Los Angeleje — žurnalistas, kelių knygų autorius Br. Raila. Šios knygos išleidimo mecenatas — Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyba. Taip pat plačiai paminėti garbės nariai kan. J. Tumas-Vaižgantas, A. Smetona, prel. Mačiulis-Maironis. Poetas, dramaturgas, Korp! Neo-Lithuania garbės fil., jo 80 metų proga St. Santvaras.

Ilgą laiką veikė Pupienės vadovaujama tautinių šokių grupė. Fil. Al. Modestas turi suorganizavęs, ir jam vadovauja, neolituanų orkestrą. Kitas fil. L. Dargis suorganizavo kitą orkestrą VYTIS. 1965 m. pasirodė Korporacijos metraštis "Pro Patria". Išėjo keletas numerių.

Visose visuomeninio gyvenimo srityse Korporacija turi priauginusi žymių intelektualų — profesorių, gydytojų, rašytojų, advokatų, poetų, žurnalistų, aktorių ir t.t. Taigi jos atsteigimas ir veikla išeivijoje pilnai pasiteisino.

Metams slenkant, retėjančias filisterių eiles gražiai papildo jaunieji, dabar

(Nukelta į 5 psl.)

Korp! Neo-Lithuania 60 metų

VACLOVAS MAŽEIKA

Šiemet Korp! Neo-Lithuania lapkričio 11 d. švęs savo gyvavimo 60 m. sukaktį, tad verta šiek tiek apžvelgti korporacijos nueitą kelią ir kokios veiklos perspektyvos ateičiai.

Jauna Lietuvos valstybė užsiėmusi valstybinio aparato organizavimu nepamiršo ir švietimo reikalų. Jau 1920 m. buvo suorganizuoti Aukštieji Kursai, o 1922 m. Vytauto Didžiojo Universitetas, kuris plačiai atidarė duris visam Lietuvos jaunimui veržtis į mokslą. Veikiai jaunimas užpildė universiteto auditorijas, prasidėjo gyvas studentinis judėjimas ir netrukus pradėjo burtis į organizacijas. Jau tada veikė universitete ateitininkai ir aušrininkai, pastarieji smarkiai sukairėję išvirto į socialistus. Jau tada buvo jaučiama didelė spraga tarp ateitininkų ir socialistų, tą spragą užpildė nauja tautinės minties organizacija, gaivalinga ir entuziastinga Korporacija Neo-Lithuania. Ta tautinė mintis, puoselėta Basanavičiaus, Smetonos, Tumo Vaižganto, Maironio įsikūnijo korporacijoje Neo-Lithuania. Korporacija smarkiai griebėsi ginti lietuvių reikalus, kaip lietuvių kalbos vartojimą universitete, nes tuo metu dar didelė dalis studentų nekalbėjo lietuviškai ir kai kurios paskaitos buvo skaitomos ne lietuvių kalba. Neo-Lithuanijos steigėjų mestas šūkis "Pro Patria" rado pritarimą studentų tarpe ir jos eilės sparčiai augo. Pro Patria — už tėvynę yra platus ir gilus šūkis. Pro Patria bus, jeigu tu eisi su ginklu rankoje ginti tėvynės laisvę, bet taip pat "pro patria" bus, jeigu tu stengsies gerai mokintis, pasieksi aukšto mokslo ir būsi naudingas tautai, "pro patria" bus jeigu tu kalbėdamasis su kitų tautų studentais apšviesi juos apie savo tautą bei jos rūpesčius, prisidėsi prie lietuviškų parodų ruošimo universitetuose arba kitokių darbų, kurie iškelia ir parodo mūsų tautos laimėjimus kitiems. Anot A. Diržio "Šūkis — "pro patria" yra gairė, kuri kiekvienam įsakmiai nurodo ką tu besukurtum vertingo, ką tu padarytum gero, kilnaus — visa tai yra skiriama tautai. Šūkis "pro patria" drauge yra ir skatinimas, kad kiekvienas korporantas neužsidarytų egoistinių siekimų kiaute, kad nebūtų mirusi siela, kad jis ryžtusi duoti vertingą įnašą savo tautai."

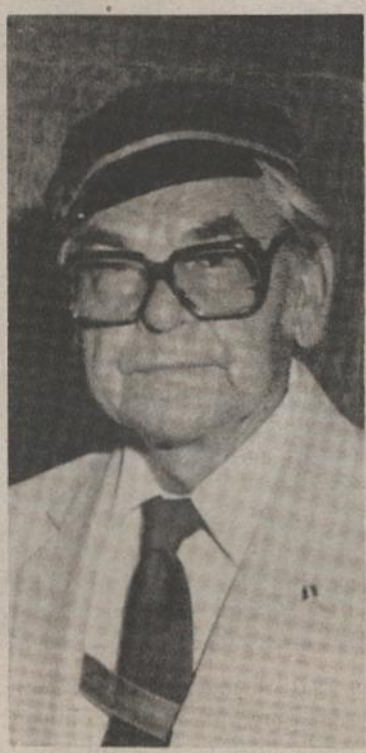

Inž. Vaclovas Mažeika Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas.

Korporacijos Neo-Lithuania tikslas — lietuvių tautos didybė, jos garbė, gerovė ir valinga, kilni bei tauri asmenybė. Šio tikslo siekdama, korporacija laikosi solidarumo, lietuviškų tradicijų, bendrų krikščioniškos dorovės dėsnių, rūpinasi savo narių dorovingu ir moksliniu auklėjimu, ugdo juose tautinę ir valstybinę sąmonę, atsparumą ir drausmingumą.

Neo-Lithuania yra tautinės minties korporacija, ji grindžia savo egzistenciją tautiškumu. Kuo gi tas tautiškumas pasireiškia: tai bendra kalba, bendri papročiai, instinktyvinis dvasinis ryšys jungiąs į vieną tautinę bendruomenę, savo tautos istorija, kultūra, dainos — visa tai yra sava ir įgimta. Tauta yra atskira žmonių dvasinė giminė, turinti savaimingą ir pilnutinę buitį, atskiras žmogus pamilsta savo tautą, jai dirba, aukojasi ir reikalui esant žūva jos labui. Lietuvių tauta nėra didelė, jai gręsia pavojai iš visų pusių, ypač dabar neturint laisvės ir savos valstybės. Todėl Neo-Lithuania skiepija savo nariuose tautiškumą be šovinistinių tendencijų, kurios vestų į kitų tautų neapykantą. Korporacija kelia lietuvių tautos didybę ir garbę, bet pasižymi nuosaikumu ir tolerancija. Neolithuanai puoselėja mūsų tautos kultūrines vertybes ir atkakliai kovoja su reiškiniais siekiančiais mūsų tautą pažeminti.

Tautos gerovė yra neatskiriama nuo atskiro žmogaus gerovės. Gera būklė yra tada, kai atskiro asmens gerovė atsispindi bendroje tėvynės gerovėje. Žinoma, šiandien to nėra, mūsų tauta jokios gerovės neturi, ji ne tik kad laisvės neturi, ji neturi padoriai nei apsirengti, nei pavalgyti. Taigi mūsų tikslas šiandien yra šaukti ir rėkti visam pasauliui kaip mūsų tauta yra skriaudžiama.

Mokyklos, universitetai duoda jaunam žmogui daug žinių, paruošia kurios nors srities specialistų, nekreipiant per daug dėmesio į patį asmenį bei jo visuomeninę veiklą. Čia ateina talkon organizacijos, kurios suteikia progos kiekvienam pasireikšti savo gabumais vienoje ar kitoje srityje. Korporantas norėdamas pažinti visuomeninį gyvenimą pirma turi pažinti pats save — savo būdą, kilmę, dvasinį ir fizinį pajėgumą, turi pažinti savo tautą, jos istoriją ir kultūrinius tautos laimėjimus. Ne vien mokslo žinios sudaro asmenybę, reikalinga dar visapusiško išsilavinimo, valingumo ir kilnumo, reikia nepasiduoti blogio pagundai, priešintis tam kas yra neigiama, kas daro žalą jam pačiam ir jo aplinkai reikia atskirti gerą nuo blogo. Kad būti tauriu ir būti kilniu yra reikalinga stipri valia: kartą pažadėjai — įvykdei, jautei pareigą ką padaryti — padarei, užduotą darbą be išsisukinėjimo atlikai. Taigi korporacija stengiasi ugdyti jaunuolius tauriais, kilniais ir valingais žmonėmis su pilna asmenybe, su giliu krikščionišku dorovingumu, aukštu intelektu bei kūrybine potencija.

Korporacijos Neo-Lithuania 60-ties metų gyvavimą galima suskirstyti į tris laikotarpius: pirmas nuo 1922 iki 1940 metų — tai 18 metų susiorganizavimo, augimo, entuziazmo ir džiaugsmo laikotarpis laisvoje Lietuvoje. Neolithuanai aktyviai reiškėsi studentų veikloje universitete, leido žurnalus pradžioje "Studentų Balsą" ir vėliau "Akademiką", dešimtmečio proga buvo išleistas specialus leidinys "Neo-Lithuania 1922-1932", taigi buvo išleistas ir dainorėlis "Padainuokime sustoję". Gavę sklypą iš Kauno miesto savivaldybės pasistatydino sau rūmus su gražia sale, kuria naudojosi ne tik korporacija, bet ir visuomenė. Rūmuose pastoviai gyveno apie 40 studentų, rūmai pasidarė korporacijos veiklos židinys. Taip korporacija augo, bujojo ir klestėjo, subrendino ir priaugino daug jaunų intelektualų, mokslo, politikos ir kultūros darbuotojų iki 1940 metų kada įžygiavusi Sovietų raudonoji armija sustabdė korporacijos veikimą ir užėmė rūmus. Korporacijos vėliavą išvežė į kaimą tuometinis korp. pirmininkas Juozas Enčeris, herbą išvežė kol. J. Butkus, o korporacijos bylas tuometinis valdybos vicepirmininkas Jonas Jurkūnas su kol. E. Balceriu sudegino rūmų kieme.

Taip liūdnai pasibaigė pirmasis laikotarpis ir prasidėjo antras, kuris tęsėsi 15 metų (1940-1955) — tai karo, suirutės, savo Tėvynės ir Alma Mater praradimo ir tremties metai. Daug korporantų buvo išvežta į Sibirą, sugrusta į kalėjimus bei koncentracijos stovyklas, kiti išėjo į miškus ir žuvo kaip partizanai. Tačiau ne maža dalis korporantų pasitraukė į vakarus ir pradėjo liūdną tremties gyvenimą už Tėvynės ribų. Gyvendami tremtyje neolituanai jungėsi į bendrines visų lietuvių organizacijas, betgi jiems rūpėjo ir savoji korporacija. 1948 m. Vokietijoje tautiniu korporacijų narių iniciatyva buvo įsteigta "Vilties" korporacija, kurios tik vardas buvo skirtingas, o tiksliai ir šūkis tie patys kaip ir Neo-Lithuanijos. Viltis smarkiai pradėjo augti ir didesniuose studentų telkiniuose pradėjo steigtis skyriai, bet prasidėjusi masinė emigracija išsklaidė narius ir Vilties veikla sustojo.

Kororantai gyvendami Vokietijoje stengėsi palaikyti tarpusavio ryšį ir net 1948 m. iš Neo-Lithuania, Filiae Lithuaniae ir Jaunosios Lietuvos narių buvo sudaryta Vykdomoji Taryba į kurią įėjo Diržys, Augustinavičienė, Jakaitis, Jurkūnas ir Vykintas. Tarybos tikslas buvo suregistruoti Vokietijoje esančius filisterius ir korporantus ir sušaukti suvažiavimą Heidelberge, bet dėl smarkios emigracijos ir dėl valiutos reformos suvažiavimas negalėjo įvykti. Visgi vėliau 1949 m. suvažiavimas buvo sušauktas Augsburge vadovaujant Steponui Vykintui, kai jau daugelis korporantų buvo pakeliui į Jungtines Amerikos Valstybes ar kitur.

(Nukelta į 6 psl.)

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania valdyba, pokalbyje su garbės nariu B. K. Balučiu. 1938 m. Kaune. Iš kairės: P. Ambrazevičius, B. K. Balutis, V. Abraitis, A. Juodvalkis, P. Ališauskas (pirm.) ir M. Valiukėnas.

K. Baulo nuotr.

NEOLITUANAI IŠEIVIJOJE...

(Atkelta iš 4 psl.)

aukštuosius mokslus baigiantieji filisteriai ir spalvas gaunantieji korporantai bei korporantės. Tai užtikrina tolimesnį Korp! Neo-Lithuania ideologijos tęstinumą.

Lietuvos universitetas ir Korp! Neo-Lithuania šiais metais švenčia šešiasdešimt metų veiklos sukaktį.

Kadaise Tautos dainius ir Korp! Neo-Lithuania garbės narys prel. Mačiulis-Maironis dainavo — "Idėjos, jei didžios nemiršta kaip žmonės . . ." Tie žodžiai tinka ir Korp! Neo-Lithuanijai. Turėdama šiandieną 500 narių, ji su pasididžiavimu ir viltimi žygiuoja prie deimantinės sukakties.

Korp! Neo-Lithuania 60 metų...

(Atkelta iš 5 psl.)

Daugeliui korporantų atsidūrus Jungtinėse Amerikos Valstybėse, korporacijos Neo-Lithuania atsteigimu pradėjo rūpintis Clevelande gyvenę neolituanai su Cezariu Modestavičium

Jurgis Lendraitis, Korp! Neo-Lithuania pirmininkas 1973-1975

Mečys Šimkus, Korp! Neo-Lithuania pirmininkas 1975-1977

Cezaris Modestavičius, Korp! Neo-Lithuania pirmininkas 1977-1981 m.

Antanas Juodvalkis, Korp! Neo-Lithuania pirmininkas 1981-1983

priešakyje. Jie kruopščiai suregistravo visus Korp. Neo-Lithuania ir Filiae Lithuaniae narius ir privedė prie pirmojo suvažiavimo Toronte 1955 m. liepos 2-3 dienomis. Čia Korp. Neo-Lithuania formaliai buvo atsteigta, filijos įsijungė į Neo-Lithuania pasilikdamos dėvėti savo spalvas ir ženklus.

Taip su korporacijos atsteigimu prasidėjo trečias laikotarpis, kuris tęsiasi iki šiandien, tai yra jau 27 metai. Greitai įsisteigė korporacijos padaliniai Clevelande, New Yorke, Toronte, Chicagoje, Bostone, Detroite, Philadelphijoje ir vėliau Los Angeles, visur atsirado jaunų studentų, kurie papildė korporacijos eiles ir išvystė plačią veiklą: literatūros vakarai, meno parodos, vaidinimai, garbės narių minėjimai, stovyklos, Naujų Metų sutikimai ir gražios kasmetinės korporacijos šventės. Neatsilikta nei sporte, buvo suorganizuota stipri neolituanų krepšinio komanda vadovaujama Edo Modesto ir taipgi korporacijos orkestras vadovaujamas Algio Modesto, kuris ir šiandien tebegroja. Buvo išleisti du "Informaciniai leidiniai" 1958 m. — juos redagavo Žemgulyt, R. Kašubaitė ir Mažulis, trys "Pro patria leidiniai" — juos redagavo Mockaitienė ir Modestavičienė, Dainorėlis sudarytas Antano Plytniko, atskiru leidiniu išleista "Korporacijos daina" parašyta St. Santvaro ir muzika Juliaus Gaidelio ,dvi specialios Dirvos laidos — tai 1962 m. (korporacijos 40-mečio) ir 1972 m. (korporacijos 50-mečio) sukaktims paminėti, ir 1965 m. išleistas pagrindinis leidinys — KORPORACIJA Neo-Lithuania, 327 puslapių, iliustruota, gerame popieriuje ir gražiai įrišta knyga. Knygos leidimo komisiją sudarė: pirm. Diržys ir nariai — Ališauskas, Jakštas, Nemickas, Penikas, Sodaitis, Tamašauskas.

Korporacijos suvažiavimai vyksta kas du metai, juose aptariama korporacijos veikla ir išrenkama Vyriausioji Valdyba. Tokių suvažiavimų jau buvo 14. Dabartinis Vyr. Valdybos pirmininkas Antanas Juodvalkis yra 28-tas korporacijos pirmininkas. Čia verta paminėti ir visus buvusius pirmininkus nuo korporacijos įsisteigimo, būtent:

1. Kazys Marčiulionis 1922-23
2. Jurgis Dargis 1923-24-25
3. Valentinas Gustainis 1925-26
4. Jurgis Kiaunė 1926-27
5. Juozas Čiburas 1927-28-29-30
6. Edvardas Zabarauskas 1930-31
7. Antanas Diržys 1931-32
8. Jonas Pečkaitis 1932-33
9. Klemensas Brunius 1933-34
10. Petras Kačinskas 1934-35
11. Bronius Nemickas 1935-36
12. Vytautas Pliuškevičius 1936-37
13. Povilas Ališauskas 1937-38
14. Vytautas Abraitis pirm. buvo vieną mėn., po to išvyko į užsienį studijuoti
15. Mečys Valiukėnas 1938-39
16. Juozas Enčeris 1939-40
17. Cezaris Modestavičius 1954-55
18. Eugenijus Noakas 1955-57
19. Povilas Ališauskas 1957-59
20. Mečys Valiukėnas 1959-61
21. Vaclovas Mažeika 1961-65
22. Rimas Staniūnas 1965-67
23. Algis Modestas 1967-71
24. Jonas Valkiūnas 1971-73
25. Jurgis Lendraitis 1973-75
26. Mečys Šimkus 1975-77
27. Cezaris Modestavičius 1977-81
28. Antanas Juodvalkis 1981-83

Korporacijos Vyr. Valdybos vienas iš pagrindinių darbų buvo ir yra organizavimas vasaros stovyklų bei išvykų. Vasaros stovyklos korporacijoje suvaidino nepaprastai svarbią rolę. Stovyklose, kuriose stovyklaudavo net iki 70 nuolatinių stovyklautojų, o savaitgaliais susirinkdavo net iki 150 filisterių ir svečių, buvo duota proga studentams iš įvairių vietovių pažinti vienas kitą, parodyti savo sugebėjimus literatūroje, dainoje, muzikoje, vaidyboje, sporte, arčiau susidraugauti ir sukurti lietuviškas šeimas. Pilnų stovyklų buvo iš viso 15, kuriose skaityta paskaitos, referatai, suruošti literatūriniai vakarai.

Paskutiniais metais pilnos stovyklos neruošiamos, nes sumažėjo į korporaciją stojantis jaunimas, jaunieji filisteriai sukūrę šeimas augina vaikus ir į stovyklas nebevažiuoja. Taigi, pasitenkinama 3-jų dienų Darbo dienos savaitgaliu ir šios 3-jų dienų išvykos vyksta kasmet, kuriose paskaitos, simpoziumai ir svarstybos įvairiomis temomis yra pravedamos.

Kaip ir daugelio kitų organizacijų, mažėjant prieaugliui ir kai kuriems padaliniams nerodant aktyvumo, korporacijos uždavinys — auklėti ir vesti jaunimą tautiniu keliu yra visų mūsų uždavinys. Vyresnieji kolegos neturėtų pasitraukti iš aktyvios veiklos, bet kartu su jaunaisiais eiti pro patria keliu, ką ir esame pažadėję priimdami korporacijos spalvas.

Neo-Lithuanijos pilnas vardas yra — Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacija Neo-Lithuania — tai yra kultūrinė, savarankiška, niekam nepriklausanti studentų brolija. Žodis "tautininkų" pažymi, kad neolituanai pirmoje eilėje rūpinasi lietuvių tautos reikalais ir gerove, bet ne tarptautiniais socialistiniais ar religiniais reikalais. Taipgi žodis "tautininkų" nerišo ir nesaistė korporacijos su buvusia Tautininkų Sąjunga Sąjunga Lietuvoje, lygiai taip pat nesaisto ir neriša jos nei su Tautine Sąjunga čia Amerikoje. Tačiau ir Neo- Lithuanijos ir Tautinės Sąjungos ideologija yra panaši, todėl ne mažas skaičius korporantų - filisterių yra įsijungę į Tautinę Sąjungą ir jai vadovauja. Neo-Lithuania yra akademinė kultūrinė organizacija, kai tuo tarpu Tautinė Sąjunga — visuomeninė ir politinė organizacija, tai visai yra natūralu, kad neolituanai, domėdamiesi lietuviška visuomenine bei politine veikla, randa sau vietą Tautinėje Sąjungoje. Tautinė Sąjunga laukia jaunųjų filisterių išskėstomis rankomis ir tikisi, kad jūs pavaduosite vyresniuosius, nes jie pradeda po truputį pavargti. Tautinė Sąjunga yra atstovaujama Amerikos Lietuvių Taryboje ir Vyriausiajame Lietuvos Išlaisvinimo Komitete, jau pats aukščiausias laikas yra pribrendęs, kad jaunesnieji pradėtų užimti šias pozicijas.

Taigi stovėdami ant 60-tojo korporacijos gyvavimo slenksčio ir apžvelgę jos nueitą kelią, drįstame tvirtinti, kad Neo-Lithuania suvaidino svarbią ir didelę rolę nepriklausomos Lietuvos akademinio jaunimo auklėjime, ji tą rolę tebevaidina ir šiandien. Korp. steigėjų mesti patriotiniai šūkiai — rūpintis sava tauta, jos gerove, būti samoningais ir atspariais lietuviais, siekti besąlyginės lietuvių tautos laisvės, atrado atgarsį jaunų vyrų ir mergaičių širdyse tada ir dabar. Neo-Lithuania išlaikyti gyvą ir gaivalingą yra visų mūsų pareiga.

Korporacijos Neo-Lithuania 1937-38 metų taryba. Kaune. Sėdi iš k.: M. Valiukėnas (jun. tėvūnas), V. Abraitis (valdybos sekret.), V. Pliuškevičius (tarybos vicepirm.), P. Kačinskas (tarybos pirm.), P. Ališauskas (vald. pirm.), A. Juodvalkis valdybos vicepirm.), St. Jakštas (tarybos sekret.), Vl. Nausėdas ("Akademiko" redaktorius). Stovi iš k.: A. Jucys, Z. Stabinskas, D. Montvilas, A. Siliūnas, M. Daugėla, St. K. Balys, A. Puriuškis, P. Lukošiūnas. Trečioje eilėje: Z. Pivariūnas, J. Paplauskas, J. Trakymas, J. Noreika, A. Statulevičius ir J. Valakas.

SENIAU IR DABAR

Rašo SENIS STUDENTAS.

Dėl savo aktualumo šio meto laikotarpiui, perspausdiname straipsnį "Seniau ir dabar", atspaustą knygoje "Neo-Lithuania 1922-1932", išleistą 1932 m. Kaune.

Pasislėpęs po Senio Studento priedanga, šio straipsnio tikrasis autorius yra tuometinis, Lietuvos valstybės prezidentas ir Korp! Neo-Lithuania garbės narys **Antanas Smetona.**

Tarytum koks neperkopiamas pylimas skiria laisvąją Lietuvą nuo prieškarinės Lietuvos. Kas buvo, tai pamažėl nyksta iš atminties, naujos gyvenimo vagos užverčia senąsias, ant apmusijusio paveikslo piešiamas naujas, naujieji bruožai dildo senuosius. Tai kaip ir du skirtingu vaizdu. Vyresniosioms kartoms tas skirtumas ryškiai tebesivaidina, o jaunosioms blėsta. Kurie priauga ir nebeatmena rusų valdžios, tiems lietuvių ir Lietuvos laisvės atgavimas lyg ir savaime suprantamas. Didysis karas suardė Rusiją ir Vokią, tai Lietuva, drauge su kitais kraštais išsprūdusi vikriai ir ūmai iš jungo, ir tapusi laisva. Priaugliai, vadinasi, žino, kad mūsų tauta buvo pavergta, bet n e j a u č i a, kaip ji buvo spaudžiama, kokiais vargais ir keno dėka yra jai pavykę išsivaduoti iš nelaisvės.

Vadavimas reikė ruošti, vadavimui buvo reikalingi vadai. Staiga jų negalėjo rastis. Kas juos davė? Lietuvių kaimas. Šviesos ir duonos ieškojo mūsų kaimiečio vaikai, ieškojo rusų aukštosiose mokyklose. Klaidus ir pavojingas buvo kelias ton švieson. Išeiti mokslus svečioje mokykloje ir svečioje aplinkumoj ir betgi nenutausti ne taip jau lengva buvo.

Daugis mūsų studentų kažin ar nuvokia, kokie būdavo lietuviai studentai, ėję mokslą Rusijos universitetuose, kas jiems rūpėdavo, kas juos telkdavo draugėn ir kas juos skirdavo vienus nuo kitų, kuriuos dievus jie tikėdavo bei garbindavo, kaip klaidžiodavo ir kaip tikrąjį kelią atitikdavo. Daug kas įdomu būtų apie tai papasakoti ir tų pasakojimų jauniesiems pasiklausyti. Praeitis mums rodo stiprybių ir... silpnybių. Praeitis yra, vadinasi, apdairi mokytoja. Tik gaila, kad maža kas iš jos mokosi. O nevertėtų jos niekinti, nevertėtų mums lietuviams, kurių atgimime moksleiviai be galo daug svėrė. Kitos tautos, kaip lenkai, latviai ir estai, prieš pat didįjį karą, kad ir buvo verguvėje, turėjo savo inteligentų, taigi ir vadų, beveik visoms gyvenimo sritims, o lietuviams jų gangreit visur trūkdavo. Taigi, kur kiti dirbdavo brendusiomis pajėgomis, ten lietuviams tekdavo manytis jaunuoliais, tekdavo plėšti dirvonai dveigiais kumeliukais. Jei atsiminsime, kad lietuvių kalba tuomet buvo gresiama ir jų raštas draudžiamas, tai dar labiau suprasime, kaip nematytai sunkių sąlygų būta mūsų studentams eiti mokslas.

Būtų labai naudinga, kad mūsų inteligentai, ėję mokslą rusų universitetuose, keno paraginti, parašytų savo atsiminimų arba kam jaunųjų, panorusiam aprašyti mūsų prieškarinių studentų buitį, susakytų, pasipasakotų mokslo dienų atsiminimus. Tai būtų įdomus dalykas, tai būtų kiek nušviestas ir mūsų atgimimo vyksmas. Gal, sakysime, tiktų humanitarinio fakulteto studentui ši tema diplomo darbui?

Tuo tarpu aš tenkinsiuosi ką-ne-ką atsiminęs skubotai čia papasakoti, kas būdavo ženklinga prieškariniam lietuviui studentui.

Taigi.

Studentų lietuvių, palyginti, būdavo labai reta. Kai aš studentavau (pabaiga XIX ir pradžia XX amžiaus), jų priskaitydavo apytikriai per visas Rusijos aukštąsias mokyklas (universitetus, institutus) apie du šimtu. Moters aukštųjų mokyklų dar nelankydavo (įstatymai neleisdavo), taigi nebūdavo ir lietuvių studenčių. Buvo aukštieji moterų kursai. Prieš pat didįjį karą lietuvių studentų du, tris kartus padaugėjo. Apsčiausia jų buvo Peterburgo ir Maskvos aukštosiose mokyklose.

Kaip jie gyvendavo ir ką jie veikdavo?

Mokydavosi, rūpindavosi greičiausiai baigti, svajodavo apie savarankišką gyvenimą. Spiestis korporacijomis, kaip dabar Lietuvos aukštųjų mokyklų studentai spiečiasi, buvo užgrėsta. Galima buvo burtis z e m l e č i s t o m i s, tariant, vieną kur vidurinę mokyklą išėjusiems arba iš vienos gubernijos kilusiems, ir tai savybės šelpimosi tikslu. Kadangi studentų gyvenimas taip buvo varžomas, tai jis nuslinko požemin. Judrieji ir neramieji telkėsi slaptosin draugijosin, kurių tikslai buvo politika: skaityti draudžiamą literatūrą ir ruoštis revoliucijai.

Lietuviai studentai žinojo apie tas slėptines draugijas, rusų sudaromas, bet retas kuris ten dėdavosi.

Lietuviai studentai, bent pradžioje, nusimanė, kad jiems reikia skyrium gyventi, taigi steigėsi savo draugijas. Koks tų draugijų tikslas? Rasti lėšų savybėje šelptis, gaivinti tautiškumą savo kolegų tarpe, lavintis ir žodžiu bei užgintais raštais, atsigabenamais iš Tilžės, budinti iš miego savo liaudį. Mano metu Peterburgo lietuvių studentų draugija turėjo kelias dešimtis žmonių. Ne visi tautiečiai jon buvo įsirašę. Mat, būdavo linkusių surusėti ar sulenkėti. Tokie neišsiduodavo esą lietuviai. Jiems buvo negarbė laikyti save lietuviu.

Daugis draugijos narių būdavo pasyvūs. Spiriami užsimokėdavo nario mokesčius ir uoliai iš jos skolindavosi. Nedaug tokių būdavo, kurie judėdavo: skaitydavo „V a r p ą", „Ū k i n i n k ą" ir kitus Tilžės raštus, skaitydavo Daukantą, Valančių ir svetimą literatūrą (rusų, lenkų ir vokiečių) apie Lietuvos istoriją, platindavo draudžiamus lietuviškus raštus tarp savo tautiečių. Bet jau kurie dirbdavo, tai dirbdavo atsidėję, nevengdami lietuvių gyvenimo, kur tik jo pasireikšdavo.

Peterburge buvo nemaža lietuvių kolonija. Spėdavo ją nuo 15 ligi 20 tūkstančių žmonių, ir tai tokių, kurie nusimanė kas esą. Gal kita tiek laikydavo save lenkais ir su jais sutapdavo. Lietuviai turėjo įsisteigę Pašalpos draugiją. Jos pirmininku nuolat būdavo renkamas p. V. Matulaitis, dabartinis kontrolierius. Su šiąja draugija bendrai dirbo ir slėptinė lietuvių studentų draugija. Tas darbas pasireikšdavo lietuviškų vaidinimų, koncertų ir pramogos vakarų taisymu. Studentai būdavo jų gaiviausias elementas. Č. Sasnauskas studentų tvarkomą chorą diriguodavo. Choras buvo geras. Jo talkoje nestigdavo nei rusų nei kitų prašalaičių, lietuvius užjaučiančių. Lietuviai studentai ne tik dainuodavo, bet ir vaidindavo prireikus.

Draugijoje vyravo tautiška linkmė. Kuo ji reikšdavos? Be to, kas aukščiau pasakyta, reikia pridurti, kad lietuvių kalbos vartojimas savybėje buvo dedamas pareiga. Mat, daugelis buvo įpratę rusiškai arba lenkiškai kur susitikę kalbėti. Tokiems tekdavo kartais bausme grasyti: tiek ir tiek sumokėti tai pareigai nusižengus. Įsakyta buvo visur, kur galima, lietuviškai patiems studentams kalbėtis ir kitus tautiečius lietuviškai šnekinti. Draugijos svajonė buvo sulaukti grąžinant lietuvių rašto teises. Kalbos mokymasis, tam tikslui lietuviškų žodžių ieškojimas Daukanto, Valančiaus bei kitų rašytojų raštuose, žodžių ir sakinių medžiojimas iš savo krašto — buvo savaime suprantamas daiktas. Bepiga dabar lietuviams studentams, kada jie turi gramatikų, žodynų ir pavyzdingos lietuvių kalbos knygų, kada gyvena savo krašte, nuolat susidurdami su kaimu: tik mokykis, netingėk, ir gražiai išmoksi lietuviškai. Praminti mūsų rašomosios bendrinės kalbos takai, daugybė teknikos terminų prasimanyta. O tuomet? Nieko paruošta, visa pats raski! O kai beieškantį policija nutvers, tai būsi iš mokyklos išvarytas ir dar kalėjiman pasodintas. Gerai atsimenu, kaip keli studentai, užsirakinę kambaryje, naktimis ciklostilium spausdino Jablonskio parašytą L i e t u v i ų k a l b o s g r a m a t i k ė l ę, o paskum, kai buvo išspausdinta, slapčia ją pažįstamiems studentams pardavinėjo. Tokia gramatikėlė buvo gyvas reikalas ne tik moksleiviams, bet ir lietuviams inteligentams.

Lietuviai studentai betgi nebuvo užsidarę savo draugijoje: jie bendradarbiavo su savo kolegomis rusais ir su kitais, domėdavosi politikos dalykais, laukdami pakintant valdžios režimo laisvės linkui, dėl to rodydavo simpatijos revoliucionierių srovėms, nors ir manydavo, kad lietuvių byla su jomis maža bendro teturėjo. Bet ir stipriausias vairininkas nepajėgia atsispirti jūros bangoms, taip ir lietuviai moksleiviai, būdami atkirsti nuo savo krašto, patekę svetimon aplinkumon, kur oras pritvinkęs sprogstamos socialinės medžiagos, negalėjo atsilaikyti prieš įvairių įvairiausius rusų gyvenimo sūkurius. Dobroliubov, Pisarov, draudžiamoji marksistų literatūra, radikalų ir liberalų profesorių žodis masino lietuvių studentų sielą, noromis nenoromis turėjo pasiduoti jie toms rusų viliojančio politikos gyvenimo pastangoms. Socialdemokratai, socialistai, revoliucionieriai, narodnikai ir kitos rusų valdžios gresiamos jaunimo politinės srovės rodėsi sektinas pavyzdys negausingai mūsų studentijai. Jei lietuvių tauta nori atgauti laisvę, plačią laisvę, tai jos vadai turi patiekti jai politikos programų, kurios jau esančios išdirbtos milžiniškos Rusijos partijų. Kol nebūsianti caro valdžia sutriuškinta, tol lietuviai neatgysią savo teisių. Taigi lietuvių tauta, suskirstyta socialistais ir narodnikais (liaudininkais), privalanti eiti ranka rankon su rusų revoliucionieriais. Rusijai tapus laisvai, tapsianti laisva lietuvių tauta ir Lietuva. Kitaip ir būti negalį.

Tokia rusų įtaka pasireiškė ir lietuvių studentų draugijoje. Jos nariai sukiypo bent dviem srovėm: sakytume, tautininkai ir pažangieji arba socialistai. „V a r p o" ir „Ū k i n i n k o" autoritetas sumažėjo. Radosi kolegų tarpe ir tokių, kurie rašė „V a r p a n" straipsnių, kad kažin ar būtų gerai, jei rusų valdžia leistų lietuviams spaudą. Tąja cenzūruota spauda, girdi, galėtų naudotis tik klierikalai, o socialistai ir revoliucionieriai vis tiek negalėtų per ją skelbti savo politikos nuomonių. Iš kur tokia keista mintis buvo atėjusi lietuviui studentui? Veikiausia ji buvo įkvėpta lenko ar ruso revoliucionierio, vieno ir kito nemėgusių lietuvių separatizmo. Lenkui sapnavosi didžioji socialistiška Lenkija, rusui — didžioji socialistiška Rusija. Mažųjų tautų budimas yra, girdi, revoliucijos pajėgų skaldymas.

Mūsų studentų draugijoje prasidėjo ginčai, o su jais ir pačios draugijos seklumas. Tik savybės pašalpų dalykas narius berišo, taigi ir joms reikalinga kasa su studentų vakarais. Vieni socialistai su liaudininkais, kiti tautininkai. Vieni didžiavosi esą pažangūs ir pranašesni, nes dirbą visai žmonijai, kadangi pasisavinę visos žmonijos (kuri tikriausiai būsianti socialistiška) geriausią programą, kiti be programos — tautininkai. Pirmiesiems tautiškumas rodėsi šovinizmas. Taip, mat, mokė kolegos rusai revoliucionieriai. Daugybė kalbų esanti žmonijai nelaimė, neišvengiama blogybė, kliudanti tautoms sudaryti vieningą šeimą, kuri turėtų vadintis ž m o n i j a. Taigi verta esą mokytis tos kalbos, kurią supranta ne vienas koks milijonas, o dešimtys ir šimtai milijonų. Tik tiems, kurie dar nemoka civilizuotos kalbos, galima rašyti knygas jiems suprantama kalba.

Tokia r u s ų ž m o n i j o s filosofija, kad ir iš radikalų stovyklos ėjusi, žinoma, negalėjo galutinai įtikinti mūsų socialistiškai nusiteikusių studentų, bet vis dėlto padarė jiems pragaištingos įtakos. Tautininkai kolegos jiems rodėsi menki žmonės, nesugebą permanyti prakilnaus socialistų mokslo, taip laimingai patekusio iš rusų kolegų. Tautininkai — tai p a t r i o t ė l i a i, kurie rausiasi senose knygose ir gėrėdamies skaito apie Lietuvos supelėjusią senovę, davusią kažin kokius Gediminus, Algirdus, Kęstučius, Vytautus ir kitus despotus, kumštimi valdžiusius kraštą ir slėgusius savo tautą.

Per mūsų studentų jaunimą tas tautinės vienybės skilimas ilgainiui perėjo ir mūsų kraštan dar prieš didįjį karą. Iš tos trumpos apžvalgos, man rodosi, bus suprantama, kodėl, išmušus laisvės valandai, kada Rusija „tapo laisva" (subyrėjo), mūsų socialdemokratai ir liaudininkai kuone visi (ar bent aiškus daugumas) Peterburgo lietuvių seime nenorėjo laisvos Lietuvos, o troško ją matyti Rusijos ribose autonomijos teisėmis. Mat, Rusija tuomet pasireiškė socialistiško idealo vykintoja, o Lietuva, pasiskelbusi skyrium nuo Rusijos laisva, kūrėsi b u r ž u a z i š k a i s pagrindais.

Bet visų gausiausia lietuvių studentų „srovė" buvo nuskęsti Rusijos jūroje, nesirūpinant savuoju kraštu. Baigę aukštąjį mokslą, gavę kur rusų vyriausybės ar visuomenės įstaigoje vietą, jie vesdavo svetimtautes, auklėdavo tokios dvasios vaikus, kokios būdavo jų žmonos. Aktyvieji

(Nukelta į 8 psl.)

Korp! Filiae Lithuaniae šventės, įvykusios 1936. VI. 7 d. Neo-Lithuanijos rūmuose, Kaune, prezidiumas. Kalba pirm. Dabrilaitė.

PRO PATRIA

Nepriklausomybės laikais Lietuvoje, tautiniai susipratę jaunuoliai, daugumoje jau akademikai, būrėsi į įvairias ideologijų kuopeles, korporacijas bei organizacijas. Tau, Tėvyne, buvo skiriamos mūsų jaunos jėgos, nes tu buvai dar silpna, kaip ką gimęs kūdikis, buvai reikalinga mūsų paramos bei atramos.

Deja, vos tik pora dešimtmečių, augo, klestėjo nepriklausomybę atgavusi mūsų tauta. Ne tik miestuose, miesteliuose, bet ir kaimuose plito mokslas, kultūra, šviesa, budo ir brendo mūsų tautiniai jausmai.

1927 m. pavasarį tik baigusi Aušros gimnaziją, įsiregistravau į Lietuvos universitetą Kaune. Netrukus gražių idėjų vedina įsijungiau į Korp! Neo-Lithuania. Įstojau ne aš viena, bet iš 24 baigusiųjų tais metais abituriencių, įstojom 8 ar 9. Tai buvo įtaka velionio St. Vykanto-Povilavičiaus paskaitų, girdėtų dar gimnabijos suoluose. Kitos iš mūsų laidos pasuko į giminingas ar savo idėjoms artimas organizacijas: studentų ateitininkų, skautų, varpininkų, jaunalietuvių ir kitas.

Rodos buvo taip nesenai tos nepamirštamos sueigos, paskaitos, referatai, arbatėlės, alučiai. Skambėjo patriotinės dainos, sukosi linksmos poros, jau nuosavuose neolituanų namuose, Vytauto kalne, Kaune.

Pradžioje korporantai studentai-ės dirbom bendrai, darniai, vieningai. Kiek vėliau, berods 1929 m. mes, studentės gavome gražų, erdvų kambarį tuose pat neolituanų rūmuose. Gražiai įsikūrėm ir laikui bėgant sukūrėm Korp! Filiae Lithuaniae. Čia turėjome galimybės plačiau ir laisviau veikti. Pirmajai valdybai sumaniai ir energingai vadovavo M. Kasakaitytė.

Nors buvom kurį laiką dvi tautinės dvasios studentų korporacijos, bet tikslai, siekiai buvo tie patys — Pro Patria!

Nepamirštama lieka, kai įvairių švenčių, minėjimų progomis, bažnyčioje ar Laisvės Alėjoje žygiuojant, mirgėjo įvairiaspalvės korporacijų vėliavos, kepuraitės — žalios, raudonos, juodos, rudos, baltos su atitinkamais inicialais...

Tai buvo jau senai, prieš 50-60 metų, bet nei laikas, nei tūkstančiai mylių tų laisvos, nepriklausomos tėvynės Lietuvos sąjūdžio, bei jos klestėjimo laiką nebeišdildo iš mūsų atminties.

Pažvelgus į šią filijų nuotrauką, kurioje, lyg tėvynės darželiuose tik ką pražydusių gėlių puokštės, švyti kolegių veideliai, šypsena sugrįžtu į praeitį.

K. Leonaitienė

Nepamirškite atnaujinti DIRVOS prenumeratą

Filiae Lithuaniae korporantės savo šventės metu 1936 m., Kaune.

LIETUVIŲ TAUTINIO AKADEMINIO SAMBŪRIO VEIKLA

IGNAS ANDRAŠIŪNAS

Emigracijos eigoje, didesniam Korp! Neo-Lithuania ir kitų brolišku korporacijų filisterių bei korporantų būriui apsigyvenus Chicagoje, kilo mintis sujungti visus į vieną organizaciją. 1949 m. rudenį buvo s u šauktas pirmasis susirinkimas, kuris išrinko laikiną valdybą ir pavedė jai paruošti organizacijos įstatus. 1950 m. balandžio 23 d. įvyko antrasis susirinkimas. Jis priėmė Tautinių Korporacijų Sambūrio Chicagoje statutą ir išrinko sambūrio valdybą, tokios sudėties: Jonas Paplėnas, Antanas Verbickas, Viktoras Gudaitis, Gražina Žukauskienė ir Pranas Sutkus.

Sambūrio statuto įžangoje buvo pasakyta: "Brolišku lietuvių studentų korporacijų — Neo-Lithuania, Filiae Lithuaniae, Jaunoji Lietuva, Herkus Monte ir Viltis — nariai (filisteriai ir korporantai), gyvendami antrą tremties etapą JAV, Chicagoje ir jos apylinkėse, v a d o vaudamiesi vieningu nusistatymu ir pasiryžimu: a) likti ištikimais savo korporacijų ideologijai ir šūkiui "Pro Patria", b) jungtis kovon prieš totalinį bolševizmą ir siekti nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo ir jos išlaikymo, vienbalsiu 1950 m. balandžio 23 d. susirinkimo nutarimu telkia savo jėgas vienon organizacijon — Lietuvių Tautinių Korporacijų Sambūrin Chicagoje. Sambūrio uždaviniai, — stiprinti ir ugdyti tautinį Amerikos lietuvių sąmoningumą, pagarbą Lietuvai ir meilę lietuvių tautinės kultūros vertybėms".

1967 m. gegužės 28 d. Sambūrio sueigoje buvo priimti nauji organizacijos įstatai, pagal kuriuos buvo pakeistas ir Sambūrio vardas į Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris Chicagoje. Įžangoje nusakyti Sambūrio tikslai: "Lietuviai, tautinės minties akademikai, likimo išblokšti iš savo tėvų žemės, ėję arba baigę aukštuosius mokslus Lietuvoje arba užsieniuose, turėdami tikslą sėkmingiau įsijungti ir ugdyti lietuvių tautos kultūrą, puoselėti lietuviškąsias akademines tradicijas ir jas perduoti jaunesniajai kartai išeivijoje, jungiasi į Lietuvių Tautinį Akademinį Sambūrį Chicagoje".

Be Chicagoje, panašūs sambūriai buvo įsisteigę New Yorke, Clevelande ir Philadelphijoje. Sambūrio veikimui derinti, Chicagoje buvo išrinkta Centro Valdyba, bet atsikūrus JAV Korp! Neo-Lithuania ir įsijungus į jos eiles daugumai Sambūrio narių, kiti skyriai nustojo veikti. Liko tik vienas Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris Chicagoje, kuris dabar yra lyg Korp! Neo-Lithuania Filisterių Sąjunga Chicagos neolituanams.

Ką L. T. Akademinis Sambūris Chicagoje yra nuveikęs per savo 32 gyvavimo metus?

Pradžioje Sambūris šelpė Vokietijoje pasilikusius ligonius — neolituanus ir kitų brolišku korporacijų narius. Vėliau, 1957 m. atsisteigus Chicagoje Korp! Neo - Lithuania, Sambūris savo lėšomis dosniai rėmė įvairiomis progomis padali-

(Nukelta į 9 psl.)

SENIAU IR DABAR...

(Atkelta iš 7 psl.)

lietuviai studentai, socialistaujantieji ir tautininkai sutardavo viename daikte, būtent, kad reikia vengti mišrias šeimas daryti ir kad baigus mokslą reikia grįžti Lietuvon ir savųjų tarpe gyventi. Vieniems, žinoma, rūpėjo socializmas skelbti, kitiems tautiškas lietuvių susipratimas. Vieni stengėsi vieną frontą sudaryti su žydų, rusų ir lenkų socialistais, kiti būrė krūvon susipratusius lietuvius. Vieniems rodėsi, kad visa susekta iš evangelijos s e c u n d u m M a r x u m, kiti ieškojo susidaryti darbų programą iš savo krašto reikalų, iš lietuviško gyvenimo.

Katrų buvo daugiau? Ilgainiui tapo daugiau socialistaujančiųjų. Kitaip ir negalėjo būti. Išversti kokia brošiūra ar politinė programa yra lengviau, nekaip parašyti originalus dalykas.

Prieš didįjį karą atsirado katalikiška lietuvių studentų srovė ir labai greitai išaugo. Ją iššaukė socialistai savo propaganda, priešingu tikėjimu. Marksizmas juk laiko tikėjimą nuodais, opiumu, migdančiu sveiką žmogaus protą. Ateitininkai tapo tvirčiau, nekaip kitos studentų srovės, susieti dėl to, kad rado stiprios paramos kunigijoje. Tautiškos srovės studentams šiuo atžvilgiu kur kas sunkiau buvo: tautininkų inteligentija pačioje Lietuvoje buvo labai silpna, negausinga, taigi visai menka ir jos parama.

Dabar lietuvių studentijai kur kas lengvesnės sąlygos tautiškai ideologijai susidaryti: ji čia pat Lietuvoje, atsikratančioje nuo svetimų pažiūrų, čia pat jai savo krašto gyvenimas, realus ir aiškus. Ji gali jo originalą skaityti, taigi ir realiai galvoti. Bet tas realusis gyvenimas turi būti žiūrimas pro istorišką mūsų tautos atgimimo perspektyvą, o ne kaip deus ex machina atsiradęs. Praverta būtų lietuvių studentijos istorija, siekianti dar Rusijos režimą. Reikia suprasti, kas buvo anapus neperlipamo pylimo, pradžioje minėto.

LTA Sambūrio veikla

(Atkelta iš 7 psl.)

nio veiklą. Taip pat Sambūris ne kartą yra sušelpęs ir Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdybą. Iš viso per 28 metus L. T. Akademinis Sambūris Chicagoje yra davęs Korp! Neo-Lithuaniai 5600 dol., Sibiran ištremtiems ir Lietuvon grįžusiems kolegoms pasiųsta siuntinių už 1200 dol., Vasario 16 gimnazijai Diepholze pasiųsta 420 dol., "Vilties" draugijai ir "Dirvai" paremti 550 dol., Lietuvių Tautiniams Namams Chicagoje — 200 dol., Nepriklausomybės Fondui — 200 dol. Sambūris įvairiais laikotarpiais šelpė ALTą, "Lituanus" žurnalą, Jaunimo Centrą Chicagoje, lituanistines mokyklas bei eilę kitų organizacijų, suvažiavimų ir kongresų.

Vienas didesnių Sambūrio veiklos buvo dr. Jono Balio knygos "Lietuvių liaudies pasaulėjauta" (1966) išleidimo finansavimas. Leidėjas buvo Pedagoginis Lituanistikos Institutas Chicagoje, o mecenatas — LTA Sambūris, kuris tam tikslui davė 1400 dolerių.

Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio vadovybė ir jos nariai sąmoningai nujautė, koks graso didelis lietuvių tautai pavojus. Lietuva išgyvena sunkias bandymo dienas. Sambūrio nariai labai dažnai savo mintyse prisimena protėvių ryžtą, drąsą, išmintį ir ištvermę kovojant dėl lietuvių tautos ateities laisvės ir jos šviesesnių ir laimingesnių gyvenimo dienų. Taurios lietuvių būdo savybės, mūsų tautą ištikusią vergiją, padės iškentėti, apginti, jos gyvybę pratęsti ir išlaikyti. Todėl Sambūrio vadovybė ir jo paskiri nariai savo išteklius nukreipė į sąmoningų, lituanistinį mokslą mėgstančių, jaunų lietuvių širdis ir protus. Tam reikalui Sambūrio vadovybė Pedagoginio Lituanistikos Instituto veiklą iš savo kasos ir atskirų Sambūrio narių ligi 1981 m. pabaigos parėmė 12900 dolerių suma.

Iš viso Sambūris per 32 savo gyvavimo metus įvairiems lietuviškos kultūros rėmimo reikalams yra išleidęs apie 26000 dolerių.

Šiuo metu Sambūrio valdybą sudaro: Antanas Kalvaitis, Ignas Andrašiūnas, Alfonsas Pimpė, Stasys Virpša ir Stasys Vidmantas. Sambūrio narių sudėtį atstovauja šios broliškosios korporacijos: Neo-Lithuania, Jaunoji Lietuva, ir Viltis.

LTA Sambūrio valdyba ir jos nariai prisimindami būdingą Napaleono posakį: "Senoji armiją žūsta, bet nekapituliuoja", savo ateities veiklą grindžia prisidėdami darbu ir lėšomis prie kultūrinių paminklų statybos, kurių nei kandys nesugriaužia, nei rudis nesuėda.

NEOLITUANŲ GENEZĖ ANUOMETINIAME LIETUVOS UNIVERSITETO FONE

ALGIRDAS BUDRECKIS

Lietuvos Universitetas ir Korporacija Neo-Lithuania abu gimė 1922 metais sunkiose sąlygose. Suprasti kaip ir kodėl atsirado neolituanai, vertėtų žvelgti į tuometinę akademinę aplinką Kaune.

Lietuvos Universitetą Kaune teko kurti karų nualintoje Lietuvoje. Nors karo veiksmai sustojo 1920 m. lapkričio mėn. pabaigoje, iki 1922 m. kraštas nebuvo atsigavęs. 1922 m. steigiant universitetą Kaune Lietuvoje dar nebuvo prityrusios profesūros nei savų lietuviškų studentų, kurie būtų išėję gimnazijos mokslus lietuvių kalba. O vis dėlto buvo ryžtas iškelti lietuviškąjį mokslingumą.

Steigiant universitetą, 1922 m. vasario 16 d., buvo gauti iš Lietuvos Aukštųjų Kursų rūmai prie Mickevičiaus ir Donelaičio g. kampo. Jie buvo pavadinti Lietuvos Universiteto "Pirmieji Rūmai". Taipgi buvo užimtas anatomikumui namelis Mickevičiaus g. 7.

Dėl patalpų stokos teko susitarti su įvairiomis ministerijomis, kad Universiteto įstaigos galėtų organizuoti mokymo darbą. Fakultetai įsikėlė įnamių teisėmis į įvairias įstaigas.

Bet universitetas nesusidaro vien iš puošnių rūmų ar sporto aikščių. Klasikine prasme, universitetą sudaro trys elementai: studentai, profesoriai ir mokslo knygos, t. y., biblioteka. Kaip pavyko jaunučiui Kauno Universitetui p a t e nkinti šiuos klasikinius reikalavimus?

Mokslo knygos. Tik įsikūrus Universitetui pradėta rūpintis bibliotekos sudarymu. Tačiau pradžioje, 1922 metais, turėta vilties tam reikalui panaudoti kokią nors jau veikiančią biblioteką (pavyzdžiui, Kauno miesto biblioteką). Bet paaiškėjo, kad reikalai taip greitai ir paprastai nesitvarkys. Užtat Universitetas susirūpino savos bibliotekos kūrimu. Biblioteka buvo įkurta tik 1923 m. sausio 1 d. Knygų buvo surinkta virš 20.000, daugiausia patriotų paaukotų.

Profesūra. Lietuvos Universiteto personalą sudarė a) vyresnysis mokomasis (profesoriai, docentai ir privatdocentai), b) jaunesnysis mokomasis (lektoriai, asistentai, prozektoriai ir laborantai), c) technikinis (preparatoriai, demonstratoriai, technikai, sodininkai, felčeriai, taip pat kanceliarijos tarnautojai ir bibliotekininkai) ir d) pagalbinis (šveiceriai, sargai ir tarnai). 1922 m. pavasario semestro personalo buvo 69, būtent: 39 vyresnieji dėstytojai, 14 jaunesniųjų dėstytojų, 7 technikai, ir 9 pagalbiniai. Mokomojo personalo skaičiaus santykis su klausytojų skaičiumi 1922 m. pavasarį buvo toks: 53 mokomojo personalo: 481 klausytojas. Vienam dėstytojui atitiko 9,1 studentai, o vienam profesoriui 12,3.

Bet čia nebuvo vien dėstytojų skaičiaus klausimas. Prieš Didįjį Karą Lietuva neturėjo savo mokslininkų. Lietuvių mokslininkų reta buvo; kurie buvo, svetur gyveno. Trukumams papildyti į talką Lietuvos Universitetas pasikvietė žinovų iš Rusijos, Vokietijos, Šveicarijos ir kitų šalių.

Kai kuriems profesoriams buvo leista kurį laiką dėstyti savo dalykus rusų arba vokiečių kalba. Dėstantiems lietuvių kalba teko spręsti sunkų uždavinį, būtent, pirmiausia ją pritaikyti mokslo reikalams. Pirmieji studentai aukštesniuosius mokslus dažniausiai buvo ėję rusų mokyklose, rusų kalba. Jie dar nebuvo pasiruošę lietuviškajam aukštajam mokslui. Be to, daugelis jų — kariai, valdininkai — savo užsiėmimais, o kiti ilgesnį laiką buvo atitraukti nuo mokslo. Kitataučių jaunimas pradžioje dar nemokėjo lietuvių kalbos ir nepasitikėjo lietuvių universiteto mokslingumu. Nenorėdamas virsti nelietuviškąja mokslo įstaiga Lietuvos Universitetas buvo priverstas net įvesti kitataučiams lietuvių kalbos žinių patikrinimus.

Apie Universiteto padėtį 1922 m. profesorius Mykolas Biržiška yra pastebėjęs: "Viską teko pradėti nuo nieko: knygynai, laboratorijos, klinikos. Profesoriai mokosi mokyti, studentai lietuviškai mokytis".

Pirmas Lietuvos Universiteto Tarybos posėdis įvyko 1922 m. kovo 5 d. Paskelbus naują universiteto statutą 1922 m. gegužės 3 d. posėdyje Taryba išrinko rektoriumi prof. Joną Šimkų. Tarybos gegužės 12 d. posėdyje išrinkti prorektorium prof. Vincas Čepinskas ir sekretorium prof. Blažiejus Česnys.

Vykdomasis Universiteto organas buvo senatas. Senatą sudarė rektorius, prorektorius ir visų fakultetų dekanai. 1922-23 m. semestre senato sąstatan įėjo J. Šimkus, V. Čepinskis, B. Česnys, P. Būčys, M. Biržiška, P. Leonas, Z. Žemaitis, P. Avižonis ir P. Jodelė. Senatas posėdžiavo vieną kartą kas savaitė.

Universiteto rudeninis semestras prasidėjo 1922 m. rugsėjo 15 d. Pirmojoje įmatrikuliacijos iškilmėje dalyvavo Universiteto garbės profesorius dr. Jonas Basanavičius. Spalio 15 d. Universiteto taryba išrinko garbės profesoriais Adalbergą Becenbergerį, Aleksandrą Dambrauską ir Joną Mačiulį-Maironį.

1922 m. rudenį personalo jau buvo 139, atseit: 69 vyresniojo mokomojo, 33 jaunesniojo mokomojo, 16 technikų ir 21 pagalbinis. Mokomojo personalo skaičiaus santykis su klausytojų skaičiumi buvo 102 dėstytojai: 1168 klausytojai. Vienam dėstytojui atitiko 11,4 klausytojų, o vienam profesoriui 16,9 klausytojų.

Studendija. 1922 m. pavasarį Lietuvos Universitetas gavo iš Aukštųjų Kursų 481 studentą ir laisvąjį klausytoją. Rudenyje jau buvo 1168 studentai. Tikrų studentų (be laisvųjų klausytojų) buvo 925. Tautybės atžvilgiu, tie tikrieji studentai skirstėsi šitaip: lietuvių — 523 (56,5%), žydų 368 (418%) ir kitų tautų — 16 (1,7%).

1922 m. rudenyje studentai matrikuliavosi į šiuos fakultetus: Teologijos-filosofijos — 92 (7,9%), Humanitarinių mokslų — 97 (8,3%), teisių — 244 (20,9%), Matematikos — gamtos 142 (12,2%), medicinos — 431 (36,9%), ir Technikos — 162 (13,8%). Kaip matyti daugiausia studentų įsirašė į medicinos ir teisių fakultetus.

Savo pranešime iškilmingame Universiteto posėdyje 1927 m. kovo mėn. 20 d. Universiteto rektorius, prof. Mykolas Biržiška štai ką pasakė Universiteto penkmečio proga: "Studentija pasiskirsčiusi grupėmis, pakrikusi. Pasitaiko grupės prieš grupę išsišokimų. Rinkimai į studentų atstovybę rodo, jog grupėms sunku net bendras parlamentinis prezidiumas sudaryti, nesusikalbama. Universitetas dar neturi savo studento — lietuviško tipo, kaip kad yra ar nepersenai dar buvo Rusijos, Vokios ar kito kurio krašto tipiškasai studentas. Lietuvos Universitetas dar neturi savito veido."

Ką tai reiškia prof. Biržiškos teigimas? Lietuvos Universiteto studentija bendrai buvo linkusi į kraštutinumas: ar į kairę ar į dešinę. Abidvi pasaulėžiūros buvo svetimos kraštui.

Lietuvos Universiteto senatas įregistruodavo studentų organizacijas. Štai ką parodo Universiteto rejestras: pati pirmoji studentišda organizacija buvo Lietuvos Universiteto Studentų Savišalpos Draugija, įregistruota 1922 m. gegužės 18. Savo tikslu ir veikla "neutralus" sambūris. Netrukus užsiregistravo ideologinė grupė, atseit: 1922 m. gegužės 24 d. įsiregistravo Lietuvos Universiteto Lietuvių Katalikų Studentų Ateitininkų Draugovė. Reiškia, ateitininkai ėmėsi iniciatyvos ideologiškai organizuoti studentija.

Rudenion sukrūto marksistinė srovė ir 1922 m. rugsėjo 21 d. senate įregistravo Lietuvos Universiteto Studentų Socialistų Draugija.

Reiškia vyksta poliarizacija tarp katališkosios ir socialistinės pasaulėžvalgos Lietuvos Universitete. Studentai lietuviai rimtai susipiauna dėl Romos ir Markso dogmų. O tas vyksta Lietuvos Universiteto pirmais egzistavimo metais!

Tokioje būklėje norinčių rasti vidurinį kelią. 1922 m. rudens semestre kai kurie tautiškai nusiteikę studentai universitete norėjo steigti studentų sambūrį, kuris nebūtų konfesinis, kaip ateitininkai, ar linkęs į marksizmą ir internacionacionalizmą, kaip kairių studentų grupės. Buvo norima steigti nacionalistinę organizaciją, studentiškos korporacijos pagrindais, kaip kad buvo Vokietijoje studentiški buršenšaftai. Naujos studentų organizacijos steigimo reikalą iškėlė Heidelbergo studento Valentino Gustainio straipsnis "Politinės srovės ir universitetas", paskelbtas **Tėvynės Balso** 1922 m. Velykiniame numeryje.

Kaune susidarė pradininkų būrelis, korporacijos reikalais palaikė ryšius su Valentinu Gustainiu, studijavusiu Heidelbergo universitete. Korporacijos įstatai buvo paruošti 1922 m. vasarą ir įteikti Lietuvos Universiteto senatui tvirtinti. Universiteto senatui 1922 m. lapkričio 9 d. Korp! Neo-Lithuania įstatus patvirtinus ir korporaciją įregistravus kaip universiteto ketvirtą studentų organizaci-

(Nukelta į 10 psl.)

Žemės Ūkio Akademijos lietuvių studentų Korp! Jaunoji Lietuva

IGNAS ANDRAŠIŪNAS

1924 m. lapkričio 3 d. Žemės ūkio akademijoje, Dotnuvoje, nedidelis būrelis jaunų studentų, ano meto atsikūrusios Lietuvos didžiųjų idealų skatinamas įsteigė Lietuvių studentų tautininkų korporaciją "Jaunoji Lietuva". Dalis to sąjūdžio pradininkų buvo išėjęs ne tik ŽŪA mokslams studijuoti reikalingas mokyklas, bet ir kovose dėl Lietuvos laisvės buvo atlikę šventą tėvynės pareigą. Tuo metu jau buvo nurimę visi kovos žygiai dėl Lietuvos laisvės. Vyko ramus valstybės atkūrimo ir lietuvių tautos kultūros kūrybos darbas. Kultūros darbui, ypač žemės ūkio kultūros ugdymui ir pletojimui reikėjo rimtai pasiruošusių tos srities darbininkų. "Jaunosios Lietuvos" korporacijos steigėjai, pasirinkę šūkį Pro patria, rūpinosi, kad jos nariai būtų ne tik geri žemės ir miškų ūkio specialistai, bet taip pat būtų tvirtų principų, kilnūs, taurūs ir valingi asmenys. Keliant lietuvių tautos gerovę, į ano meto agronomų bei miškininkų darbo sritį įėjo ne tiktai grynai teorinių žemės ūkio mokslo žinių skleidimas, bet ir lietuviškojo kaimo prusinimas, tautinio sąmoningumo stiprinimas ir vidinės kultūros ugdymas. Vaizdžiai tariant, reikėjo palengva racionaliai keisti mūsų ūkininko galvojimo būdą ir jo dvasioje vykdyti naują moralinį atgimimą.

"Jaunosios Lietuvos" korporacijos išugdyti nariai gali didžiuotis atlikę savo užsibrėžtus tikslus. Pirmiausia "Jaunosios Lietuvos" korporantai ir filisteriai buvo gyvai įsijungę į Jaunųjų ūkininkų ratelių veiklą. 1936 m. kovo 28 d. Jaunųjų ūkininkų ratelių sąjungos įstatymu ir taisyklėmis tam įstatymui vykdyti, Jaunųjų ūkininkų ratelių tikslas buvo šitaip formuluotas. Buvo mažiau akcentuotas materialinis pradas, kuris kai kurių ano meto kultūrininkų buvo kritikuojamas ir net buvo pabrėžiama, kad mūsų kaimo žmones siekiama pajungti tik gamybai ir pelnui, o nekreipiama pakankamo dėmesio į jų dvasinio prado ugdymą. Nežadinama ir nepabrėžiama kaimo žmonių moralinis bei patriotinis to tikslo aspektas. Šiam tikslui siekti buvo skatinama kaimo jaunimo ne tik žadinti žemės ūkio meilę ir žemės ūkio mokslą taikyti praktikoje, bet taip pat visom įmanomom priemonėm ugdyti patriotizmą, politinį sąmoningumą, taupumą ir praktikuoti sveikas pramogas bei sportą. Šitokią Jaunųjų ūkininkų programą buvo išreikšta šūkiu — Per darbą ir mokslą į tėvynės gerovę!

Tame jaunųjų ūkininkų sąjūdyje didelį vaidmenį suvaidino buvęs ilgametis "Jaunosios Lietuvos" korporacijos pirmininkas dipl. agr. Vladas Tiškus (1906-1975), atlikęs didžiulį darbą racionalaus ūkininkavimo srityje. Daug nusipelnė "Jaunosios Lietuvos" korporacijos nariai ir žemės ūkio kooperacijos srityje. Beveik 80% korporacijos narių buvo įsijungę į kooperacinę linų prekybą. Neliko be "Jaunosios Lietuvos" korporantų - agronomų pagalbos ir kitos kooperacijos sritys: kreditas, prekybiniai ir gamybiniai kooperatyvai. Taip pat daug nuveikta ir privatinėje žemės ūkio produktų apdirbimo pramonėje. Visi tie darbai parodė, kad tautiškai apsisprendę agronomai bei miškininkai daug nusipelnė bekeliant Lietuvos ūkinę ir ekonominę pažangą.

"Jaunosios Lietuvos" korporacija buvo išrinkusi šešis garbės narius: Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną (1929. V. 12). Didįjį miškininką, VDU Gamtos-matematikos fakulteto garbės daktarą, pirmąjį žemės ūkio akademijos rektorių — prof. Povilą Matulionį (1924), kan. dr. Juozą Tumą-Vaižgantą (1929. XI. 24), ŽŪA rektorių ir Švietimo ministerį prof. Juozą Tonkūną, ministerį pirmininką Juozą Tūbelį ir Žemės ūkio akademijos rektorių prof. dr. Vincą Vilkaitį. Be jų, korporacija turėjo du mecenatus — kun. M. Jonaitį ir valst. operos solistą Kiprą Petrauską.

Korporacijos pirmininkais buvo (eilės tvarka): Juozas Skaisgiris, Stasys Aleknavičius, Vincas Jonkaitis, Vladas Tiškus (4 metus iš eilės), Vytautas Kraniauskas, Zigmas Vinickas, Paulius Garmus, Antanas Šantaras, Balys Gaidžiūnas, Jonas Rackevičius, Jonas Sirusas, A. Krupickas.

1940 m. rusams okupavus Lietuvą, "Jaunosios Lietuvos" korporacijos veikimas buvo sustabdytas. Daug jos narių ir filisterių buvo kalinta ir ištremta į Sibirą. "Jaunoji Lietuva" neatgaivino savo veiklos JAV, bet daugelis jos buvusių narių aktyviai įsijungė į Lietuvių tautinį akademinį sambūrį. Kiti reiškiasi lietuvių kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime.

Korp! Neo-Lithuania Chicagos skyriaus pirm. Vida Jonušienė, šventės metu 1979. XI. 10 d. L. T. N. pagerbia talkininkus — dr. L. Kriaučeliūną ir A. Juodvalkį, prisegdama po gėlytę.
A. Plaušinaičio nuotr.

CHICAGOS NEOLITUANŲ VEIKLA

J. JUREVIČIUS

1955 m. išeivijoje atgaivinus Korporacijos Neo-Lithuania veiklą, didesnėse lietuvių gyvenvietėse, steigėsi atskiri padaliniai. Chicagos padalinys pradėjo savo veiklą 1957 m. Iki to laiko plačiai ir gražiai veikė Lietuvių tautinis akademinis sambūris. Chicagos padalinys yra skaitlingiausias narių skaičiumi ir gyviausia veikla. Šiuo metu Chicagos padalinyje yra daugiau, kaip 260 narių, iš kurių apie 140 yra jauni, čia gimę, augę ir baigę mokslus neolituanai. Dalis jų dingsta plačiojoje lietuvių visuomenėje veikloje, pamiršdami savasias pareigas Korporacijai. Tas vyksta ne vien pas neolituanus, bet ir kitose jaunimo organizacijose.

Kaip bekalbėsime ir svarstysime, vistiek Korp! Neo-Lituanijos veikla Chicagoje yra gyva ir stipri. Čia tenka pažymėti, kad Korporacijos vyriausioji valdyba nuo 1959 m. yra išrenkama iš Chicagos padalinio korporantų. Dauguma korporantų sukūrė savųjų tarpe lietuviškus šeimos židinėlius ir augina korporacijai prieauglį.

Šio rašinio rėmuose prisimename tik ryškesnius Chicagos padalinio veiklos bruožus. Kiekvienais metais padalinio valdyba ruo-

(Nukelta į 11 psl.)

NEOLITUANŲ GENEZĖ...

(Atkelta iš 9 psl.)

ją, trečią dieną trylika pradininkų susirinko Simo Virkučio bute (Kaune, Donelaičio g. 14) pirmojo posėdžio, priėmė Valentino Gustainio paruoštąją deklaraciją ir nutarė lapkričio 12 d. šaukti viešąjį studentijos susirinkimą.

Čia buvo naujovė Lietuvos Universitete: patys lietuviai studentai, be jokių internacionistų paraginimų, imasi iniciatyvos sušaukti krašto studentus susirinkiman "tautiškai bendrais" interesais. Nejaugi? — pagalvojo ne vienasi indiferentas. Atėjo ateitininkų ir socialistų studentai "žvalgybos tikslams", atėjo ir indiferentiški smalsumo dėlei. Svarbiausiai, pradininkų šauksmas susilaukė atidos iš studentijos.

Pirmieji studentai, kurie iškėlė neolituanų "pro patria" šūkį buvo Leonas Abaravičius, Vytautas Banaitis, Jurgis Dargis, Antanas Drevinskas, Aleksandras Dumbrys, Valentinas Gustainis, Antanas Jakobas, Martynas Kavolis, Kazys Kazlauskas, Kazys Marčiulionis, Jonas Pikčilingis, Juozas Vileišis ir Simas Virkutis.

Susirinkimas įvyko didžiojoje universiteto salėje. Čia pat buvo išrinkta korporacijos tarybą, kurią sudarė Juozas Vileišis, V. Banaitis, K. Marčiulionis, A. Dumbrys, A. Drevinskas ir A. Jakobas. Studentai tautininkai neolituanai išėjo į viešą studentišką gyvenimą. Netrukus ir kiti studentų sambūriai pradėjo pamėgdžioti jų korporacinę struktūrą ir uniformas su ženklais.

Iškilmingas Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 60 metų sukakties minėjimas 1978. II. 19 d. L. T. N. Minėjimo prezidiumas, iš k.: A. Modestas, V. Mažeikienė, G. Valiukėnas, vyr. vald. pirm. C. Modestas, skyriaus pirm. V. Jonušienė, paskaitininkas Arūnas Vaitiekaitis iš Detroito, A. Juodvalkis ir Z. Mikužis.
A. Plaušinaičio nuotr.

CHICAGOS NEOLITUANŲ VEIKLA

(Atkelta iš 10 psl.)

šia įspūdingas metines šventes. Laikomos pamaldos bažnyčioje už mirusius ir žuvusius korporantus, pagerbiami laisvės kovotojai, padedant vainiką prie Laisvės paminklo, lankomi mirusiųjų kapai. Ruošia nepriklausomybės paskelbimo minėjimą ir motinų pagerbimus. Dalyvauja demonstracijose bei talkininkauja visuomeninėje veikloje.

1962 metais, minint Korporacijos 40 metų veiklos sukaktį, į erdvią Mid-West viešbučio salę, buvo susirinkę 400 svečių pasiklausyti įdomios meninės programos ir pabendrauti. 1966 — Jaunimo Metais — Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio valdyba, vadovaujama fil.. Algirdo Modesto, suruošė didingą talentų vakarą, kuriame be kitų, dalyvavo garbės fil. poetas Stasys Santvaras.

Programos įvade parašyta: "Vienas iš didžiausių Korporacijos Neo-Lithuania uždavinių yra išugdyti taurią, kultūringą ir lietuvišką asmenybę. Įvykdyti šį uždavinį, korporacija turi savo programą, pritaikydama įvairias priemones bei metodus, tą jauną lietuvį studentą, lyg žalią ąžuolėlį, pasodinti į derlingą "Pro Patria" žemę . . ."

1969 m. rugsėjo 8 d. sueėjo 100 metų nuo tautinio atgimimo žadintojo ir Korporacijos garbės nario kan. Juozo Tumo-Vaižganto gimimo. McKay mokyklos salėje buvo suruoštas minėjimas. Meninėje dalyje, be kitų kalbėtojų į susirinkusią publiką fil. Ž. Keliuotytė (dabar jau chemijos dr.) prabilo šiais žodžiais: "Šiandien mes, jaunimas, turėtume atsiprašyti kanauninko Juozo Tumo-Vaižganto, kad išdrįsome pasiūlyti savo jaunas menines jėgas. Mes žinome jo gilią asmenybę ir didžius jo nuopelnus Lietuvai, todėl ir jo garbei turėtų talentų talentai nusilenkti . . . Bet mes mylime Vaižgantą ir nuoširdžiai savais talentais jam norim pasirodyti, a t s i dėkodami jam už tai, kad jis mus, gimusius ir augusius be savo tėvynės ir niekad Lietuvos nemačiusius, išmokė savo kraštą pažinti, pamilti ir jam dirbti".

Chicagos padalinys 1972 m. gegužės 22 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje pastatė Vinco Krėvės-Mickevičiaus keturių dalių istorinę dramą iš senovės lietuvių gyvenimo — Skirgailą.

Chicagos padalinio neolituanai aktyviai dalyvaudavo ruošiamose stovyklose ir dabar dalyvauja išvykose. Vasaros metu ruošia gegužines, Naujų Metų sutikimus ir kitus renginius. Prisiminti ir pagerbti garbės nariai — A. Smetona, prel. Maironis, garbės fil. poetas St. Santvaras. Iškilmingai paminėta Vilniaus universiteto 400 metų sukaktis.

Savo laiku plačiai veikė krepšininkų komanda, tautinių šokių grupė. Veikia Al. Modesto vadovaujamas neolituanų orkestras. Išleido keletą plokštelių.

Filisterių Dr. L. Kriaučeliūno ir Al. Modesto pastangomis atgaivintas žurnalas "Naujoji Viltis", kurio jau pasirodė 14 numerių. Pirmo numerio mecenatas buvo fil. dr. L. Kriaučeliūnas.

Chicagos padalinio neolituanai, per savo egzistencijos laikotarpį (1957-1982) išvarė plačią vagą visuomeninėje bei kultūrinėje veikloje.

Chicagos padalinio pirmininkais yra buvę šie kolegos-ės: A. Simonaitis, J. Jurkūnas, St. Mažulis, St. Virpša, R. Staniūnas, R. Mulokas, V. Krumplis, E. Kavaliūnaitė, A. Modestas, V. Kasniūnas, jr., E. Modestavičius, A. Augaitis, A. Jonikas, Algis Mockaitis, Audronė Matutytė - Gulbinienė, Algis Jonušas, dr. Živilė Keliuotytė-Modestienė, Zigmas Mikužis, Vida Kriaučeliūnaitė - Jonušienė (2 term.), Danutė Mikužienė, Gražina Gražienė, Linas Regis.

Baigiant tenka pažymėti, kad Korp! Neo-Lithuania iškilmės yra spalvingos savo tradicijomis ir patrauklios jaunimui.

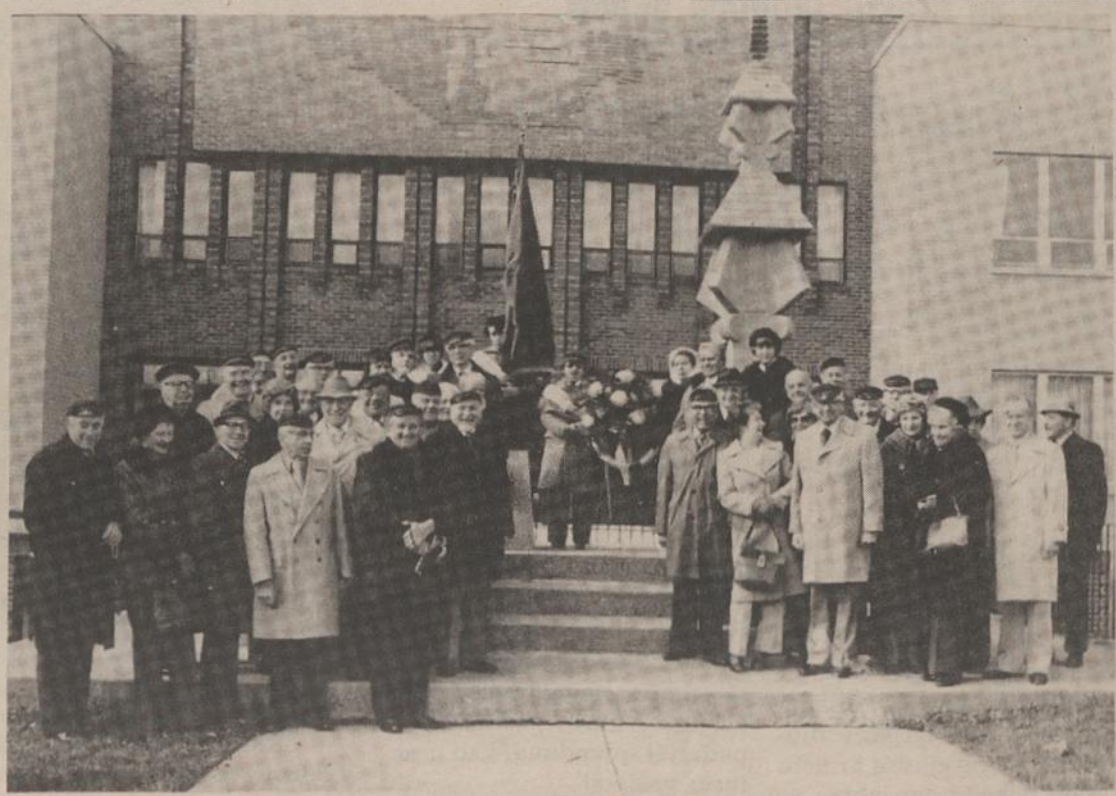

Korp! Neo-Lthuania šventės, įvykusios 1977. XI. 2 d. metu, Jaunimo Centro sodelyje, Chicagoje, padeda vainiką prie Laisvės kovų paminklo, prisimenant mirusius ir žuvusius korporantus bei visus Lietuvos laisvės kovotojus. A. Plaušinaičio nuotr.

Korp! Neo-Lithuania 1967-69 m. Vyr. valdyba. Iš kairės: iždi. Bronius Kasakaitis, pirm. Algis Modestas vicepirm. Regina Česaitė (dabar Modestienė), vicepirm. ir arb. eleg. dr. Leonas Kriaučeliūnas ir sekret. Kęstutis Cicėnas. V. Noreikos nuotr.

Momentas atsisveikinant su mirusiu neolituanu Chicagoje. Garbės sargyboje stovi Vytas Plioplys, kalba A. Juodvalkis. P. Malėtos nuotr.

PATIKSLINIMAS

Korp! Neo-Lithuania Chichagos skyriaus narių metinė sueiga įvyksta lapkričio 7 d. (sekmadienį), o ne 6 d., kaip Dirvos 40 Nr. paskelbta, 2 val. p. p. L. T. Namuose. Darbotvarkė ta pati.

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

Vilniaus universiteto 400 metų minėjimo dalyviai, giedant studentų himną GAUDEAMUS. Pirmoje eilėje prof. dr. J. Cadzow, gen. konsulė J. Daužvardienė, dr. V. Sruogienė, dr. V. Maciūnas, prof. J. Žilevičius, K. Puzinienė ir V. Slotkus iš Columbijos. Minėjimą rengė Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio valdybos sudaryta komisija, pirmininkaujama dr. L. Kriaučeliūno. Minėjimas įvyko 1979. V. 13 d. Jaunimo Centre, Chicagoje. A. Plaušinaičio nuotr.

Korp! Neo-Lithuania motinų pagerbime, įvykusiame 1977. V. 8 d. LT Namuose, dalyviai klausosi programos. Prieky iš k.: Jolita Kriaučeliūnaitė, Liūtas Dargis, Juozas Mikužis, Linas Regis, Vida Kriaučeliūnaitė-Jonušienė ir Loreta Andrijauskaitė.

Ryšiai su kraštu jaunimo akimis

Važiuoti ar nevažiuoti?

EGLĖ JUODVALKĖ

Korp!! Neo-Lithuania išvykoje, įvykusioje 1982 m. rugsėjo 4-5 d. d. Tabor Farm, Sodus, Mich., dialogą tema: Ryšiai su kraštu jaunimo akimis, vedė Eglė Juodvalkė ir Kazė Brazdžionytė, vadovaujant Vytautui Kasniūnui, s.

Kiekvienas kursų priešininkas ar šalininkas savo nusistatymą stengiasi paremti tikrais ar išgalvotais įvykiais, aiškina apie sukomunistėjusius ir dingusius, sulietuvėjusius ar lietuviškam reikalui dar labiau po kursų pasišventusius asmenis, tačiau niekas ligšiol neištyrė (ir niekam, atrodo, į galvą neatėjo mintis, kad ištirtų, nors tai tikrai būtų galima padaryti), kiek užsienio lietuvių per tiek metų lankė tuos kursus, iš kur jie atvyko, kaip jie kalbėjo lietuviškai prieš ir po, kiek jie dalyvavo ir dalyvauja lietuviškoje veikloje prieš ir po, kiek jie pakeitė savo nusistatymą komunizmo atžvilgiu teigiama ar neigiamą prasme kursų dėka ir taip toliau. Ar nebūtų pravartu turėti po ran ka konkrečius atsakymus į dažnai iškylančius klausimus apie kursus?

Gal ir nebūtų galima tiksliai apspręsti viso kursų poveikio, bet į dalį klausimų turėtume aiškius atsakymus, pade dančius išvengti nevertingų spėliojimų. Galėtume tada pagrįsti savo nusistatymą dėl šio Šiūlytės spėjimo: kad šiemet kursų Vilniaus universitete nebuvo, nes okupanto švietimo pareigūnai pastebėjo, jog tik vienam-kitam buvusiam kursantui pavyko apsukti galvą komunizmo principais kursų metu. Dauguma, rašo ji, grįžo namo lietuviais patriotais, pajutę savo tautos šilimą ir suradę savo kilmės šaknis. Nors nuojauta leidžia manyti, kad Šiūlytė neklysta, tačiau neturėdami faktų rankose nieko negalime teigti.

O galų gale, juk visi šitie svarstymai apie kelionių uždraudimą ar aprobavimą neturi daug reikšmės. Kol sovietai leis aplankyti Lietuvą ilgesnį ar trumpesnį laiką, tol važiuojančių atsiras. Ir gerai. Visos kelionių priežastys yra tinkamos. Visi pasiteisinimai priimtini. Niekas neišduoda Lietuvos, nuvažiuodamas į ją. Ne mūsų reikalas drausti ar leisti. Mes geriau galėtume pasitarnauti Lietuvos reikalui rūpindamiesi keliauninkų paruošimu. Juk, kaip pasakė kolega Juodvalkis per atidarymą, mūsų, užienio lietuvių paskirtis dvejopa: išlikti lietuviais ir padėti Lietuvai atgauti nepriklausomybę. O kelias į pastarąjį tikslą yra labai platus. Seniai žinom, kad Lietuvai laisvės ginklu (bent artimoje ateityje) neatkovosim. Mes privalom užtikrinti, kad tauta, kuri kada nors prisikels laisvės rytui, nebūtų sužalota. Mes privalome daryti tai, ko Lietuvoje gyvenantieji daryti negali. Mes privalom užpildyti spragas.

Norėčiau pradėti ne savo žodžiais, o Tėviškės Žiburių jaunimo skyriuje prieš kelias dienas paskelbto straipsnio ištrauka. Autorė Rūta-Ona Šiūlytė rašo: '...ilgai svajojau apie vasarą, praleistą Vilniaus universitete, lietuvių kalbos kursuose. Norėjau pamatyti tekantį Nemuną, pasakišką Trakų pilį, išgirsti kukuojančią ge gutę, pauostyti Lietuvos pušynus ir paragauti baravykų. Išklausiau buvusių kursantų pa sakojimus, nuotykius, pergyvenimus, kurie padėjo man padaryti sprendimą, kad ir aš turiu važiuoti'.

Ar ne keista, kad mes šiandien tebesvarstom klausimą važiuoti į Ok. Lietuvą, ar nevažiuoti, dar daugiau dėmesio skirdami savo kaimynų - pažįstamų ir nepažįstamų - nusista tymui tuo klausimu ir ryžtamės, prašyti ar neprašyti, patarti kokiam laikui ir kokiais tikslais Jonas, Petras ar uošvienės pusbrolis Anicetas turėtų nukakti gimtinėn. Prieš 10 metų visus važiuojančius išvadindavom tautos išdavikais, parsidavėliais ir dar kitokiais. Tik laikui bėgant, pamatę, kad ir mūsų giminės bei draugai (je ne - gink Dievel - ir mes patys) rikiuojasi į Rask-Račkausko ir kitų siūlomas eks kursijas (5 dienos, 4 naktys Vil niuje), spyriodamiesi ir kojas vilkdami, sutiko pripažinti be veik visiems teisę bent į ekskur sinę kelionę tėvynėn. Lyg, apmokėję savo kelionę nuosavu prakaitu aplaistytais doleriukais, liekame švarūs prieš save tautiečius ir visą pasaulį. Tartum Lauraičiui į delną įspausti pinigai neskiriami 'didžiojo brolio' kišenei, tai yra, tam pačiam Lietuvos okupantui ir jo mums prikergtai santvarkai sustiprinti.

Per pastarąjį dešimtmetį su sigyvenom su visokiausiais pasiteisinimais: važiuoju giminių aplankyt, sergančių draugų pamatyt ir vaistų jiems nuvežt, pažiūrėt ką okupantas padarė gimtinei, aplankyt tėvų kapus, susipažint su kraštu Važiuojame visokie asmenys - mokslus baigę ir nebaigę, Lietuvoj gyvenę ir negyvenę, pasenę, praturtėję, aukščiausių vadų vaikai, studenčiokai, kai rieji liberalai, konservatoriai, davatkos, klebonai ir ateistai.

Korp! Neo-Lithuania išvykos dalyviai 1978. IX. 2 d. Tabor Farmoje. Priekyje sėdi Steponas Vykintas, po kelių valandų miręs širdies smūgio ištiktas. V. A. Račkausko nuotr.

Korp! Neo-Lithuania išvykos, įvykusios 1977. VIII. 27-28 d. Tabor Farmoje dalis dalyvių. Iš k.: J. Jurevičius, O. ir A. Juodvalkiai, H. Plaušinaitienė, V. Meškauskas, J. Gaižutis, Meškauskienė ir M. Valiukėnas. A. Plaušinaičio nuotr.

Korp! Neo-Lithuania išvykos 1978. IX. 2 d. atidarymo prezidiumas (Tabor Farmoje) Kairėje sėdi: V. Mažeikienė, V. Mažeika, vyr. valdybos pirm. C. Modestas ir A. Juodvalkis. Stovi Steponas Vykintas, Vėliauninkai A. Vaitiekaitis, D. Maurukaitė ir R. Česas. V. A. Račkausko nuotr.

Sugrįžusius piktais žodžiais pa sitinka gal tik kraštutinieji - naujienininkai ar į juos panašūs. Aplamai, ekskursinės kelionės jau priimtinos. Blogiau būna reaguojama į iškvietimus, ypač ilgesniam laikui. O pikčiausių reakcijų susilaukia dalyvavimas lietuvių kalbos kursuose ar nuvažiavimas metams į Vilniaus Universitetą stažuotis.

Kam būna nauda iš mūsų kelionių į Lietuvą? Okupantui visada, bent medžiaginė. Asmeninė nauda gali būti važiuojantiems ir tiems, su kuriais jis susitinka. Lietuvių tautai gali būti naudos, arba gali jos visai nebūti. Ir tai, žinoma, yra svarbiausia. O kaip įvertinti, kas naudinga tautai? Formulės deja nėra. Po daugelio metų istorija paro dys, kas pasitarnavo Lietuvai, kas ne. Tačiau, viena yra aiš ku. Mes galime rinkti ir teikti informaciją ne vien svetimtau čiams, bet ir savo tautiečiams Ok. Lietuvoje. Važiuokime į Lietuvą ne vien su skudurų pilnais lagaminais, o apsišarvavę knygomis, žiniomis, informacija, kurios ten labiausiai trūksta, pasistengdami klausytis, o ne vien kalbėti, o kalbėdami ne pilstyti iš tuščio į kiaurą, bet tikrai pasakyti ką nors reikšmingo, tai daug dau giau padėsime savo tautai. Mes turime būti pastabūs ir atidūs. Žinoma, ir to dar neužtenka. Reikia būti susipažinusiems su Lietuvos padėtimi, kad nuvažiavusiems akių neapdumtų. Ką mes galime suprasti apie tenykščių lietuvių gyvenimą, nežinodami net, pavyzdžiui, Lietuvos komunistų partijos centro komiteto pirmojo sekretoriaus pavardės? Negi, abėcėlės nemokėdamas, sugebėsi skaityti sudėtingus filosofinius veikalus?

Visai neseniai vienas Australijos lietuvis, aplankęs Lietuvą su 'iškvietimu', gyrėsi praleidęs smagų vakarą su nuoširdžiu lietuviu istoriku. Iš tikrųju jis atvirai pasišnekėjo su aršiu partiečiu, ne Lietuvos, o Lietuvos komunistų partijos is toriku, pasižymėjusiu tiesos iškraipymais. O svečiui iš užsienio tebūtų reikėję žvilgtelėti į Mažąją tarybinę enciklopediją sužinoti, kuo sovietinei santvarkai nusipelnė šis 'taurus' istorikas. Visa bėda, kad mes nuvažiuojame į Lietuvą taip mažai težinodami, kad išgirdę, nesugebam atskir ti teisybės nuo melo. O juk galėtų būti kitaip.

Bet ryšiai su Lietuva nesiriboja vien trumpiau ar ilgiau trunkančiomis kelionėmis. Šeštadieninėse mokyklose reikia išsamiai dėstyti dabartinės Lietuvos istorijos ir literatūros kursus, bet tai daryti gali tik parengti mokytojai. Pavyzdį galima būtu imti iš dvisavaitinių lituanistikos seminarų, kasmet įvykstančių PLJS Ryšių Centro dėka. Nejaugi dar reikia aiškinti, kad Lietuva tebėra gyva, kad okupacija jos nesunaikino. Lietuva nėra legenda, mitas, praeitis. Žmonės ten dirba, gyvena, stato pastatus, tiesia kelius, rūpinasi gamtos apsauga, kaip ir mes Jie nesustingo, kaip statulos, 1944-1945 metais ir nelaukia, kaip mieganti gražuolė, karaliūno pabučiavimo. Gyvenimas nestovi vietoje. Mum reikia kreipti dėmesį į Lietuvos meną, mediciną, tiksliuosius mokslus, į viską, kas daroma ir kuriama krašte, nes atitrūkę nuo gyvojo tautos kamieno nesugebėsime išlikti. Santvarka gali mums nepatikti, bet ryšys - ir stiprus ryšys - su TAUTA yra būtinas.

Santvarkos keičiasi. Mes privalome užtikrinti, kad tauta išliktų, ir išliktų nesužalota. Nereikia bijoti pavyzdžiui, koncertų, kurie padeda susipažinti su Lietuvos menininėmis jėgomis; nereikia bijoti literatūros, ypač grožinės, kuri atspindi tenykštį gyvenimą ir todėl yra labai vertinga; nereikia bijoti kelionių, kurias turime išmokti panaudoti savo tikslams, ir atkeliaujančių iš Lietuvos, kurie tiesioginiu ar netiesioginiu būdu gali mums pateikti daug reikalingų žinių. Kuo daugiau žinosime, tuo naudingesni būsime savo tautai.

★

Filisterė Eglė Juodvalkė yra baigusi Chicagos aukšt. lit. mokyklą ir Pedagoginį lit. institutą. Chicagos universitete įsigijo bakalaurą iš slavistikos. Mokslą tęsė Pietų Illinois universitete, Carbondale teatro srityje. Rašo eilėraščius ir bendradarbiauja spaudoje. Dalyvauja neolituanų ir santariečių veikloje. Šiuo metu dirba Laisvės radijo lietuviškoje redakcijoje, Miunchene.

Kodėl nevažiuoti į Lietuvą

KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ

Ar bijai kalėjimo, nenusikaltęs? Ar, būdamas turistu, pyktum, jei atimtų giminėm skirtas dovanas? Ar žinai, kad esi laikomas Sovietų Sąjungos piliečiu?

Prieš vykdamas į Lietuvą gerai pagalvok, kokioje padėtyje gali atsidurti teisiškai ar morališkai. Nepaslaptis, kad daug jaunimo ir senimo vyko, vyksta ir vyks aplankyti savo artimų, pamatyti kraštą iš pasiilgimo ir nostalgijos.

Prieš 43 metus - dar bičiuliaudamiesi - Sov. Sąjungos Molotovas ir Vokietijos Ribentropas, slaptu susitarimu pasidalino rytinę Europą, kartu ir Lietuvą. Po metų Sov. Sąjunga jėga okupavo Lietuvą ir primetė komunistinę santvarką. JAV, Anglija, Kanada ir kitos šalys, nuo to laiko, nepripažista teisiško Lietuvos įjungimo į Sov. Sąjungą.

Prieš trejetą metų Sovietų Sąjunga paskelbė naują pilietybės įstatymą, kuriuo visi emigrantai ir jų vaikai laikomi Sovietų Sąjungos piliečiais. Pagal šį įstatymą asmuo, nuvažiavęs turistu, gali būti suimtas ir pakaltinas nepadarytais nusikaltimais.

Kai turistas nori vykti į Lietuvą, jis turi suteikti Sovietų Ambasadai žinias apie save ir ten, Lietuvoje esančius. Jų galioje yra išduoti įsileidimo vizą. KGB patikrina, ar esi pavojingas; patikrina ką čia veiki ir kokiom organizacijom priklausai. Pasitaiko, kad vienas kitas negauna vizos, nes netinka jų užmačioms.

Amerikoje, įstaigos registruoja kurie išvyksta į svetimus kraštus, ypač į Sovietiją. Ateityje, norint turėti Amerikos pasitikėjimą tarnyboje ar darbe, apklausinėjama smulkiau.

Yra skirtumas tarp paklausimo ir kratymo. Laisvos šalys nekreipia didesnio dėmesio ką turistas vežasi, dažniausiai tik paklausia ar turi draustinų daiktų. Įvažiuojant ar išvažiuojant iš Sovietų Sąjungos, nežinai ar gali būti asmeniškas tavo orumas pažeistas. Tikrintojai eilgiasi, kaip nori - gali konfiskuoti įsigytus daiktus, nesvarbu ar įstatymai leidžia ar neleidžia tokį daiktą vežtis. Londono (Anglija) ekskursija rugpiūčio 7 d. grįžę iš Lietuvos pasakoja 'Europos Lietuvyje' (Nr. 31, 1982 rugp. 20 d. laida): 'Maskvos muitinėje žiauriai iškratė ir dalį vežtų giminėms dovanų sulaikė, o už kitus daiktus pareikalavo žvėriško muito. Kai kuriuos ekskursantus muitinėje nurengė nuogai. Sukavo moterų plaukus. Važiuojant atgal, vėl tikrino visą bagažą Leningrado aerodrome'.

Pasikalbėjus su buvusiais ir atvykstančiais iš Lietuvos aiškiai matosi, kad Sovietai leidžia mūsų žmonėms nuvykti ar išvykti tik norėdami gauti daugiau dolerių. Nuvažiavus ir net keletą tūkstančių praleidus, turistui neduoda net gim tojo kaimo aplankyti, laisvai pakeliauti po Lietuvą. Tad, kokia gi nauda nuvažiuoti į Lietuvą? Tiek tūkstančių mylių ir dolerių išleidus, ir nieko nematyti? Ne vienas mintyse klausia: kodėl lankydamas krautuves matai tuščias lentynas? Kodėl duodamos instrukcijos iš valdžios kur gali eiti ar neiti, ką gali fotografuoti, su kuo kalbėtis? Iš skelbiamos propagandos susidaro vaizdas, kad ten geras gyvenimas pagal komunistinę santvarką. Kodėl trūksta visko, ypač kodėl suvaržytos pagrindinės žmogaus teisės?

Giminės Lietuvoje kartais nenori prisipažinti esą giminėmis - turistui išvykus KGB gali tyrinėti, persekioti, ypač tuos, kurie padeda nuvykti į draustinas vietas. O artimieji trokšta laisvės, ilgisi iš laisvo krašto žinių, leidžia savo pogrindžio spaudą, kad pasaulis žinotų jų vargus.

Kai kurie turistai nuvykę ima garbinti sovietinę santvarką, nes jie pamato (ir priima) tik tą, ką Sovietai nori kad jie matytų. Už tai partijai ir Tėviškės draugijai dėkoja, nes veltui jiems davė kelionę ... Ar iš tikrųjų veltui? O gal reikės kaip nors atsilyginti ateityje? ...

Nuvykę į gudriai paslaptingus(?) vadinamus lituanistikos kursus, kas iš jų parašė į spaudą, ar susirinkimuose papasokojo tikrą padėtį? Vienas kitas, o visi kiti tyli. Bijo, kad jų giminės nebūtų KGB terorizuojami. Vienas kitas, pabandęs laisvai pakalbėti ir padiskutuoti kaip įpratęs namuose, tuoj skubos keliu buvo ištremtas į namus, nesulaukus nė kursų pabaigos.

Jei kas rengiasi aplankyti ok. Lietuvą, patartina laikytis mūsų veiksnių nustatytų gairių - nevykti okupanto kviečiamiems, per jų įstaigas, nes turistas gali pasidaryti jų įrankis. Patartina vykti su ekskursijomis, nes Sovietai bijo užkabinėti didelę grupę žmonių dėl galimo triukšmo ir blogo atgarsio spaudoje. Be to, ta melžiama karvutė gali užtrūkti, žmonėms pabijojus ja pasinaudoti.

Vykti ar nevykti į okupuotą Lietuvą? Sunkus klausimas, nes iš vienos pusės traukia noras pamatyti gimtąjį tėvelių kraštą, pažinti tautiečius. Iš kitos pusės - sužinoti apie nesiliaujančią kasdieninę vergiją neturtą, kalėjimus ir psichiatrines ligonines. Vykstant reikia pasiruošimo ir atsargumo. Nuvykus - reikia sustiprinti vergijoje esančius tautiečius, teisingai suprasti jų padėtį, pasidžiaugti jų (be okupanto pastangų) atsiektais darbais, saugotis KGB ir jų spaudos. Yra pasitaikę, kad aprašant pasikalbėjimus su turistu Gim tasis Kraštas ar radijas prideda savo žodžius, netikrus faktus įspaudžia į turisto lūpas. O parvykus ir mūsų spaudoje ne paneigus žinių - jau turi juodą dėmę, kad bijai pasakyti ar viešai paneigti iškraipytas mintis.

Jų spauda yra valdžios kietoje rankoje, viskas didžiausioje kontrolėje. Ir todėl ko nors pasimokyti - kad ir lituanistikoje - nėra ko, nes ten tik propaganda, juodinama istorija ir jos praeitis, kur rusai pa sidaro herojais ir galiūnais, o lietuvis lieka paniekintas. Ir koks malonumas tai visą patirti? ...

Ryšius palaikykime su tautiečiais, bet be okupanto pagalbos. Antraip - nevykime kol sąlygos pasikeis arčiau prie pagrindinių žmonių teisių apsaugojimo. Viso to akivaizdoje ir faktų tikrovėje, turime atsiminti - bet kur gyvenant - Sauerveino žodžius:

Lietuviais esame mes gimę,
Lietuviais norime ir būt,
Tą garbę gavome užgimę,
Jai ir neturim leist pražūt!

★

Junjorė Kazė Brazdžionytė baigė Kr. Donelaičio mokyklą ir lankė Pedagoginį lituanistikos institutą. Bakalaurą iš chemijos įsigijo De Calb Illinois universitete. Aukštesnio laipsnio siekia Roosevelto universitete iš medijos ir dirba inžinere WGN (9 kanalas) TV. Priklauso Korp! Neo-Lithuanijai.

Korp! Neo-Lithuania šventė Chicagoje 1977. XI. 12 d. Kalba skyriaus pirm. Zigmas Mikužis, sėdi iš k.: A. Modestas, A. Juodvalkis, K. Kaveckas, vyr. vald. pirm. M. Šimkus, L. Regis, V. Mažeikienė ir L. Andrijauskaitė. Prie vėliavos: Ir. Mažeikienė, A. Jonušas ir G. Valiukėnas.

A. Plaušinaičio nuotr.

Juozo ir Leokadijos Žvynių išleistuvės 1977. VI. 5 d. L. T. Namuose. Iš k.: G. Modestienė, Bronius Kasakaitis, O. Šiaudikienė, už stalo M. Valiukėnas, M. Šimkus, C. Modestas, L. Žvynienė, A. Juodvalkis, J. Žvynys ir Vida Žvynytė.

A. Plaušinaičio nuotr.

Grupė junjorų, išlaikiusių egzaminus 1977. XI. 4 d., A. Modesto bute. Iš k.: I-je eilėje — Alvydas Arbas, magistra Loreta Andrijauskaitė ir Audrius Regis. II-je eilėje — Asta Vaičaitytė, Violeta Burokaitė, Rita Zubrickaitė, Dalia Vindašiūtė ir Vilija Jakaitytė.

Korp! Neo-Lithuania išvykoje, 1982. IX. 4 d. Tabor Farmoje, iškilmingo atidarymo momentas, sėdi iš k.: Ed Modestas, V. Mažeikienė, vyr. vald. pirm. A. Juodvalkis ir Los Angeles skyriaus pirm. Al. Pečiulis. Paskaitą skaito Vaclovas Mažeika. Prie vėliavos J. Lendraitis, V. Plioplys ir A. Dargis.

V. A. Račkausko nuotr.

1978. XI. 11 d. L. T. Namuose, perkeliant urną su Stepono Vykinto palaikais į Lietuvių Tautines kapines.

V. A. Račkausko nuotr.

LOS ANGELES NEOLITUANŲ VEIKLA

EDVINAS BALCERIS

Vingiuotais kalnų ir pakalnių takeliais slenka tautų likimas, o ypač mažųjų. Ir dar labiau tų, kurios likiminio istorijos vyksto yra įkurdintos didžiosiose kryžkelėse, kurios savo nemasyvišku kūnu kolosų interesų kely stovi. Maža lietuvių tauta, įsikūrusi ant didelio vieškelio, jungiančio vakarus su rytais. Iš vienos pusės mus spaudžia veržlusis germaniškasis pasaulis, iš antros — rytų slavų masyvas. Kai šie du masyvai laikinai savo interesus suderina, mūsų tautai tenka žiauriai nukentėti ir vergauti. Taip antrojo pasaulinio karo pasėkoje tapome išblaškyti po visus penkis kontinentus nuo žvarbiojo Sibiro iki saulėtosios Kalifornijos. Emigracinės bangos nešami, dauguma neolituanų atsidūrė šio žemyno ar vidurio vakarų valstijose ir tik nedaug jų pasiekė Ramiojo Vandenyno pakrantes. Jie čia atvyko ne aukso ieškoti, bet, daugiausia, nusikratyti neįprasta klimato slogučiu.

Pati pirmoji neolituanė, atradusi šią palaimintą pakrantę, yra Jozefina Gediminienė, čia įsikūrusi jau nuo 1947 m. vasario mėn., kai mes kiti dypukai dar srėbėm IRO putrą. Jos vyras Bruno Gediminas su jos talka jau 1952 m. įsteigė lietuvišką radijo valandėlę ir per 10 metų vien tik ant judviejų pečių ši našta buvo nešama. Kažin ar šiandien, kad ir su žiburiu, tokių idealistų ir pasišventėlių besurastume.

Korporacijos įsikūrimas

Apie 1970 m. jau šioje Ramiojo Vandenyno pakrantėje buvo įsikūrę keliolika korporantų. Buvo ir anksčiau bandyta porą kartų korporacijos veiklą čia atgaivinti, bet dėl vienokių ar kitokių priežasčių, atidėdavo. Pagaliau, 1972. IV. 7 d. Vyr. Valdybos pirm. Jonas Valkiūnas ir sekretorius Juozas Jurevičius raštu kreipėsi į kol. Edviną Balcerį, prašydami, o gal tikriau net įsakydami, sušaukti korporantų sueigą, išrinkti valdybą ir įsteigti Los Angeles padalinį. Tokia sueiga Ed. Balcerio iniciatyva, buvo sušaukta 1972. VIII. 27 d., kurioje palaimintu sutapimu dalyvavo **trylika** korporantų (taigi, laimingas 13, tiek pat kiek prieš 60 metų mūsų Korp! steigėjų). Šioje sueigoje tarp kitų dalyvavo ir vienas iš mūsų korporacijos steigėjų fil. Jurgis Dargis ir vienas iš pirmųjų mecenatų dr. Mykolas Devenis. Ir šioje, galėtumėm pavadinti steigiamojoje sueigoje, buvo girdima ne maža minorinių gaidų, girdi, gana išrinkti tik komitetą iš 3 asmenų, kurie surengtų Korp! 50 metų paminėjimą. Bet tų dviejų patriarchų (Dargio ir Devenio) jaunatviško entuziazmo ir iš širdies išreikštais paraginimais ir pagraudenimais paveikti, pagaliau visi vienbalsiai nutarė įsteigti Korp! Neo-Lithuania Los Angeles padalinį ir išrinko pirmąją valdybą: Edviną Balcerį — pirm., Bronių Dūdą — vicepirm. ir ižd. ir Eleną Gedgaudienę — sekr.

Tais pačiais metais (1972. XI. 10 d.) buvo surengtas iškilmingas Korp! Neo-Lithuania 50 metų minėjimas su iškilminga sueiga ir baliumi, kuriame dalyvavo Vyr. Valdybos pirm. Jonas Valkiūnas ir pats uždėjo spalvas 3 naujiem korporantam: Algiui Juodikiui, Vandai Mažeikienei ir Antanui Mažeikai. Šis pirmasis korporacijos prisistatymas plačiajai Los Angeles lietuvių visuomenei ir Korp! 50 m. jubiliejinė šventė, tikrai buvo labai įspūdinga, tik gaila, kad ne per erdvi Tautinių Namų salė negalėjo visų norinčių dalyvauti sutalpinti. Šventė ir balius buvo aukšto estetinio lygio, už tai padėka visom kolegėm ir kolegų žmonom. Taigi, **trylika** yra laimingas skaičius, nes per visą dešimtmetį korporacija Los Angeles et vivat, et crescat, et floreat (ir gyvuoja, ir auga, ir žydi).

Įvesdinama 1981-82 m. valdyba. Iš kairės: Daina Gudauskaitė — narė, Rimas Gulbinas — Vyr. valdybos arbiter elegantiarum, Aloyzas Pečiulis — pirm., dr. Emanuelis Jarašūnas — vicepirm., Elena Gedgaudienė — sekr. ir Kristina Švarcaitė — ižd. Prie vėliavos: Vida Ruokytė, Viktoras Ruokis ir Rūta Žmuidzinaitė-Empakerienė.

Maloniai kviečiame jus dalyvauti

LST KORP! NEO-LITHUANIA 60 M. IŠKILMINGAME

MINĖJIME - BANKETE

kuris įvyks 1982 lapkričio mėn. 20 d. 7:30 val. vak

Tautinių Namų salėje, 3356 Glendale Blvd., Los Angeles

IŠKILMINGOS ŠVENTĖS PROGRAMA:

Iškilmingas Korp! posėdis — Vakarienė ir šokiai

Šokiam gros K. Kavecko vad. orkestras

Kaina—$15 Studentams—$10

Apie dalyvavimą šventėje prašome pranešti iki lapkričio mėn. 15 d.

Ed. Balceriui — tel. 394-1711 V. Burokui — 474-0211
Em. Jarašūnui — 453-2149 R. Mulokienei — 368-2032

L.S.T. KORP! NEO LITHUANIA
LOS ANGELES

Dešimtmečio statistinės žinios

1973 m. iš Chicagos į Los Angeles persikėlė filisteriai Rimas ir Rūta Mulokai. Tai buvo tikra "mana" iš dangaus mūsų neolituaniškai šeimai Los Angeles. Kol. Rimas, pakeltas į senjorus Chicagoje ir buvęs to padalinio pirmininkas, su jaunatviška energija ir korporantišku užsidegimu, tuoj "užtraukė naują giesmę broliams ir sesėms". Nuo to laiko senių bumbėjimai ir įgrįsę įkyrumai buvo pakeisti kunkuliuojančia veikla. Ir nuo to laiko per visą dešimtmetį korporacijai vadovavo tik jau čia išeivijoje įsijungę į korporantų eiles šaunus priauglis.

1973-74 m. valdybą sudarė: R. Mulokas — pirm., S. Petravičius — vicepirm., V. Mažeikienė — sekr., Br. Dūda — ižd., ir Ed. Balceris — arbiter eleg. ir skirti pareigūnai: E. Gedgaudienė — magistra ir A. Mažeika — tėvūnas. Šios kadencijos metu į senjorus-es buvo pakelti: Benito Nausėda ir Vida Ruokytė.

1974-75 m. valdyba: R. Mulokas — pirm., S. Petravičius — vicepirm., R. Mockutė — sekr., Br. Dūda — ižd. ir B. Nausėda — narys, skirti: Ed. Balceris — arbitras, E. Gedgaudienė — magistra ir A. Mažeika — tėvūnas. Pakelti:: Antanas Kašelionis, Balys Mackiala ir Jūratė Nausėdaitė (dabar Ann Jillian). Čia reikia pastebėti, kad nuo pat Korp! atsisteigimo, Los Angeles, mes šiek tiek prasilenkėm su nusistovėjusia tradicija Korp! šventės proga įvesdinti naujai išrinktą valdybą. Norėdami, kad naujai įstojusieji labiau pajustų korporacijos pulsą, mes nutarėmė naują valdybą rinkti po korporacijos šventės, kad pora naujai pakeltųjų galėtumėm išrinkti į valdybą ir tuo suteikti jiem galimybę aktyviau pasireikšti veikloje, o nebūti tik sąrašuose eiliniais nariais.

1975-76 m. valdyba: R. Mulokas — pirm., S. Petravičius — vicepirm., A. Kašelionis — sekr., Br. Dūda — ižd. ir B. Nausėda — narys, skirti: Ed. Balceris — arb., E. Gedgaudienė — mag., B. Mackiala — tėvūnas. Šioje kadencijoje pakelti į senjorus-es: Vytas Burokas, Arvydas Gricius, Daina Gudauskaitė, Dainius Mulokas, Linas Raibys, Danutė Ruokytė, Viktoras Ruokis, Laima Tumaitė ir Jurgis Tumas. Tai didžiausias ir kokybiškai brandžiausias vienerių metų der-

Dalis dalyvių 1980 m. iškyloje pas dr. Juozą ir Giedrę Gudauskus, "senajame dvare".

1976 m. šventės prezidiumas. Iš kairės: Balys Mackiala — tėvūnas, Elena Gedgaudienė — magistra, Stasys Petravičius — vicepirm., Rimas Mulokas (kalba) — pirm., Antanas Kašelionis — sekr., Bronius Dūda — ižd. ir Edvinas Balceris —arbitras.

Literatūrinę programą atlikę per R. Spalio kūrybos pristatymą. Prie pulto iš kairės: Rūta Aneliauskienė, Aloyzas Pečiulis ir Daiva Čekanauskaitė. Sėdi Sigutė Mikutaitytė ir Benito Nausėda.

lius. Iš jų tarpo vėliau du buvo Korp! pirmininkais, tai Daina Gudauskaitė ir Vytas Burokas.

1976-77 m. valdyba: D. Gudauskaitė — pirm., A. Kašelionis — vicepirm., A. Gricius — sekr., D. Ruokytė — ižd., S. Petravičius — arbiter elegantiarum, skirti: V. Ruokytė — mag. ir B. Mackiala — tėvūnas.

1978-79 m.: V. Burokas — pirm., R. Vitkuvienė — vicepirm., E. Gedgaudienė — sekr., D. Ruokytė — ižd., S. Petravičius — narys, skirti: Ed. Balceris — arbitras, V. Ruokytė — mag., B. Mackiala — tėvūnas. Pakelti: Vitas Mikalauskas, Rita Paškevičiūtė ir Rūta Žmuidzinaitė.

1979-80 m.: Em. Jarašūnas — pirm., V. Burokas — vicepirm., E. Gedgaudienė — sekr., D. Ruokytė — ižd., D. Gudauskaitė — narė, skirti: Ed. Balceris — arbit., R. Vitkuvienė — mag., B. Mackiala — tėvūnas. Pakelti: Daiva Čekanauskaitė, Sigutė Mikutaitytė, Viktoras Narušas, Dainius Ošlapas, Aloyzas Pečiulis — ir Kristina Švarcaitė.

1981-82 m.: A. Pečiulis — pirm., Em. Jarašūnas — vicepirm., E. Gedgaudienė — sekr., K. Švarcaitė — ižd., D. Gudauskaitė — narė, skirti: Ed. Balceris — arbit., R. Vitkuvienė — mag., S. Petravičius — tėvūnas. Dar šiuo metu pakeltųjų nėra, bet Korp! 60 m. ir Los Angeles padalinio 10 m. jubiliejinės šventės proga, valdyba yra nutarusi pristatyti sueigai pakelti šiuos kandidatus: Algirdą Brazinską, Algirdą Gedgaudą, Leoną Juozapavičių, Rimvydą Paškauską ir Laimą Pulkaunikaitę.

Visiškai naują ir pasigėrėtinai prasmingą tradiciją, mes tik čia Los Angeles pradėjom puoselėti. Ko Reaganui su Fordu nepavyko susitarti, kad pastarasis, kaip buvęs prezidentas, būtų Reagano administracijoje viceprezidentus, pas mus jau nuo 1979 m. sėkmingai vykdoma. Taip V. Burokas įėjo vicepirm. dr. Em. Jarašūno kabinetan, o pastarasis į A. Pečiulio vadovaujamą valdybą. Taigi, vargu ar rasime glaudesnį bendradarbiavimą ir garantuotą tęstinumą bei pasisekimą.

1976 m. keliamieji į senjorus-es. Sėdi iš kairės: Laima Tumaitė, Linas Raibys, Daina Gudauskaitė, Dainius Mulokas, Jurgis Tumas, Danutė Ruokytė. Stovi: Vytas Burokas, Arvydas Gricius ir Viktoras Ruokis.

Viena iš junjorų sueigų pas kol. Ed. Balcerį. Pirmoj eilėj iš kairės: Ed. Balceris — artitras, E. Gedgaudienė — magistra, R. Mulokas — pirm. Antroj eilėj: A. Mažeika — tėvūnas, S. Petravičius — vicepirm., Vida Ruokytė — junj., Br. Dūda — ižd., Jūratė Nausėdaitė (dabar Ann Jullian), jun. Rūta Mulokienė — globėja, Benito Nausėda — junj.

1973-74 Los Angeles skyriaus valdyba. Sėdi iš kairės: Rimas Mulokas — pirm., Vanda Mažeikienė — sekr., Stasys Petravičius — vicepirm. Stovi: Edvinas Balceris — arbiter elegantiarum ir Bronius Dūda — ižd.

Korporacijos dešimtmečio veikla

Jau vien tik šie duomenys, kad per tą dešimtmetį buvo pakelta į senjorus-es 26 korporantai, rodo Los Angeles neolituanų šeimos augimą ir gyvastingumą. Malonu pastebėti, kad 90% naujųjų korporantų yra aktyvūs, moka nario mokestį, dalyvauja sueigose, šventėse, iškylose ir sąžiningai bei nuoširdžiai atlieka vienokias ar kitokias pareigas.

Labai didelė korporantų dalis paaukoja savo jėgas ir sugebėjimus kitiems visuomeniniams, kultūriniams ar politiniams susitelkimams, kaip AL Tautinei Sąjungai, ALTai, BALFui, šeštadieninei mokyklai, Dramos Sambūriui ir pan. Savybėje turėjome 15 sueigų, 3 alučius-arbatėles, 7 iškylas, kuriose dažnai globėjai pabendraudavo su savo junjorais, aiškindamiesi Korp! tradicijas ir tikslus. Tokios iškylos po kelis kartus vyko pas kol. Rimą ir Rūtą Mulokus, dr. Juozą ir Giedrę Gudauskus ir prie Ramiojo Vandenyno.

Visas junjorų parengimas ir jų sueigos vykdavo pas kol. Ed. Balcerį. Kasmet surengta iškilmingas Korp! šventės paminėjimas su baliumi. Per ta dešimtmetį Vyr. Valdybai pasiųsta nario mok. ir 10% nuo renginių pelno $981.00. Prie tos sumos dar reikėtų pridėti apie $2,000.00 už spalvas ir leidinius. Iš viso kuklių išteklių per tą laikotarpį paaukota $3,610.00 kultūriniams, tautiniam ir švietimo reikalams: Vasario 16 d. gimnazijai, Lituanistinei mokyklai, Dainos ir šokio ansambliui, Skautų stovyklavietei, ALTui, VLIKui, Dirvai, Tautiniams Namams ir t.t. Korp! pati pirmoji per mūsą Gen. Garbės Konsulo Vytauto Čekanausko inauguraciją, jo tarnybinę piniginę našta palengvinti paaukojo $1,000.00, kurią buvo sudėje 10 korporantų. Tik po kelių metų mūsų pavyzdžiu pasekė ir kitos organizacijos bei pavieniai asmenys. Taip pat su $1,000 prisidėjom prie mūsų fil. R. Spalio rinktinių novelių rinkinio išleidimo.

Su ALT S-ga ir kitomis organizacijomis 1974. IX. 8 surengėme įspūdingą Korp! Garbės Nario Lietuvos Valstybės Prezidento Antano Smetonos 100 metų nuo gimimo ir 30 m. mirties paminėjimą.

1981. XI. 8 d. plačiajai Los Angeles visuomenei bu-

(Nukelta į 16 psl.)

1980 m. šventės prezidiumas. Iš kairės: Stasys Petravičius — tėvūnas, Ramunė Vitkuvienė — magistra, Daina Gudauskaitė — narė, Rimas Gulbinas — Vyr. valdybos atstovas, Emanuelis Jarašūnas — pirm., Vytas Burokas — vicepirm., Elena Gedgaudienė — sekr. ir Edvinas Balceris — arbitras.

LOS ANGELES

(Atkelta iš 15 psl.)

vo įspūdingai pristatytas rašytojas fil. R. Spalis-Giedraitis. Pagrindiniu kalbėtoju buvo Br. Raila, pirmą kartą viešai atskleidęs savo dialogą su rašytoju. Literatūrinę dalį iš visų 7 tomų parengė kol. Ramunė Vitkuvienė, kurią atliko mūsų korporantai: Rūta Aneliauskienė, Daiva Čekanauskaitė, Sigutė Mikutaitytė, Benito Nausėda ir Aloyzas Pečiulis. Šiais metais per Los Angeles radiją labai kultūringai buvo paminėtas mūsų garbės narys Maironis. Šią visą programą parengė ir pravedė kol. Vytautas Aleksandrūnas.

Los Angeles neolituanus yra aplankę Vyr. Valdybos pirmininkai ar nariai: J. Valkiūnas, M. Šimkus, J. Kriaučeliūnaitė, V. Mažeika, R. ir A. Gulbinai.

1975 ir 1977 m. Korp! suvažiavimuohe Los Angeles neolituanus atstovavo Ed. Balceris. 1979 m. — pirm. V. Burokas, Ed. Balceris ir R. Paškevičiūtė, kuri tik prieš metus pakelta į senjores, skaitė referatą. 1980 m. Korp! pasitarime ir subuvime Chicagoje iš Los Angeles dalyvavo net 17 korporantu, jų tarpe visi buvę pirmininkai. 1982 m. rugsėjo 4-6 d. d. kultūrinėje išvykoje, Tabor Farm, Sodus, savo referatą "Lituanistinė vargo mokykla išeivijoje", skaitė pirm. Aloyzas Pečiulis ir taip pat dalyvavo Ed. Balceris. Taigi, ir tolimi atstumai neolituanų šeimoje nėra jokia kliutis. Tik antrus metus pradėjus spurdėti, jau 1973 m. įsigijom Korp! vėliavą ir perpetines juostas, kurias pasiuvo ir mums padovanojo Halina Balcerienė.

Liūdna ir skaudu, kad per tą patį laikotarpį iš mūsų tarpo išsiskyrė: J. Dargis, M. Devenis, P. Jakubauskas, J. Jurkūnas, H. Kmitas, J. Landsbergienė, V. Mažeikienė ir J. Rauktys.

Į ateitį žvelgiant

Veik visada saulėta ir giedri Kalifornijos padangė žada taip pat nesibaigiančių giedrių ir saulėtų dienų korporacijai šioje Ramiojo Vandenyno pakrantėje, kurio ošiančios bangos neolituaniško gyvastingumo niekad neužliuliuos. Per dešimtmetį įsiliejus tiek jaunatviško kraujo į Korp! kūną, žada dar gyvastingesnę ir kūrybiškesnę ateitį. **Pro Patria** aukštai iškeltą vėliavą tautai pasišventusios neolituanų rankos neš ir ateityje garbingai kartu su visa korporacija, išsisklaidžiusia plačiajame pasaulyje, iki vėl mes ją grąžinsim į Korp! sūmus, Parodos gatvėje Nr. 22, Kaune.

Tad, Vivat, Crescat, Floreat Korp! Neo- Lithuania in eternum!

Korp! Neo-Lithuania svarstybos

ŠEIMA IR LIETUVYBĖ

FIL. AUDRONĖ PAVILČIŪTĖ-KARALIENĖ

Korp! Neo-Lithuania svarstybose, įvykusiose 1982 m. rugsėjo 4-6 d. d. Tabor Farm, Sodus, Mich., dalyvavo: Audronė Karalienė, Aloyzas Pečiulis, Vitas Plioplys ir Linas Regis. Pravedė — Eglė Juodvalkė.

Dabartinėje lietuvių visuomenėje, ypatingai pas vyresnius girdisi raudos garsai, — mūsų jaunimas jau pamiršo mūsų tėvynę net lietuviškai nekalba. Ta rauda turi tiesos, bet ar tikrai jaunimas pamiršo tėvynę?

Vaikui gimus, tėvai turi apsispręsti kokia kalba bus naudojama namuose ir kokia kalba jų vaikas tars savo pirmuosius žodžius. Pažvelgus į šį klausimą, turėtų būti aišku, kad sąmoningo lietuvio vaikas tik lietuviškai namuose kalbės, tad ir pirmieji žodžiai bus taip pat lietuviški.

Įvairūs vaikų psichologai bei gydytojai pripažįsta, kad vaiko jaunas protas yra labai imlus ir gali tuo pačiu metu įvairias kalbas mokytis ir jas visas gerai išmokti, be jokios blogos įtakos anglų kalbos tarimui. Taip pat yra daug įrodymų, kad vienos kalbos mokėjimas padeda kitą kalbą greičiau išmokti. Tad atrodytų, kad tėvai turėtų prisilaikyti senelių posakio — kalbos ant pečių nereikės nešioti — ir vaikus mokyti lietuvių kalbos bent lygiagrečiai su kitomis kalbomis.

Bet kiek yra tėvų, kurie nutaria, kad perdaug vargo bus vaikui su ta lietuvių kalba ir palieka vaiką Dievo, ar gal teisingiau, gatvės valiai. Tokiais atvejais, ar galima kaltinti jaunimą, kad jis laisvai lietuviškai nekalba?

Tik tėvų pastangomis, vaikas pradėjęs pirmuosius žingsnius, pirmiausia išmoksta lietuvių kalbą. Bet vien tik lietuvių kalbos mokėjimas, nepadarys vaiko sąmoningu lietuviu. Jam reikia perduoti ir savo tautos tradicijas bei papročius. Čia ir yra blogiausia, kad mūsų šių dienų tėvai tų papročių atsisako, o vietoj jų patys persiima ir vaikams skiepija amerikiečių papročius bei tradicijas. Tauta yra tik tol gyva, kol ji laikosi savo papročių ir tradicijų. Pavyzdžiu galima paimti anglus, kurie savo laiku valdė beveik visą žinomą pasaulį. Nors jie, palyginus, nėra labai didelė tauta, jų valdomos milijoninės masės mokinosi anglų kalbos ir perėmė jų tradicijas. Jeigu anglai galėjo ne tik savo papročius išlaikyti, bet net pusei pasaulio juos perduoti, tai kodėl, mes lietuviai, negalime bent savo vaikų lietuviškai išmokyti.

Vaikui negali tėvai to duoti, ko jie patys neturi arba atsisako priimti. Tad vaikas išaugintas be tautos papročių, bus tik žmogus, mokąs lietuvių kalbą, bet ne gyva tautos dalis. Tokiam vaikui lietuvių tauta bus tik praeities istorinis faktas, o gal dar blogiau, tik senelių arba tėvų išgalvota pasaka.

Taipgi, didelė žala yra daroma, jeigu tėvai vengia savo vaikus pasiimti į savo giminių bei savo lietuvių draugų pobūvius. Kaipgi tas vaikas galės jaustis lietuvių visuomenėje, jeigu jis nebus susigyvenęs su savo artimaisiais. Mūsų visos bendruomenės s t r u ktūra yra pagrįsta šeimyniniais ryšiais. Vaikas, kuris nuo mažens nėra pripratintas prie lietuvių ir lietuviškos veiklos. Paaugus ta veikla atrodys jam keista, svetima, nesuprantama, beprasmė ir nepritampanti prie jo gyvenimo. Jis jos nenorės, laikys kvaila ir priešinsis. Šis vaikas neturės meilės nei savo tautiečiams, nei lietuvių kalbai, nei lietuvių tautai.

Kas ta meilė, be kurios negali būti tikro lietuvio? Ar tai tik abstraktas ar tai gyvas ir žavingas jausmas? Šios meilės jausmas tik tėvų ar artimųjų gali būti perduotas vaikui ne vienu momentu, bet ilgalaikiu bendravimu. Tuomet, kai meilė jau yra tvirtai įskiepyta, ją galima pradėti ugdyti ir stiprinti mūsų tautos didingos praeities žiniomis.

Šiuo metu tėvams į talką ateina lituanistinės mokyklos, mokytojai ir organizacijos. Labai svarbu pastebėti, kad mokyklos ir mokytojai yra tik talkininkai. Mokyklos ir mokslo pagrindas turi būti tėvai ir jų sudaryta šeima. Negalima laukti, kad vaikas su noru eis į lit. mokyklą, jeigu jis nebus tėvų paskatintas ir įtikintas, kad lietuviška mokykla yra reikalinga ir svarbi. Vieni mokytojai per metus negali išauginti sąmoningo lietuvio. Lietuvybė nėra tik šeštadieniui skirta. Dvi savaitės praleistos organizacijos vasaros stovykloje, irgi neparuoš visuomenės veikėjo.

Šiomis dienomis, perdaug tėvų atsisako savo pareigų ir jas perduoda savo vaikų auklėjimą vien lituanistinėms mokykloms bei organizacijoms. Tokiu elgesiu tėvai atstumia vaikus iš šeimos židinio ir tauta praranda jauną lietuvį. Kol vaikas dar jaunas, tėvai gali jį vesti ir net versti dalyvauti įvairioje lietuviškoje veikloje. Bet vaikui subrendus, jau yra jo pasirinkimas ar dalyvauti lietuviškoj veikloj ar ne. Tie vaikai, kurie iš savo šeimos negavo stiprios lietuvybės sąmoningumo, dažniausiai pasirenka nedalyvavimą lietuviškoje veikloje ir amžinai žūna lietuvių tautai.

Tad yra labai svarbu atsiminti, kad tautinis sąmoningumas turi būti ugdomas ištisiniai. Nei mokykla, nei organizacijos negali tobulą lietuvį užauganti. Turi būti tarp šeimos, mokyklos ir organizacijų tvirtas ir draugiškas bendradarbiavimas.

★

Filisterė Audronė Pavilčiūtė-Karalienė, gimė St. Catherines, Ont., Kanadoje, augo Chicagoje. Baigė Chicagos aukštesniąją lituanistinę mokyklą, Marijos gimnaziją, De Paul universitete įsigijo bakalaurą ir masterį iš chemijos, o 1981 m. Loyolos universitete baigė teisės mokslus daktaro laipsniu. Šiuo metu užsiima advokatūra.

Veikli skautuose ir neolituanuose, kelias kadencijas buvo vyr. valdyboje. Šoko tautinius šokius. Priklauso Lietuvių architektų ir inžinierių sąjungai.

Lituanistinė mokykla išeivijoje

ALOYZAS PEČIULIS

Gimtoji kalba tautos kūnui lyg širdis pumpuojanti gyvastingumą, be kurios jis yra pasmerktas merdėjimui ir mirčiai. Korp! Neo-Lithuania garbės narys Lietuvos prezidentas Antanas Smetona yra išsireiškęs: "gera ir naudinga yra mokėti svetimų kalbų, bet **g e r a i** nemokėti sevosios, tai gėda ir mirtina nuodėmė." Kaip smagu, kad jaunesnis lietuviukas ar lietuvaitė tave prakalbina švaria ir gražiai skambančia lietuvių kalba, bet, deja, jos vartojimas jaunimo tarpe kasdien nyksta.

Į lietuvių kalbos išlaikymo "vargą" galima žiūrėti iš 3 perspektyvų: **tėvų** (šeimų), **vaikų, lituanistinių mokyklų, mokytojų** (ir pačių mokyklų). Reikia atsižvelgti į visas 3 grupes, norint suprasti, kodėl šių laikų lietuvių kalbos mokymąsis gali užsitarnauti "vargo mokyklos" sąvokos.

Nežiūrint įvairiausių kaltinimų lituanistinėms mokykloms, mokytojams, lietuviškai visuomenei ir pan., pagrindiniais lietuvių kalbos mokytojais ir puoselėtojais pasilieka tėvai. Nuo pat kūdikystės tėvai vaikams yra pagrindiniai pavyzdžiai. Jų vertybės, įpročiai bei nusistatymai palieka vaike neišdildomą antspaudą, net ir vaikui subrendus ir tapus savarankišku. Kaip tėvai reaguoja į lietuvių kalbą ir jos išlaikymą, tai persisunkia į vaiko sąmonę. Dr. Algis Norvilas savo apžvalgoje "Dvikalbiškumas: palaima ar p r a keikimas?" išryškina tėvų rolę lietuvių kalbos mokyme. Tėvai maišydami dvi kalbas besikreipdami į vaiką, sumaišo ir vaiko kalbos savoką. Vaikai pamėgdžioja tėvus. Neturi progos įsisąmoninti į kalbos ritmą bei pilnumą. Tėvai vartoja "virtuvinę kalbą" su menku žodynu, noroms ar nenoroms skurdindami turtingą lietuvių kalbą. Vaikui trūksta lietuviško žodyno išreikšti savo mintis, jausmus, pergyvenimus, tad jis griebiasi anglų kalbos. Gal būt, kad daugeliui **jaunesnių tėvų** nuolatinis vartojimas švarios, turtingos, tikslios lietuvių kalbos yra "vargas". Perteikimas vaikui vyksta nesklandžiai, laužytai. Tėvai gali būti per daug pasinešę į lietuvybę, per daug **etnocentriški**, nuvertindami visa kas nelietuviška ir per prievartą skiepydami vaikui lietuviškumą.

Į tokias kraštutines pastangas vaikas gali atsiliepti nusigręžimu nuo lietuvybės ir lietuvių. Šiuo atveju tėvam "vargas" kalti ir kalti sąmoningai ir, gal šiek tiek, perdėtai lietuviškumo idėją. Jiems "vargas", kai pamato, kad jų pastangos bergždžios. Vaikams vargas suderinti dvilypį gyvenimą — būti paklusniais tėvams ir tuo pačiu metu bandyti pritapti prie aplinkos, kurioje lietuvių kalba nesvarbi. Dr. Norvilas pateikia įvairių pedagoginių bei psichologinių tyrinėjimų išvadas, kaip kalba gali būti perteikiama jaunam žmogui sveikai — ne kraštutiniškai, būtent: tėvai turėtų naudoti gryną, aiškią kalbą visame jos grožyje, mišriose šeimose lietuvis tėvas ar motina turėtų kreiptis į vaiką tik lietuviškai, tėvai turi pripažinti, kad reikia pritapti prie amerikoniškos aplinkumos ir suprasti, kad tas dvilypiškumas vaikui sunkumų sudaro. Turi pa-

rodyti, kad lietuvybė gali suteikti tiek pasitenkinimo, pasigėrėjimo, naudos ir turto, kaip ir aplinkos įtaka. Yra savotiškas "vargas" laikytis šių nuostatų šeimoje su nuoseklumu ir disciplina. Tad tėvai turi sąmoningai užsiangažuoti lietuvių kalbos išlaikymo darbui.

Iš vaiko perspektyvos, tas kas lengvai nesigauna, mažai pasitenkinimo teikia, per prievartą daroma ir jo akyse beprasmiška — sudaro "vargą". Daugelis lietuviukų taip reaguoja į lietuvių kalbos mokymąsi. Į šių dienų vaiką reaguoti taip, kaip į vaikus augusius 1950 m. tuoj po imigracijos, būtų labai klaidinga. Šių dienų lietuviukas yra iš tikrųjų amerikoniukas: protavime, psichologijoje, aprangoje, užsiėmimuose, dėmesy. Apsuptas įvairiausios technologinės pažangos, jam "vargu" tampa viskas, kas greit nesuteikia džiaugsmo bei pasitenkinimo. Televizijoje, filmose ir pan., kilusios krizės greit išsprendžiamos. Įvairiausi žaidimai, sporto įrankiai, rūbai — pireinami ir net iš tėvų reikalaujami. Apkrauti įvairiausiais užsiėmimais, pamokomis, sporto rungtynėmis, piano, teniso, baleto pamokomis, šeštadienine mokykla, organizacijų susirinkimais — vaikas nuo mažens pradeda sirgti 20-to amžiaus "nėra laiko" liga. Tėvai ir mokytojai daug iš jo reikalauja. Jis turi būti geru mokiniu kasdieninėje mokykloje (užsitikrinti gerą profesiją ateityje), turi būti geru sportininku ir suteikti garbę komandai ir tėvams, turi būti geru lietuviu, nes tai jo pareiga, nors ir ne visuomet gerai suprantama. Retas kuris įmano visus tuos darbus atlikti sąžiningai. Vis kas nors nukenčia, arba viskas atliekama pripuolamai, paskubomis. Toks paviršutiniškumas dažniausia ir matosi lietuvių kalbos mokėjime. Šių dienų lietuviukas jaučias "nuskriaustas" ar "pasiaukojęs" eidamas į mokyklą šeštadieniais ir savaitės bėgyje ruošdamas pamokas. Jie gerai žino, kad kiti bendraamžiai, kitaip praleidžia šeštadienius, nevargdami. Tai nėra išlepimo ženklas vaike — tai yra jo psichologija. Tėvai ir mokytojai turi tai suprasti ir nuolat rasti būdų įvertinti vaiko pastangas bei jį toliau skatinti.

Prieiname prie lietuviškų mokyklų, mokytojų ir aplamai lietuviškos visuomenės vaidmens šioj "vargo" mokykloj išeivijoje. Dažnai skundžiamasi, kad trūksta pasiruošiusių mokytojų, trūksta vadovėlių, lituanistinės medžiagos, laiko, pinigų ir t.t. Gal vyresnę kartą, mokiusią šeštadieninėse mokyklose nuo pat atvykimo į Ameriką ir palyginusiai šių dienų mokinius su ankstyvesniais, visa tai nuteikia pesimistiškai. Be abejo, palyginus kartas, gan pesimistiškas vaizdas susidaro. Turim atsimint, kad lietuviai, kaip ir kitų pavergtų tautų žmonės, o ne kaip pvz. italai, japonai, vokiečiai, meksikiečiai, **neturi** naujo įnašo, naujo kraujo, naujos kartos iš tėvynės. Naujos imigracijos nėra. Žinių pasidalinimas su Lietuva ribotas ir kontraversinis. Tai sudaro dar didesnį sunkumą vaikui pasisavinti kalbą. Taip pat šis sunkumas gali tapti paskatinimu savo kalbą bei tautybę išlaikyti.

Teisybė, mokykloms yra "vargas" išlaikyti mokinių skaičių, tėvams "vargas" juos suvežti iš įvairių gyvenviečių, yra "vargas" surasti tinkamu mokytojus. Niekas neužginčys, kad nepasiruošę asmenys kenkia lietuviškų žinių perteikimui. Vis dėl to yra ne mažas skaičius tokių asmenų, kurie atlieka pedagoginį darbą amerikiečių mokyklose. Jie pažįsta Amerikos vaikų galvoseną. Jie studijavę metodiką ir psichologiją. Juos pirmiausia reikėtų traukti į švietimo darbą. Jeigu jie nesutiktų mokytojauti, galėtų paruošti mokomąją medžiagą, kuri per intensyvius metodikos kursus būtų pateikiama jauniems mokytojams. Tokių asmenų žinios ir praktika gali būti panaudota įvairiai, ne tik klasėje.

Buvo metas, kai visi lietuviai mokytojavo, dirbo lietuvybei iš pasiaukojimo, be užmokesčio. Šiais laikais negalima skustis, kad pinigo trūksta. Šeštadieninės ima po šimtinę metams už kiekvieną vaiką. Šiais laikais tai menka suma už švietimą. Įvairios teniso, piano, baleto pamokos kainuoja daug daugiau. Apmokėjimas už paprastą vaikų priežiūrą (baby sitting) per metus kai kuriom šeimom išeina keleriopai daugiau. Sutelkti daugiau pinigų iš tėvų yra įmanoma — mokytojų algos pakiltų, būtų noras daugiau laiko praleisti prie pamokų pasiruošimo, daugiau medžiagų ir priemonių būtų galima įsigyti. Jeigu patys lietuviai neturi — skolinkimės iš amerikiečių, išverskim į lietuvių kalbą, pritaikykim, vis su mintimi ,kad vaiką reikia nuolat skatinti. Už atliekamą darbą ar medžiagos paruošimą, pasiūlykim honorarą. Žmogus jausis įvertintas. Gal visa tai skamba per daug materialistiškai, bet faktas, kad užmokamas darbas dažnai geriau atliekamas. .

Mokytojai turėtų pakiliau žiūrėti į lituanistines mokyklas. Jų uždavinys pajvairint žinių perteikimą, sukelti vaikų pasididžiavimą lietuvybe ir sukurti tokias mokyklas, kurias vaikai norės lankyti be "vargo". Bet manyti, kad mokytojai atliks švietimo darbą be tėvų pastangų yra labai ir labai klaidinga.

Dalis šios atsakomybės naštos tenka jaunimo ir ypač akademikų organizacijoms, kaip neolituanų, skautų ir ateitininkų. Jųjų sueigose ir subuvimuose tik lietuvių kalba turėtų viešpatauti ir jųjų nariai turėtų būti avangarde jaunesniuosius ir vienamžius skatinti tarp savęs tik lietuviškai kalbėti.

Visa kas buvo aptarta galime vadinti "vargu". Tas "vargas" gali būti pakeistas į **gaivinantį darbą**, nes visiems ir mažiems ir didesniems pasitenkinantis darbas patinka, jeigu problemos bus suprastos, išnagrinėtos ir pastangos bus įdėtos kūrybingai jas išspręsti. Turime dirbti su tuo ką randame dabartyje, o ne liūdėti dingusių dienų, ar bijoti ateities.

Lietuviški dirvonai išeivijoje apžėlę, tai juos reikia purenti. Tad visi suglaudę gretas, anot neolituanų garbės nario Maironio, "paėmę, arklą, knygą, lyrą ženkime tuo LIETUVOS keliu!

★

Filisteris Aloyzas Pečiulis, kilęs iš Būdos km.., Punsko parapijos, Seinų trikampio. Baigė Seinų gimnaziją ir Olštyno žemės ūkio akademiją. Į Ameriką atvyko 1978 m. Yra Korp! Neo-Lithuania Los Angeles skyriaus pirmininkas.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga ir Jaunimo Kongresai

VITAS PLIOPLYS

PLJS yra lietuvių bendruomenėje veikiantis vienetas kuris siekia skatinti lietuvių kilmės jaunimo veiklą ir saugoti jaunimo interesus lietuvių bendruomenėje. Ji buvo įkurta per Antrojo PLJ Kongreso studijų dienas, 1972 m. liepos mėnesį, Kent State universitete. Sąjunga jungia lietuvių kilmės jaunimą tarp 16-30 m. O Pietų Amerikoje iki 35. Sąjungai nepriklauso organizacijos, o paskiri asmenys. Šie asmenys atstovauja sekančius kraštus; Argentiną, Australiją, Braziliją, JAV, Kanadą, Kolumbiją, Prancūziją, Švediją, Urugvajų, Venezuelą ir Vokietiją.

PLJS veiklos sritim priklauso kultūra, ryšiai ir bendradarbiavimas tarp kraštų, politika, informacija, lituanistika, ir PLJ kongresai.

Nuo 1977 m. PLJS valdyba pradėjo aktyviai reikštis kultūrinėje veikloje, skatinant pajėgesniųjų talentų iš kitų kraštų pasirodymus Šiaurės Amerikos lietuviams. Pirmajai koncertų serijai buvo atkviesta Adriana Jocytė iš Argentinos. Antroje serijoje atvyko Vokietijoje gyvenanti Violeta Rakauskaitė, kuri PLJS pastangomis Šiaurės Amerikoje koncertavo du kart. Iš Lietuvos pasitraukęs solistas Ričardas Daunoras išpildė trečią koncertų seriją JAV ir Kanados lietuviams 1977 ir 1978 m. Taip pat 1980 m. vokalinis vienetas 'Viva Europa' iš Los Angeles, išpildė tris pasirodymus PLJS kvietimu Chicagoje.

PLJS deda pastangas sudaryti sąlygas jaunimui iš kitų kraštų susipažinti su lietuviška jaunimo veikla Šiaurės Amerikoje. Skatindama jaunimą susiburti į Jaunimo Sąjungą, PLJS valdyba su PLB parama, siunčia talkininkus į Argentiną, Urugvajų, Venezuelą Kolumbiją, Braziliją, Angliją ir kitus kraštus. 1976 m. PLJS sudarė sąlygas keturiems asmenims iš Brazilijos dalyvauti jaunimo stovyklose Šiaurės Amerikoje ir mokytis vadovavimo. 1978 m. šiuo projektu pasinaudojo trys jaunuoliai iš Vokietijos ir viena iš Švedijos. Jų globa ir kelionės plano sudarymu, bendrai rūpinosi PLJS, Kanados LJS ir JAV LJS.

Politinėj veikloj, Jaunimo Sąjunga suteikia progą lietuvių kilmės jaunimui įsijungti į sritį, kuri praeityje būdavo skirta vyresniesiems. Jaunimas, sąjungos skatinamas, reiškiasi įvairiomis progomis, ruošdamas demonstracijas, budėjimus, laiškų bei telegramų rašymus ir memorandumus kraštų vyriausybėms.

Didžiausias PLJS atsiekimas politinėje srityje yra politinių reikalų komiteto suruošta demonstracija žmogaus teisių pažeidimo pabaltyje reikalu, Washington, D.C. Suvažiavę 4000 žmonių iš JAV ir Kanados klausėsi disidento, senatoriaus ir kongresmenų kalbų, nešė plakatus ir reikalavo laisvės pabaltiečiams.

II PLJ kongreso metu buvo įsteigtas PLJS ryšių centras, kuris šiuo metu randasi Chicagoje ir yra nekilnojama PLJS institucija, atsakinga PLJS valdybai. Didžiausias ir išeivijos lietuviams svarbiausias ryšių centro darbas yra kasmetinis lituanistinių seminarų ruoša. Lituanistiniai seminarai vyksta rugpiūčio mėnesio viduryje, JAV-se. Kursai yra universitetinio lygio, už kuriuos išduoda įskaitas Kent State universitetas. Profesoriai ir mokslininkai dėsto lietuvių istoriją, kalbotyrą, literatūrą, gramatiką, tautodailę, bei visuomeninį mokslą. Taip pat organizuojama talka lietuviškam studijuojančiam jaunimui, kuris per ryšių centrą gali įsigyti reikalingus profesinius ryšius bei susilaukti pagalbos ir iš lietuvių profesorių. Tai projektas, kurio įvykdymui bendradarbiaujama su Lietuvių profesorių sąjunga — mokslininkais. Kiti svarbūs ryšių centro uždaviniai yra sekantys:

— informacijos skleidimas jaunimo tarpe knygomis, plokštelėmis, aplinkraščiais,
— duomenų rinkimas apie atskirų kraštų lietuvius, jų darbus bei atsiekimus,
— okupuotos Lietuvos informavimas apie išeivijos lietuvių pastangas, per laisvojo pasaulio informacinius šaltinius,
— darbų atlikimas, pagal PLJS valdybos pageidavimus, politikos, kultūros ir kitose srityse.

Kaip žinoma, vienas didžiausių įvykių lietuvių išeivijoje yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos rengiami Jaunimo Kongresai. Sekantis PLJ kongresas įvyks 1983 m. vasaros metu.

Praeityje jau įvyko keturi jaunimo kongresai, kurių pirmasis 1966 m. Chicagoje ir Dainavoj. Šiame kongrese dalyvavo apie 400 jaunuolių iš 13 kraštų, kurie susirinko Dainavoje. Šis kongresas davė pradžią pasaulyje gyvenančio lietuvių jaunimo susibūrimui. Buvo daug įdomių diskusijų aktualiomis temomis ir buvo nuspręsta ateityje rengti panašius kongresus.

Antrasis kongresas įvyko 1972 m. Chicagoje, prie Clevelando ir Toronto miestų. Kongrese nagrinėjamų temų buvo žymiai daugiau ir jos buvo platesnės. II kongrese buvo išrinkta PLJS valdyba, užsiimanti pasaulio lietuvių jaunimo veiklos koordinavimu. Pagerbiant ir pabrėžiant lietuvių veiklą Pietų Amerikoje buvo nutarta organizuoti III PLJK Pietų Amerikoje.

III kongresas įvyko 1975 ir 1976 metais Pietų Amerikoje eilėje Brazilijos, Urugvajaus ir Argentinos miestų. Kongreso dalyviams buvo suorganizuotos įdomios pažintinės kelionės. Šiame kongrese buvo diskutuojami bei sprendžiami organizaciniai klausimai.

Ketvirtasis jaunimo kongresas įvyko 1979 m. Europoj: Londone ir prie Frankforto. Šiame kongrese buvo svarstomi lietuvių jaunimo

veiklos perspektyvos ir tikslai. Šiame kongrese buvo nutarta penktąjį kongresą šaukti 1983 m. JAV ir Kanadoje.

V-tojo kongreso atidarymas bus Chicagoje per JI Pasaulio Lietuvių Dienas, kurios vyks nuo birželio 24 iki liepos 3 d.

V PLJK stovykla vyks nuo liepos 4 iki 10 Oberlin College, Oberlin miestelyje, prie Clevelando. Stovyklos programa, planuojama pritaikyti ne tik lietuviškai kalbančiam, bet ir trečios bei ketvirtos kartos jaunimui, kuris širdyje laiko lietuvišką dvasią, nors nebekalba ar silpnai moka lietuvių kalbą. Programos dalis bus skirta jaunom bei mišriom šeimom. Mažiem vaikam yra planuojami darželiai, ir tikimasi sulaukti apie 800 jaunimo.

Po stovyklos, Kanadoje, Persborough miestelyje, netoli Toronto, Trent universitete, vyks studijų dienos. Studijų dienose dalyvaus 120 atstovų iš įvairių krašto. Bus paliktų laisvų vietų stebėtojams, t. y. jaunimui, kurie dėl įvairių priežasčių nebuvo išrinkti atstovais. Studijų dienų metu dalyvaus iki 200 asmenų.

Kongreso uždarymo oficiali dalis bus Montrealyje. Yra numatyta spaudos konferencija, kongreso nutarimų pristatymas lietuvių visuomenei, koncertas ir užbaigiamasis banketas.

★

Vitas Plioplys lanko Illinois Institute of Technology, Chicagoje ir studijuoja neįprastą inžinerijos sritį: Fire Protection and Safety Engineering. Beliko pusantrų metų iki baigimo. Veikia Lietuvių jaunimo sąjungoje ir yra JAV LJ S-gos pirmininkas ir Chicagos skyriaus valdybos narys. V. Plioplys jau antri metai yra Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio junjorų tėvūnas. Dalyvauja VAIVOS dainos vienete, yra komentatorius Šv. Marijos bažnyčioje ir veikia su skautais.

Aplinkos įtaka į lietuvių jaunimo nutautėjimą

LINAS REGIS

Jaunimo nutautėjimas visados buvo ir yra aktuali tema. Jis diskutuojama dažniausiai tarp vyresnio amžiaus žmonių, kurie dažnai įsivaizduoja, kad jaunimas tiek jau nutautėjęs, kad lietuvybė neužilgo visai išnyks. Dažnai yra daromos pastabos "žiūrėkit, kaip tas jaunimas prastai gyvena išeivijoje. Žodis išeivija reiškia išeiti iš kur nors, emigruoti. Vyresnioji karta, atvykusi iš Lietuvos gyvena išeivijoj. Aš ir 90% šiandienos jaunimo esame gimę Amerikoje, esame naturalūs piliečiai pagal gimimą, tad iš niekur neišėję, gyvenam savo krašte, bet ne išeivijoj. Amerikos aplinka ne tiek nutautino lietuvių jaunimą, kiek pakeitė. Nebūtinai turi būti istorijos profesorius, kad pastebėtų, kaip laikas keičia visą pasaulį. Net jeigu Lietuva būtų laisva, jaunimas vis mėgtų "rock n roll" muziką, modernias madas ir visus kitus pasikeitimus, kuriuos mėgsta viso pasaulio jaunimas. Nutautėjimas dažnai yra priskiriamas tiems, kurie sukuria mišrias šeimas. Tai yra vienas iš kvailiausių mitų, sukurtas vyresniosios kartos. Kaip aš anksčiau minėjau, mes gyvenam Amerikoje. Dirbdami Amerikos bendrovėse, eidami į amerikoniškas mokyklas ir universitetus, draugaudami su mūsų piliečiais amerikonais, su kuriais mes esam tiek pat lygiai amerikonai, kaip ir jie, turim tikėtis, kad tam tikras skaičius nuėis į šias vadinamas mišrias šeimas. Aš žinau nemažą skaičių vyresniosios kartos lietuvių, kurie gyvendami Lietuvoje, sukūrė šeimas su latviais, vokiečiais, lenkais ir kitais. Turėjęs progą lankyti gimnaziją su mišrių šeimų vaikais, turiu pasakyti, kad dauguma jų buvo daug lietuviškesni už grynų lietuviškų šeimų vaikus.

Ką jaunimas gali tikėtis lietuviškam pasauly? Nedaug. Yra daug lietuviškų organizacijų, bet paskutiniu laiku jų interesai, man atrodo, krypsta daugiau į tarpusavio rietenas ir savęs aukštinimą, kaip tautos reikalų gynimą. Nesutaria lietuvių bendruomenės viena dalis su kita, ALTa, VLIKu ir taip toliau, o dar klausia, kodėl pas juos jaunimas neateina. Nors dalis jaunimo tikrai nutautėja ir visai iškrenta iš lietuvių gyvenimo, bet dauguma pasilieka. Žiūrėkit, kiek daug dainų ir šokių grupių sveikai gyvuoja, kiek įvairių visokio sporto mėgėjų ir kitų klubų yra vien tik Chicagoje. Aš pats esu perkeliavęs Ameriką keletą kartų ir apsilankęs daugelyje lietuvių gyvenvietėse. Beveik visur lietuvių jaunimas žydi.

Amerikos gyvenimas ne nutautino jaunimą, bet jį geriau išlavino šiandienos pasauliui. Yra lietuviško jaunimo visose Amerikos biznio ir erdvės srityse, taip pat ir radijo ir televizijos bei filmos eilėse. Kur tik pažiūrėsi, ten yra pasižymėjęs vienas kitas jaunas lietuvis. Vyresnė karta daugiau kliudo, kaip padeda. Iš jų dažnai girdim tik kritiką. Ką gali tikėtis iš žmonių, kurių galvosena yra tokia, kaip prieš keturiasdešimt metų.

Gal, kai kurie iš jūsų manot, kad aš per drąsiai rodau pirštu į vyresniąją kartą ir gal jūs esat teisūs. Atsigręžęs į savo gyvenimą, aš pats mažai paramos iš vyresnės kartos esu gavęs. Kiek kartų esu girdėjęs komentarus, kaip "žiūrėkit į tuos amerikonus", "ką dabar amerikonai darys", "tie amerikonai nieko nesupranta". Vyresnioji karta nepagalvoja, kad šitokie komentarai mus užgauna, nes mes esam tie amerikonai. Dalis lietuvių amerikonų žuvo per Antrą pasaulinį karą, kita dalis lietuvių amerikonų mirė Korėjos kare, didžiausia dalis lietuvių amerikonų ir mano draugų bei pažįstamų mirė Vietnamo kare. Kodėl? Todėl, kad jie buvo Amerikos lietuviai ir vyriausybės pašaukti, ėjo į kovą. Prieš smerkiant Ameriką, vyresnioji karta turėtų gerai pagalvoti, nes jie tuo pačiu smerkia savo vaikus.

Lietuvių jaunimas, įsigijęs geras profesijas, gaudamas geresnį atlyginimą, traukiasi gyventi į priemiesčius. Gyvendami toliau nuo Chicagos, jie veža vaikus savaitgaliais į lietuviškas mokyklas, skautų sueigas ir kitų organizacijų susirinkimus. Kur apsigyvena didesnis skaičius lietuviškų šeimų, pavyzdžiui Lemonte, steigia savo lituanistines mokyklas. Tad yra geras pavyzdys, kaip aplinka pagerina sąlygas lietuviškam jaunimui.

Taip pat, jaunesnioji karta kažkaip neieško tų titulų ir garbės, kaip vyresnieji, bet patenkinti savo gyvenimu, džiaugiasi savo profesijomis ir tarpusavyje nesipeša. Vyresnioji karta, amžinai apsiausta visokiais titulais, pagerbimais, kur, iš tikrųjų, yra tiktai tušti komplimentai. Pavyzdžiui, pristato žmogų ir sako — dabar kalbės didžiai gerbiamas inžinierius toks ir toks. Iš tikrųjų niekas to žmogaus taip labai negerbia, o čia Amerikoje, inžinieriaus titulas yra taikomas paprastai valytojui ar gatvės šlavėjui.

Žiūrint į nutautėjimo procesą, nėra nieko baisaus, kad visiems reikėtų jaudintis. Turime trečios ir ketvirtos kartos lietuvių, kurie didžiuojasi savo kilme ir save laiko lietuviais. Lietuviams ir lietuvių kalbai šiandieną daugiau skiriama dėmesio kaip bet kada Amerikos istorijoje. Ji yra įvesta kai kuriuose universitetuose ir jos kursus ima net svetimtaučiai arba amerikonai. Lietuvių kalbai ir lietuviams išsilaikyti Amerikoje yra lengviau, nes Amerikos lietuviai į tai atkreipė dėmesį. Amerikos lietuvių jaunimas, draugaudamas ir bendraudamas su amerikiečiais universitetuose ir darbovietėse, daugiau išpopuliarina lietuvių vardą ir pastangas atgauti Lietuvai laisvę.

★

Filisteris Linas Regis baigė Chicagos aukšt. lit. mokyklą ir Daley kolegiją, kur studijavo fotografiją. Dirba Chicago Tribune dienraštyje. Yra Korp! Neo-Lithuania Chicagos skyriaus pirmininkas, talkininkauja lietuvių renginiams.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650
10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).
Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395
Cicero: (312) 656-6330
Willowbrook: (312) 789-0777

FSLIC

Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

PUIKI DOVANA 1982 METŲ KALĖDOMS

Siuntinys No. 1. — 1982.

1 pora geriausių "Levi" denim jeans; 1 pora "Wrangler" velveto jeans; 3 metrai geriausio šilkinio aksomo suknelei; 3 metrai vilnoninės eilutei medžiagos su įrašu "All wool made in England"; 1 komplektas vyriškų arba moteriškų žieminių apatinių rūbų; 1 svaras geriausių mohair vilnonių siūlų; vilnoninė arba šilkinė suknelei medžiaga.

Šio siuntinio kaina su muitu ir persiuntimu $400.00

Į šį siuntinį dar galima pridėti 7 svarus įvairių prekių: medžiagos galima pridėti 4 m. ir dirbtinio minko kailio paltui 3 m.

Žemiau siūlome keletą naudingesnių dalykų (kaina su muitu): Avikailiai 3/4, vyriški arba moteriški, tikros odos viršus, dirbtinio kailo pamušalas, graži apykaklė, sveria 5 v. $220.00

Dirbtinio minko kailis paltui, De-lux, sveria 5 v.	$100.00
Pigesnis minko kailis paltui, sveria 5 sv	$ 88.00
Jeans, rumbuoto velveto	$ 42.00
Vyriškas arba moteriškas megstinis	$ 44.00
Vilnonė arba šilkinė skarelė	$ 12.00
Teleskopic lietsargis	$ 12.00
Vyriški arba moteriški pusbačiai	$ 44.00
Puiki suknelei medžiaga	$ 40.00
Šilkinio velveto medžiaga suknelei, 3 m.	$ 66.00
Aksomo medžiaga kostiumui, dvigubo plačio, 3 m.	$ 80.00
Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m.	$ 66.00
Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m.	$ 80.00
Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m.	$100.00

Šie produktai galima siųsti su rūbais: ½ sv. arbatos — $4.00, ½ sv. nescafes — $6.00, 1 sv. pupelių kavos — $7.00, 1 sv. šokolado — $7.00, 40 cigarečių — $5.00.

Sudarant siuntinį iš minėtų prekių reikia pridėti persiuntimui $52.00.

Siunčiame pramoginės ir kitokios muzikos plokšteles.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, tarpininkaujame išsirūpinant Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas, persiunčiame palikimus prekėmis arba valiuta į Lietuvą.

BALTIC STORES & CO.
(Z. Juras)
11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT, BR1 4HB, ENGLAND. Tel. 01 460 2592.

GARSIŲ VARDŲ IR VEIDŲ GALERIJOJE

Reportažas iš LB Tarybos sesijos St. Petersburge

Dr. Henrikas Lukaševičius

Mūsų didžiosios organizacijos viena po kitos savo s u v ažiavimams pasirenka svetingą St. Petersburgo lietuvių koloniją. Vasarą čia vyko Susivienijimo Lietuvių Amerikoje seimas. Rudeniop (rugsėjo 9-10) — BALFo direktorių suvažiavimas, o spalio 23-24 čia buvo JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos sesija. (Lapkričio 24-28 dienomis bus Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos pasaulinis suvažiavimas).

Papildant praeitam Dirvos numery duotą telefoninį pranešimą, tenka pažymėti, kad Tarybos sesija buvo gausi ir labai sėkminga. Šioje Taryboje buvo 32 nauji nariai, daugumoje jaunesnės kartos. Taryboje buvo reprezentaciniu būdu atstovaujama visoms 73 apylinkėms ir 10 apygardų. Pažvelgus į salę, buvo malonu matyti mūsų garsių vardų ir veidų galeriją. Iš visos Amerikos. Nuo Atlanto ligi Pacifiko.

Visos diskusijos vyko draugiškoje nuotaikoje. Buvo iškelta daug pozityvių minčių ir padaryta daug nutarimų labai plačiai veiklai. Kaip paaiškėjo iš įvairių pareigūnų patiektų pranešimų, veikla buvo išvystyta visais frontais. Specialios visų sričių komisijos dirbo planingai ir veikliai.

JAV Krašto Bendruomenės pirm. Kutkaus tvirtinimu, vien tik valdyba yra išsiuntusi virš 16 tūkstančiu raštų. Iš pristatytų apyskaitų matyti, kad sąmatų balansai siekė net ligi $310,249.00. Švietimo tarybos paskutinis balansas buvo $118,444.89. Vien mokyklom surinkta ir gauta iš Lietuvių Fondo per 75,000 dolerių. 1981-82 mokslo metais veikė 31 mokykla su 1492 mokiniais ir 254 mokytojais. Visą veiklą labai stipriai remia Lietuvių Fondas.

Visą tą didelį darbą dirba Bendruomenės žmonės, atlikdami visą administracinį darbą be jokio atlyginimo. Reikia džiaugtis, kad dar turime idealistų ir ne tiek mažai. Į šią sesiją štai suvažiavo per tūkstančius mylių žmonės savo lėšomis. Ar tai nepasiaukojimas?

Tarybos posėdžiams pirmininkavo Tarybos prezidiumo pirm. V. Izbickas, o sesijos prezidiuman buvo pakviesti: garbės pirm. prel. J. Balkūnas, Pasaulio LB pirm. V. Kamantas, Kanados LB atstovas Simanavičius, Tarybos prezidiumo nariai Č. Mickūnas, V. Vėbraitė, R. Veitas, sesijos paskaitininkas M. Drunga, jaunimo sąjungos pirm. V. Plioplys, Floridos Apygardos pirm. A. Gruzdys ir St. Petersburg apylinkės pirm. M. Krasauskas.

Popietiniai posėdžiai buvo skirti darbo komisijoms. Jos buvo atskiruose vietovėse iš anksto sudarytos. Dabar jas papildė pagal pasirinkimą suvažiavę Tarybos nariai. Buvo išnagrinėti atitinkamai kiekvienos darbo srities klausimai ir paruoštos sekančiai dienai plenumui pristatyt rezoliucijos ir pasiūlymai.

Pirmos dienos vakare Lietuvių Klubo salėje buvo puiki vietos ponių paruošta vakarienė (virtuvei vadovavo ir visą darbą be jokio atlyginimo atliko ponia Štuikienė su savo pagelbininkėm). Prie stalų patarnavo irgi grakščios St. Petersburgo ponios. Viso banketo organizatorė buvo Gražina Jėzukaitienė. Programos puiki vedėja buvo Angelė Karnienė, pasikvietusi pagalbon talentingą padėjėją inž. Mečį Šilkaitį. Programoje buvo prel. J. Balkūno 80 metų sukakties paminėjimas. Prelato asmens ir jo plačios veiklos apžvalgą padarė buvęs JAV krašto Bendruomenės pirm. Gečys. Prelatui buvo įteiktas specialus adresas.

Taip pat buvo atžymėtas žyminiu didelis lietuvių draugas, Floridos ilgametis kongresmanas Young, kuris pasakė gražią kalbą.

Tą lietuvių "konvenciją" šiltu žodžiu sveikino St. Petersburgo burmistrė K. Frieman, kurios tėvas yra gimęs Vilniuje. Meninę dalį išpildė solistas Vaznelis, publikos palydėtas gausiais plojimais. Erdvi Klubo salė, gražiai rudens lapais išdekoruota, vos sutalpino gausią publiką.

Sekantį rytą Dolphin resorte įvyko pamaldos, kurias laikė prel. Balkūnas, kun. Borevičius ir kun. Pugevičius (visi Tarybos nariai). Prel. Balkūnas pasakė jaudinančiai gražų pamokslą.

Po to vyko plenumo posėdžiai, kuriuose buvo referuoti komisijų nutarimai. Organizacinės komisijos vardu referavo Laukaitis, Lietuvos Fondo — dr. Razma, švietimo — E. Sokodolskienė, Ekonominės komisijos — dr. Kaunas, Politinės informacinės komisijos — J. Kojelis, Kultūros — dr. K. Ambrozaitis, soc. reikalų — Č. Mickūnas, Religinių reikalų — kun. Bučmys ir kun. Pugevičius, Jaunimo reikalų — V. Abariūtė. Dėl visų patiektų rezoliucijų ir pasiūlymų buvo gyvos diskusijos. Aktyviai dalyvavo ir patys jauniausi Tarybos nariai, daugumoje gražia lietuvių kalba pareikšdami savo mintis. Gaila, čia neįmanoma paskelbti visų tų Tarybos plenume priimtų rezoliucijų bei pasiūlymų, nes tas mums visa Dirvą užimtų...

Tarybos plenumas neužmiršo priimt padėkos rezoliucijas ir St. Petersburgo Rengimo Komitetui su Angėle Karnienė priešaky. Į tą komitetą įėjo be jos dar K. Gimžauskas, A. Gruzdys, Gr. Jezukaitienė, M. Krasauskas, M. Šilkaitis, K. Urbšaitis. Jie visi nepaprastai daug dirbo, puikiai viską suorganizavo, įtraukė daugybę vietos bendruomenininkų į talką taip, kad visas St. Petersburgas buvo ant kojų pastatytas. Nekoperavo tik oras, nes "saulėtoje Floridoje", kur saulutės turim per akis. Pirmąją sesijos dieną ji visai nepasirodė. Lietus pylė, kaip iš kibiro. Ponia Karnienė atsiprašė dėl to visų, suvažiavusių ir pasirūpino, kad kitą dieną saulutė palydėtų mūsų brangius svečius savo tikrai saulėtu, šiltu ir maloniu šypsneliu...

Lietuviai esame visi — Lietuvių Fonde ar esi?

2422 WEST MARQUETTE ROAD
CHICAGO, ILLINOIS 60629
PHONE: 312 925-6897
U.S.A.

LIETUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION

Tie, kurie nori pridėti prie šio įamžinimo, įmokas Lithuanian Foundation vardu siunčia: 2422 West Marquette Road, Chicago, IL 60629

1983 m. rugsėjo mėn.

Santrumpos: atm. įn. — atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio — įamžintojas, pad. — padidino, įm. — įmokėjo, atst. — atstovauja, asm. — asmuo, įgal. — įgaliotinis, kand. — kandidatas, suma po pavardės — įnašų iš viso.

1x	$10.00	Čepėnaitė Lina, 1982.VII.6, kand. nr. 20, atst. Čepėnas Gintaras $10.00.
1	$50.00	Mrongovius-Enbergaitė Klara, V. Vokietija $50.00.
7	$100.00	Ankus Petras, Ona, Algis $100.00, Bratėnienė Morta V., atm. įn. pad. Januškevičius Anelė M. $900.00, Budrytė Gražina J. $100.00, Juozapavičius Stasys $100.00, Gleveckas Bronius $100.00, Klimawicz Anthony $100.00, Maurukas Kazimieras, atm. įn. pad Maurukienė Stasė $200.00.
1	$130.00	Balčiūnas-J. Švaistas, rašytojas ir Aleksandra, atm. įn. atst. Petrušaitis Birutė, surinko 15 asm. aukas Lembertienė Monika, įm. LF Los Angeles k-to iždi. Pr. Grušas $1,230.00.
4	$200.00	Kručas Bronius ir Anelė $500.00, Mažrimas Pranas ir Konstancija $500.00, Pabrėža Aleksas ir Aleksandra $700.00, Viskanta Vincas, atm. įn. Viskanta R. $200.00.
1	$299.00	Bartash John, test. palikimas-paskutinė suma $11,907.23.
1	$625.00	Biliūnas Mykolas, atm. įn. įm. LF įgal. inž. J. Mikalauskas 39 asm. aukas $625.00
1	$1,000.00	Šumskai Stasys ir Felicijona-Ikanevičiūtė (tėveliai) ir jų sūnus Šumskas Kostas, A. Žuras brolis, atm. įn. pad. Žuras Alina $2,000.00.
1	$2,000.00	Kaliasas Vincas, atm. įn. — test. palikimas $2,100.00.
1	$13,846.22	X $13,846.22.
19	Iš viso 19	$19,460.22

Lietuvių Fondas įžengė į trečią milijoną ir pagrindinis kapitalas 1982.IX.30 pasiekė $2,318,098.35. Gautomis palūkanomis parėmė meną, lietuvišką švietimą, kultūrą ir jaunimą $981,585.77.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo kapitalo dalį. 1982.IX.30 palikimais gauta $638,477.66.

Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamente įrašykime šį tikslų pavadinimą:

„LITHUANIAN FOUNDATION, A NON-FOR-PROFIT, TAX EXEMPT, ILLINOIS CORPORATION, 2422 W. MARQUETTE ROAD, CHICAGO ILLINOIS 60629"

Visi statykime Lietuvių Fondą, nes gautomis palūkanomis remiamas lietuvybės išlaikymas.

Puikiausius kailius rasite

Chicagoje pas vienintelį lietuvį kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

MECHANICS-TEXAS

The oldest Pontiac dealer in San Antonio needs skilled mechanic. Automatic transmission and engine repair needed now. Also accepting renames for all areas of the service dept. including clerks. Sent to DICK HAZEL, TINDALL AND SONS PONTIAC GMC, 3915 San Pedro, San Antonio, TX. 78212. (512) 736-1561. (41-44)

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.
1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.
Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

AUSTRALIJOS LIETUVIAI

Antanas Laukaitis

IŠKILUS LIETUVIS PRAMONINKAS

Rugsėjo viduryje, Sydnėjaus didžiuosiuose parodų pavilijonuose, savaitę laiko tęsėsi tarptautinė industrijos paroda, sutraukusi iš viso pasaulio moderniosios industrijos reprezentantus. Didžiajame Amerikos pavilijone, savo skyrių turėjo ir Los Angeles iškilusis fabrikantas Gasparas Kazlauskas, su savo įmonės "Astro Arc Co." išstatytais elektroniniais, kompiuteriniais vamzdžių šveicavimo aparatais, kurių darbas buvo vaizduojamas ten esančiame TV ekrane ir demonstruojamas paties savininko ir jo amerikiečio viceprezidento. Jiems padėjo vietinė sydnėjiškė, nesenai iš Lietuvos atvykusi Aušra Juškienė.

G. Kazlauską pažįstu gana senai. Ir dabar, gavęs telegramą ir telefoninį pranešimą, mielai jį ir jo asistentą pasitikau ir nuvežiau į Lietuvių Klubą. Ten pavalgius lietuviškų valgių, abu greitai išskubėjo į pavilijoną, kur įrengiamas jų skyrius. Sutarėm susitikti ir pasikalbėti vėliau pavilijone.

Gasparas Kazlauskas yra elektronikos inžinierius, pradėjęs inžinerijos mokslus Lietuvoje ir galutinai pabaigęs Amerikoje. Prieš 15-ką metų jis baigęs dirbti amerikiečių firmoje, kartu su keliais kitais lietuviais partneriais, atidarė savo elektroninių šveicavimo aparatų įmonę. Vėliau, vienas jo partnerių pasitraukė ir pats vienas tęsė savo biznį, kuris pradžioje neėjo labai gerai. Dabar G. Kazlauskas yra savo bendrovės savininkas ir jos prezidentas.

Su G. Kazlausku esame pažįstami ir geri prieteliai jau eilę metų, tad malonu buvo jį sutikti Sydnėjuje. Draugiškai besikalbant, paprašiau, šį mūsų milijonierių pramoninką atsakyti į keletą man rūpimų klausimų. Jis mielai sutiko.

— Kaip galvoji, Gasparai, ar ir Australijoje pavyks išplėsti savo biznį?

— Tikiuosi tai padaryti, nes pradžia prieš pora metų buvo padaryta N. Zelandijoj. Čia Australijoj susidomėjimas yra labai didelis ir dabar man reikia pasirinkti tik gerą reprezentantą, o juo siūlosi tikrai labai daug. Kai dabar Amerikoje ir pasaulyje yra nemaža krizė, tai ir mes ieškome rinkų svetimose valstybėse ir jų turime gal 13je valstybių. Geriausi mūsų pirkėjai yra Japonija.

— O kaip pačiam, ar ta krizė negręsia?

— Norint išvengti krizių ir bankroto, reikia per daug neišsiplėsti ir galvoti apie savo rinką su atsargumu. Man ekonominė krizė taip pat pakenkė. Turėjom sumažinti dirbančiųjų skaičių. Tačiau dabar yra viskas gerai.

— Ar ši firma yra paties vieno, ar dar kam nors priklauso?

— Seniau turėjau partnerių lietuvių.. Vienas, pasimęs visas technikines datas ir dalį mano klientų, išėjo ir pradėjo pats vienas dirbti, už ką aš jį galėjau patraukti į teismą, bet to nėdariau.. Dabar aš esu kompanijos prezidentas, visus menedžerius aš samdau ir esu jų viršininkas, tačiau techniškuose dalykuose aš turiu tik teisę juos patvirtinti.

— Mačiau paties aparatus, atrodo, jie yra ne taip jau pigūs.

— Visi mūsų gaminiai yra ne masiniai, bet individualiniai gaminami.. Jeigu tu skrendi su "Jumbo jet", tai jų daugumas dalių yra sušveicuota mūsų aparatais. Jeigu Amerika pasiuntė savo erdvės lėktuvus, tai jų dalys yra taip pat sušveicuotos mūsų aparatais, nes geresnių pasaulyje šiuo metu nėra. Mūsų aparatai yra gana brangūs, pvz.: tūbinis šveicavimo aparatas, be kompiūterinės sistemos ir kompiūterio kainuoja tarp 25,000 ir 35,000 dolerių. Gi jeigu pridėtume kompiūterius, tai kainuotų apie 350,000 dol.

— Ką galėtum, Gasparai, patarti pradedantiems, kurie ateityje norėtų irgi tapti milijonieriais.

— Pirma, niekada neįsivelti į jokį biznį, kurio asmeniškai nežinai ir neturi jame patirties.

Antra, atmink savo piniginius rezervus iš kur jie plaukia ir kiek jų turi.

Trečia, patikrink savo išlaidas ir nebijok pasisamdyti specialistą, kuris tau galės pasakyti, ką tu gali ir ko tu negali daryti.

Ir, pagaliau, aš galiu pasakyti, kad biznis nėra rožėmis klotas kelias. Čia yra tavo darbas, malonumas ir tavo džiaugsmas (žinoma jeigu gerai sekasi). Daug daug naktų tu atsibundi ir galivoji, galvoji, kaip tą ar tą dalyką pagerinti ir tas viskas, daugiausiai, ne nuo tavęs pareina. Tas užima tavo didžiausią gyvenimo dalį.

Būdamas Kanadoje ir Amerikoje esu girdėjęs, kad G. Kazlauskas finansiniai daug padeda Chicagos Lietuvių Operai ir yra jos mecenatas. Jis yra ir Los Angeles operos sponsorius-rėmėjas. Taip pat jis yra ir didelis lietuviškos veiklos rėmėjas gaudamas daugybę mūsų lietuviškos spaudos remdamas visą lietuvišką veiklą, o ypatingai lietuvius menininkus, pirkdamas jų paveikslus ir juos, ne tik savo namuose turėdamas, bet taip pat ir savo fabrike iškabindamas.

Malonu buvo sutikti savo gerą bičiulį Gasparą Kazlauską ir, linkėdamas jam gero pasisekimo biznyje Australijoje, tikiuosi jis dažniau pasirodys pas mus.

Atsisveikindamas G. Kazlauskas padėkojo Aušrai Juškienei už jos darbą parodos metu, o taip pat ir mūsų fabrikantams Viktorui ir Jutai Šliteriams už gražų priėmimą, pasakydamas iki pasimatymo kitais metais Los Angeles.

Powerful reading.

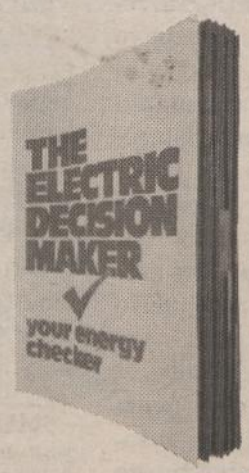

The Electric Decision Maker tells you everything you need to know to manage the electricity you use at home. It will tell you how much each appliance costs to run, how to get the most from the electricity you do use, and how you can be easier on energy. Send for your free Electric Decision Maker booklet by sending us the coupon below.

Mail to:
Residential Energy Application Dept.
Room 711
Cleveland Electric Illuminating Company
P.O. Box 5000, Cleveland, Ohio 44101

ENERGY SAVER IDEA

Please send me my free copy of the Electric Decision Maker.

NAME

ADDRESS

CITY STATE ZIP

The Illuminating Company
The Energy Makers.

452

Play Ohio's New INSTANT Lottery Wheel of Fortune

Get in on the excitement, the adventure, and the money! Play Ohio's Instant Lottery, Wheel of Fortune. Every ticket gives you a chance to win up to $10,000, fast—maybe even a million! A million dollar fortune!

All Prize Claims must be validated by the Lottery. An equal opportunity employer.

MATAS & TURNER REALTY

501 E. 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
486-2530

RITA MATAS — G.R.I. — BROKER

DALIA KASULAITIS
ALGIS MATAS
DALIA ŠIRVAITIS
PETRAS MATAS
ANTANAS KALVAITIS
PATRICIA SAJOVEC
JONAS DUNDURAS
VYTAS MATAS — teisinis patarėjas.

DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

PUIKI DOVANA 1982 METŲ KALĖDOMS

Siuntinys No. 1. — 1982.

1 pora geriausių "Levi" denim jeans; 1 pora "Wrangler" velveto jeans; 3 metrai geriausio šilkinio aksomo suknelei; 3 metrai vilnoninės eilutei medžiagos su įrašu "All wool made in England"; 1 komplektas vyriškų arba moteriškų žieminių apatinių rūbų; 1 svaras geriausių mohair vilnonių siūlų; vilnoninė arba šilkinė suknelei medžiaga.

Šio siuntinio kaina su muitu ir persiuntimu $400.00

Į šį siuntinį dar galima pridėti 7 svarus įvairių prekių: medžiagos galima pridėti 4 m. ir dirbtinio minko kailio paltui 3 m.

Žemiau siūlome keletą naudingesnių dalykų (kaina su muitu): Avikailiai 3/4, vyriški arba moteriški, tikros odos viršus, dirbtinio kailo pamušalas, graži apykaklė, sveria 5 v. $220.00

Dirbtinio minko kailis paltui, De-lux, sveria 5 v.	$100.00
Pigesnis minko kailis paltui, sveria 5 sv	$ 88.00
Jeans, rumbuoto velveto	$ 42.00
Vyriškas arba moteriškas megstinis	$ 44.00
Vilnonė arba šilkinė skarelė	$ 12.00
Teleskopic lietsargis	$ 12.00
Vyriški arba moteriški pusbačiai	$ 44.00
Puiki suknelei medžiaga	$ 40.00
Šilkinio velveto medžiaga suknelei, 3 m.	$ 66.00
Aksomo medžiaga kostiumui, dvigubo pločio, 3 m.	$ 80.00
Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m.	$ 66.00
Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m.	$ 80.00
Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m.	$100.00

Šie produktai galima siųsti su rūbais: ½ sv. arbatos — $4.00, ½ sv. nescafes — $6.00, 1 sv. pupelių kavos — $7.00, 1 sv. šokolado — $7.00, 40 cigarečių — $5.00.

Sudarant siuntinį iš minėtų prekių reikia pridėti persiuntimui $52.00.

Siunčiame pramoginės ir kitokios muzikos plokšteles.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, tarpininkaujame išsirūpinant Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas, persiunčiame palikimus prekėmis arba valiuta į Lietuvą.

BALTIC STORES & CO.
(Z. Juras)
11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT, BR1 4HB, ENGLAND. Tel. 01 460 2592.

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

AMBER STUDIOS, Inc.

505 East 185 Street,
CLEVELAND, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

Galerijoje rasite didelį pasirinkimą sekančių menininkų tapybos ir grafikos kūrinių:

- Ignas
- Kezys
- Rimas
- Hicks
- Leach
- Palubinskienė
- Petrikonis
- Žumbakienė
- Zulik
- Nackowitz

Galerija atidaryta pirmadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 6 val. vak., antradieniais, ketvirtadieniais nuo 12 iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 6 val. vak. Uždaryta trečiadieniais.

Rimas Laniauskas, prezidentas

PAGERBTAS KUN. DR. JUOZAS PRUNSKIS

Kun. dr. Juozui Prunskiui šiais metais suėjo 75 m. amžiaus ir 50 m. kunigystės sukaktis. Ta proga Šaulių Sąjunga Tremtyje, talkininkaujama arti 30 kitų organizacijų, surengė sukaktuvininko pagerbimą spalio 10 d. Chicagoje Jaunimo Centre.

Sukaktuvininkas Juozas Prunskis didi ir šakota lietuvio asmenybė. Jis įgimtu talentu ir darbštumu įrėžė save lietuviškoj raštijoj, tiek parašytomis knygomis (37), tiek kaip publicistas bei laikraštininkas. Nesvetimas jam ir kitų autorių knygų vertinimas, jų kritika. Minėtina ir tai, kad jis yra vienas iš nedaugelio mūsų žmonių, kurio taiklūs straipsniai, liečiantieji Lietuvos okupaciją, dažnai randa vietą amerikiečių spaudoje. Jau daug metų, kaip kun. dr. J. Prunskis sėkmingai dirba informacijos biuro direktoriaus poste, Amerikos Lietuvių Taryboje. Sukaktuvininkas girdimas, kaip pamokslininkas ir paskaitininkas, o taip pat religinių valandėlių vedėjas lietuvių radijo laidose.

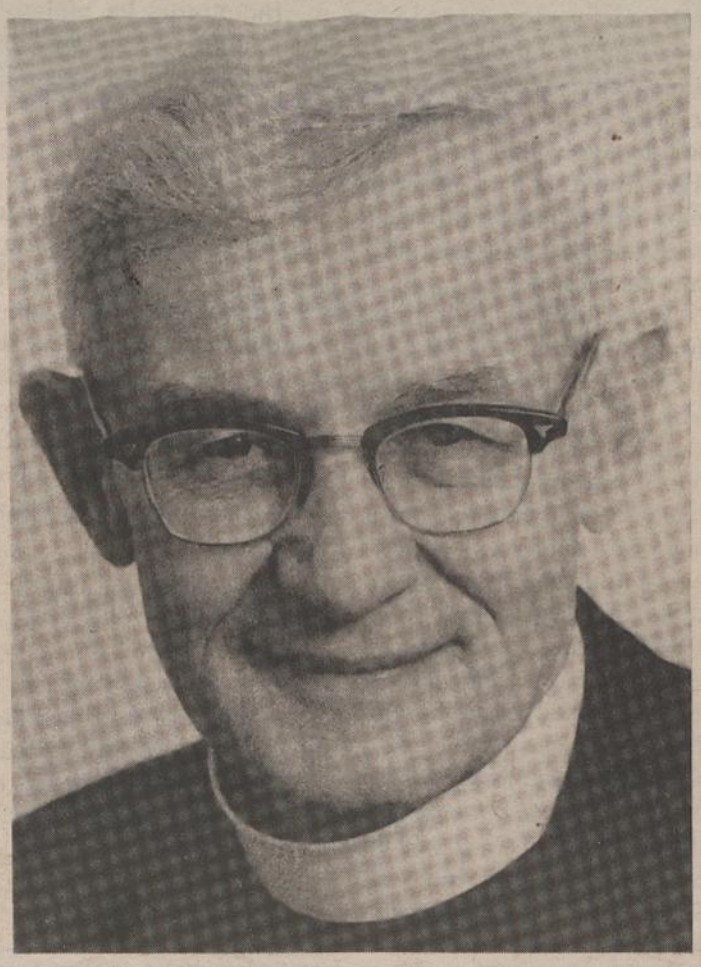

Kun. dr. Juozas Prunskis

Sukaktuvininkas kasmetiniais mokėjimais, per atitinkamas organizacijas, skiria premijoms kapitalą, iš kurio tos organizacijos išmoka premijas už reiškimąsi lietuvių arba lietuviškais klausimais amerikiečių spaudoje, moksle, visuomeniniame darbe ... Dr. J. Genys susumavęs rado, kad įvairioms premijoms esą kun. J. Prunskio išmokėta arti 30 tūkstančių dolerių.

Minėtasis kun. dr. J. Prunskio pagerbimas, vedamas Karolio Milkovaičio, praėjo darniai ir pakiliai. Pagerbime dalyvavo sukaktuvininko artimųjų ir gerbėjų pilnutėlė Jaunimo Centro didžioji salė. Sukaktuvininką šia proga žodžiu sveikino didžiųjų organizacijų atstovai ,o laiškais, telegramomis, K. Milkovaičio žodžiais tariant, sveikinimų susidarė glėbys, vos pakelti galimas ... Visų linkėjimai susivedė į troškimą sukaktuvininkui geros sveikatos ir tolesnio darbo pasiimtose srityse.

LšST vadovybė "už nuopelnus Lietuvai ir Šaulių sąjungai" kun. dr. šaulį Juozą Prunskį apdovanojo Šaulių Žvaigždės ordenu. Minėjimo dalyvių vardu sukaktuvininkui įteiktas skulptūra — Sukaktuvininko biustas (P. Vėbros darbas). Lietuvių skautija įteikė atminą — skautų stovyklos vaizdą ir kt. Minėjimo meninę programą nuotaikingai atliko solistai: Dana Stankaitytė ir Algis Brazis, akompanuojant Alvydui Vasaičiui. Pagrindiniu kalbėtoju buvo dr. J. Genys.

Kun. dr. J. Prunskis, išklausęs visus sveikinimus ir priėmęs dovanas, dėkojo už šio susitikimo surengimą visoms organizacijoms ir visiems prisidėjusiems savo darbu, pareiškusiems sveikinimus, atlikusiems programą ... visiems dalyviams. Tvirtai pažadėjo kol jėgos leis ir toliau dirbti Lietuvai išlaisvinti ir kenčiančiam lietuviui pagelbėti ...

Mečys Valiukėnas

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENIŠKAS PATARNAVIMAS

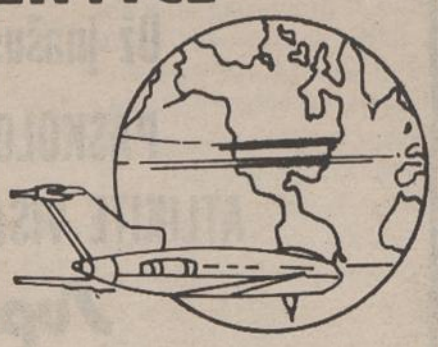

Tvarkome keliones (pavieniem asmenim ir grupėm) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIU - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriaučeliūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

DLOCO VALDYBOS POSĖDIS

Detroito Lietuvių Organizacijų Centro valdybos posėdis įvyko spalio 19 d. šv. Antano parapijos mokyklos klasėje. Pravedė valdybos pirmininkas adv. Raimondas Sakis, sekretoriavo Romas Macionis. Posėdyje daugiausiai buvo paliesti ir apsvarstyti šventės ir jų minėjimai: Vasario 16, birželio išvežtieji, Tautos ir Lietuvių kariuomenės šventės. Stasys Šimoliūnas pranešė, kad su šv. Antano parapijos klebonu kun. Alfonsu Babonu yra kalbėta ir jis pažadėjęs toms šventėms rezervuoti vietas šv. mišioms, nes pasitaikydavo taip, kad minint kurią nors Lietuvos šventę ir organizacijos į bažnyčią susirenka su savo vėliavomis, o mišios, tuo tarpu, atnašaujamos už kurį nors mirusį ir nieko bendro su tuo minėjimu neturinčiu.

Vasario 16 d. minėjimas įvyks 1983 m. vasario 13 d. Dievo Apvaizdos parapijos kultūros centre. Paskaitą skaitys Vytautas Smetona. Meninės programos dalį atliks vietinės meninės pajėgos. Minėjime bus renkamos Lietuvos laisvinimo reikalams aukos. Aukų rinkimą tvarko ir rinkėjais rūpinasi centro valdybos reikalų vedėjas Antanas Sukauskas.

Iš savo surengtos išvykos Dirvai už informaciją paskyrė 10 dol. auką ir perdavė jos bendradarbiui A. Griniui ją persiųsti. Dirva dėkoja už auką.

ŠV. ANTANO PARAPIJOS PIKNIKAS

Šv. Antano parapijos piknikas įvyko spalio 24 d. Lietuvių namuose. Į pikniką privažiavo ne tik parapijiečių, bet buvo matoma ir iš kitų parapijų. Šeimininkės tam piknikui buvo gerai pasiruošusios.

Parapijos pikniką surengė parapijos aukų rinkėjai. Jį tvarkė aukų rinkėjų pirmininkas buvo Juozas Kinčius.

RENGINIAI

Š. m. lapkričio 6 d. Dievo Apvaizdos parapijos klebonas ir parapijos taryba Kultūros centre, Southfielde, ruošia tradicinį rudens balių-dainų ir šokių vakarą. Balius prasidės 7 val. vak. kokteiliais. Punktualiai 8 val. prasidės programa. Po programos vakarienė ir šokiai. Šokiams gros Rimo Kaspučio orkestras. Bilietų kainos 25 dol. porai, arba $12.50 asmeniui. Jaunimui ir studentams be maisto 5 dol. Stalai užsakomi pas Stasę Matvekienę tel. 477-8765.

PIETŪS

Šv. Kazimiero parapijos taryba Windsore, Kanadoje lapkričio 7 d. tuojau po 11 val. mišių parapijos salėje rengia pietus ir kviečia detroitiškius į juos atsilankyti. Šv. Kazimiero parapijos klebonas yra kun. Kazimieras Simaitis, buvęs šv. Antano parapijos klebonas Detroite.

SUSIRINKIMAS

Š. m. lapkričio 7 d. yra šaukiamas visuotinas D. L. K. Birutės draugijos narių susirinkimas šv. Antano parapijos klasėje tuoj po 10:30 val. ryto šv. Mišių.

• OHIO AUTO BODY, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitempia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel: (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

EXPERIENCED CRAFTSMEN JEWELER
special order jeweler to be able to custom craft mountings and set stones.
Call 800-438-5826 for more information.

OPPORTUNITY FOR
REGISTERED PHYSICAL THERAPIST ASSISTANT
To work and live in small congenial community and a modern 206 bed J.C.A.H. Accredited hospital.
Salary commensurate with experience & ability. Liberal personnel policies and fringe benefits.
APPLY CALL OR WRITE TO EMPLOY
MERCY HOSPITAL
1248 Kinney's Lane
Portsmouth, Ohio 45662
An Equal Opportunity Employer (38-44)

OPPORTUNITY FOR
REGISTERED NURSES
7-3 and 3-11 shifts.
To work and live in a small congenial hospital, and a 25 bed hospital. Good starting salary. Differential for evening & night duties. Liberal personnel policies & fringe benefits.
Apply call or write to
D.O.N. or Administrator
NORTH RUNNELS HOSPITAL
BOX 185
WINTERS, TEXAS 79567
915-954-4553 (37-43)

OWNER-OPERATORS
Contract carrier in Grand Rapids needs owner operators to pull 45' dry vans from Michigan to New Jersey, Georgia, Texas, Colorado, Iowa, also Reefers needed to West Coast. High percentage pay off, weekly settlements. Call Equity Transportation Inc., Ada, Mich. 49301. (616) 897-8467. (37-46)

OPPORTUNITY FOR
1ST CLASS SKILLED
VINYL EXTRUSION DIE MAKER
with at least 6 years experience in fabricating vinyl profile dies. Must be capable of making own layouts and proportioning of profile dies. If interested send resume to:
HOLM INDUSTRIES
P. O. BOX 4450
SCOTTSBURG, IND. 47170
Atten: STEVE ROBERTS (39-43)

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
Licensed by VNESHPOSYLTORG
Gerai pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir tiksliai aptarnauja savo skaitlingą klijentūrą, siunčiant
DOVANAS-SIUNTINIUS
Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir t.t.
GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.
TŪKSTANČIAI KLIJENTŲ PATENKINTI.
VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.
GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.
Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.
Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.
COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
40 East 49th Street (Corner of Madison Ave.)
NEW YORK, N. Y. 10017
Tel.: (212) 758-1150, 758-1151

Apple-Valley, Minn. 55124	72 County Road No. 42	612-432-3939
So. Boston, Mass. 02127	393 West Broadway	617-268-8764
Bridgeport, Conn. 06610	1880 Seaview Ave.	203-367-2863
Chicago, Ill. 60629	2501 West 69 Street	WA 5-2737
Cleveland, Ohio 44134	6089 State Road	884-1738
Fort Wayne, Ind. 46808	1807 Beineke Road	432-5402
Grand Rapids, Mi. 49505	1541 Plainfield Ave. NE	616-361-5960
Hackensack, N. J. 07601	112 Main St.	201-342-9110
Irvington, N. J. 07111	1082 Springfield Ave.	374-6446
Hartford, Conn. 06106	1839 Park St.	203-232-6600
Lakewood, N. J. 08701	241 Fourth Street	FO 3-8569
Montebello, Ca. 90640	1800 W. Beverly Blvd.	213-727-0884
Miami Beach, Flo. 33139	1352 Washington Ave.	305-532-7026
New Haven, Conn. 06511	1329 Boulevard	LO 2-1446
Newark, N. J. 07106	398 Sanford Ave.	373-8783
New York, N. Y. 10003	45 Second Ave.	AL 4-5456
New York, N. Y. 10011	135 West 14 St.	CH 3-2583
Philadelphia, Pa. 19122	1214 N. 5th Street	PO 3-4818
Philadelphia, Pa. 19141	4925 Old York Rd.	GL 5-9586
Pittsburgh, Pa. 15203	1307 E. Carson Street	HU 1-2750
Waterbury, Conn. 06710	555 Cook Street	756-1668
Worchester, Mass. 01610	144 Millbury Street	SW 8-2868
Youngstown, Ohio 44503	309 W. Federal Street	RI 3-0440

ALEXIAN BROTHERS
A Religious Community of Men in the...
HEALTH CARE MINISTRY

Committed to Christ...
Through a life of fraternal love prayer and service to the sick, poor, dying and unwanted.
• ADMINISTRATION • NURSING • CLERICAL • TECHNICAL • PASTORAL CARE • X-RAY • LABORATORY • ENGINEERING & MAINTENANCE • MECHANICAL WORK • PUBLIC RELATIONS • PHARMACY • COMMUNITY HEALTH, ETC
WRITE FOR INFORMATION
Young Men and Older Men Considered
Vocation Director, Alexian Brothers
600 Alexian Way, Elk Grove Village, IL 60007
Name
Address
City State Zip
Age Education CC
"A HEALING PRESENCE"
HOSPITAL AND HEALTH CENTERS:
Elk Grove Village, ILL./Elizabeth, N.J./St. Louis, Mo./San Jose, Cal./Signal Mt., Tenn./Milwaukee, Wisc.
Brothers working in the Missions, in Mexico and Philippines.

Superior Savings ASSOCIATION
MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS
Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
$ 100,000.00
NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS ČEKIŲ SĄSKAITĄ
Operacijos atliekamos be jokio mokesčio
Už įnašus mokame 5¼% palūkanų
PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS
Superior Savings
Pagrindinis skyrius
798 East 185th Street, Cleveland, Ohio
Telefonas: 481-3008
DARBO VALANDOS:
Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00, šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.
FSLIC

JUBILIEJINIŲ METŲ PRADŽIA

Lapkričio 8 d., pirmadienį, 7 val. vak. Dievo Motinos parapijos salėje Neringos skaučių tuntas iškilmingoje sueigoje atžymės Lietuvos Skautijos 65-tųjų Jubiliejinių metų pradžią.

Visa skautiškoji šeima, jų draugai ir bičiuliai yra maloniai kviečiami šioje sueigoje dalyvauti ir praleisti valandėlę su jaunimu.

• **Kazimiera Laikūnienė.** Vilties draugijos šimtininkė, praėjusią savaitę susirgusi plaučių uždegimu, paguldyta Lake County Memorial Hospital ir gydoma rūpestingoje dr. D. Degėsio priežiūroje.

Atjausdami jos šeimos lūkestį, mielai Kazimierai linkime greit pasveikti ir sustiprėjus grįžti į savo namus.

• **ALT Clevelando skyriaus metinis susirinkimas** įvyks lapkričio 7 d. 12 val. Šv. Jurgio lietuvių parapijos salėje. Visos skyriuje dalyvaujančios organizacijos prašomos pranešti savo atstovus ir jeigu galima, susimokėti nario mokestį ($5.00) iždininkui Broniui Nainiui, 18414 Landseer Rd., Cleveland, Ohio 44119, telef. 481-8472 iki penktadienio, lapkričio 5 d.

Darbotvarkėje: pranešimai, naujos valdybos ir kitų organų rinkimai ir skyriaus ateities veikla.

• **LSS Vidurio rajono vadovių ir vadovų sąskrydis** įvyks lapkričio 13-14 d. d. Clevelando Lietuvių Namuose, 877 East 185 Street. Sąskridyje kviečiami dalyvauti visi tuntininkai-ės, draugininkai-ės ir visi kurie domisi Vidurio rajono skautiška veikla. Registruotis iki lapkričio 6 d. pas M. Juodišių, 19708 Shawnee Ave., Cleveland, Ohio 44119. Tel. (216) 531-4997. Sąskrydžio mokestis 30 dol.

Sąskrydis prasidės lapkričio 13 d., šeštadienį, 9:30 val. ryto. 8 val. vak. įvyks laužas, į kurį kviečiama visa Clevelando skautija.

LB CLEVELANDO APYLINKĖS SUSIRINKIMAS

Pasitarti dėl gruodžio 4-5 dienomis rengiamų Lietuvių Dienų dėl Dainavos ansamblio su muzikiniu veikalu "Vilniaus pilies legenda" gastrolių, dėl gruodžio — Spaudos mėnesio — prasmės ir akcijos lapkričio 7 d., sekmadienį, 12 val. Dievo Motinos parapijos kavinėje šaukiamas visuotinis apylinkės susirinkimas.

Šiame susirinkime apie lietuvių išeivijos problemas kalbės "Draugo" redaktorius Mykolas Drunga.

BILIETAI Į DAINAVOS SPEKTAKLĮ

Bilietų į Chicagos Dainavos ansamblio spektaklį su komp. Aloyzo Jurgučio muzikiniu veikalu "Vilniaus pilies legenda" pagal A. Balašaitienės libretą jau galima užsisakyti, skambinant Elenai Malskienei tel. 486-9165, arba Albinai Petukauskienei tel. 531-3872.

Spektaklis įvyks gruodžio 4 d., šeštadienį, 7 val. vakaro Euclid Senior High School auditorijoj. Po spektaklio — vaišės su dainaviečiais Dievo Motinos parapijos svetainėje. Dėl jų teirautis pas Jurgį Malskį tel. 486-9165.

• **Š. A. Lietuvių sporto sąjungos** visuotinis suvažiavimas įvyks š. m. lapkričio 20-21 d. Clevelande, Lietuvių Namuose.

JAUNIMO KONGRESO RINKIMAI

Penktojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso rinkimai Clevelande įvyks lapkričio 13, 14 dienomis Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijoje ir šv. Jurgio parapijoje. Norintieji kandidatuoti į atstovus (jaunimas nuo 18 ik 30 metų amžiaus) dėl informacijos prašome kreiptis į Viktoriją Lenkauskaitę (831-1494) ar Kristiną Rociūnaitę (524-3160).

DIRVOS RĖMĖJAI

Atsiliepdami į mūsų prašymą, savo auka Dirvą parėmė šie skaitytojai:

A. Koncė, Woodhaven .. 5.00
B. Rūkštelė, Farmington 3.00
Prov. K. Mažonas, Parma 15.00
Ed. Drukteinis, Baton Rouge 10.00
I. Vaitkus, Chicago 10.00
Ed. Cizinauskas, Freeport 10.00
Č. Šadeika, Farmington 30.00
E. Manomaitis, W. Roxbury 10.00
St. Skorupskas, Bloomfield 3.00
A. Kremeris, Palos Hts. 25.00
M. Šimkus, Chicago 30.00
St. Virpša, Chicago 25.00
Dr. A. Jasys, Columbus 25.00
ALT S-gos Detroito skyrius 100.00
O. Rozniekienė, Chicago 10.00
St. ir A. Baltrukėnai, Dania 20.00
R. A. Babickai, Cleveland 25.00
J. Grigaitis, Chicago 25.00
V. Janušauskas, Longveil 5.00
P. Zigmantas, Cleveland 5.00
A. Kairys, Chicago 25.00
L. Stasiūnienė, Chicago 15.00
V. P. Janušonis, Dousman 25.00
D. Kavaliūnaitė, East Haven 10.00
J. Saulėnas, Providence 10.00
Br. Vaičaitis, Rexdale ..30.00
V. Gilys, Los Angeles ..20.00
E. Modestas, Wilow Springs 8.00
Br. Paliulionis, Cicero .. 5.00
P. Dalinis, St. Petersburg 25.00
L. Pollock, Houston 10.00
Ed. Varekojis, St. Petersburg 25.00
J. Sirusas, Flemington ..25.00
J. Širka, Chicago 15.00
J. Bernot, Union 8.00
Prel. J. Balkūnas, St. Petersburg 10.00
A. Janušauskas, Deland 3.00
A. Širvaitis, Cleveland ..20.00
A. Vaitiekaitis, Detroit ..10.00
J. Vinciūnas, Chicago 10.00
J. Tamošauskas, Worcester 10.00
J. Matulevičius, Worcester 25.00
Ig. Janavičius, Cleveland 8.00
Br. Raila, Los Angeles ..10.00
V. Žemaitis, Chicago 8.00
E. A. Trečiokas, Riviera Beach 20.00
M. Kleinaitis, Gulfport ..10.00
A. Bliudžius, Southfield 10.00
P. K. Skirmantas, Glendale 50.00
G. Radvenis, Los Angeles 15.00
Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopa Clevelande 10.00
St. ir I. Petravičiai, Rancho Palos Verdes ..25.00
A. Mackuvienė, Euclid ..10.00
Br. Aras, Los Angeles ..50.00
V. Sirgėdas, Cleveland .. 3.00
Br. Narbutaitienė, Cleveland 5.00
Dr. E. Stanat, Chicago .. 8.00
J. Gudėnas, Euclid 10.00
J. Petkevičienė, Cleveland 10.00
Dr. A. Plateris, Bethesda 20.00
W. Hoffman, Chicago 2.00
P. Griganavičius, Downers Grove 25.00
A. Petravičius, Miami Beach 5.00
A. Pesys, Dearborn Hts. 10.00
A. Diškėnas, St. Petersburg 10.00
Dr. A. Grušnys, Wichita 20.00
S. Gruzdytė 5.00
Dr. K. Pautienis, Pompano Beach 10.00
V. Katelė, Melrose Park 10.00
Detroito Lietuvių Organizacinis Centras 10.00
Ig. Kaunelis, Detroit 10.00
O. A. Mikulskiai, Cleveland 100.00
J. Vilutis, Chicago 25.00
A. Tumas, Newbury Park 8.00
J. Kašuba, Germantown 10.00
Pr. Stankus, Hartford ..15.00
Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopa Worcestery 25.00
N. Adams, Sebastopol ..10.00
E. Venclovas, Margate .. 8.00
Br. Akelis, Valencia 8.00
St. Dalius, Hamiton 10.00
P. Razgaitis, Seven Hills 8.00
Ig. Stankus, Cleveland ..20.00
A. B. Gleveckas, Chicago 20.00
J. Palukaitis, Harbert ..10.00
M. Šelmys, Etobicoke .. 3.12
P. Beleckas, Brossard .. 31.30
M. Kvederas, Hamilton .. 8.05
V. Gruodis, Westmount .. 3.12
J. Werbicki, Randolph .. 5.00
J. Jurkūnas, Beverly Shores 20.00
J. Vidūnas, Worcester ..10.00
L. Kerulis, Chicago 5.00
A. Mažeika, Marina del Rey 30.00
P. Žolynas, Chicago 15.00
S. Paulius, Chicago 10.00
N. Gabienė, Brooklyn 10.00
Dr. J. Bartkus, Chicago ..25.00
V. Mažeika, Park Ridge 50.00
V. E. Dovydaičiai, Los Angeles 20.00
L. Lendraitis, Boston 10.00
A. Staugaitis, St. Catharines 10.00
Pr. Janulaitis, Rancho Palos Verdes ..10.00
L. Karnitis, Columbus .. 5.00
M. Petraitis, Homosassa 6.00
F. Andriūnas, Wyncote ..20.00
St. Mažulis, Wildwood ..10.00
J. Juodgudis, Chicago ..10.00
A. Lagucki, Granada Hills 8.00
V. Besperaitis, Topanga ..10.00
P. Vasiliauskas, Woodhaven 3.00
E. Jonušienė, Omaha 50.00
E. Gibisas, Chicago 5.00
V. Tervydis, Collinsville 10.00
Kl. Žukauskas, Sunny Hills 20.00
A. Bartuškienė, Willoughby 20.00
Dr. A. Ciuris, Lake Zurich 8.00
L. Meilus, Warren 8.00
O. Naumanienė, Cleveland 5.00
T. Stankūnaitė, Boston ..13.00
J. Liaukus, St. Petersburg 5.00
J. Jankus, Woohdaven ..10.00
A. Bliudžius, Detroit 10.00
B. Smetonienė, Cleveland 10.00
P. Babickas, Worcester ..10.00
A. Pimpė, Chicago 25.00
M. Pasker, St. Petersburg 25.00
M. Karaitis, St. Petersburg 50.00
K. Giedraitis, Ypsilanti 10.00
A. Kaziulis, Colgan 8.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

HOUSE FOR SALE

By owner, 23820 Greenwood Rd. 3 bedroom, 2½ bath, brick and cedar sided, located in nice area off Euclid, must see to appreciate, clear, moving condition, all offers considered. In 70,000. Call: 486-2743.
(42-44)

NATIONWIDE INSURANCE
Nationwide is on your side

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **OBELENIS** apdraudos įstaigą. Skambinti ŽENONUI (216) 531-2211 arba SAULIUI (216) 161-3500.

• **PATRIA** prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

NOTARY PUBLIC

JUOZAS MIKONIS — Realtor
savininkas

EAST SHORE REALTY
866 East 185 Street, Cleveland, Ohio
Telef. office 481-6900, res. 531-2190

Turime namų Cuyahoga, Lake ir Geauga apskrityse, ypač apie naują parapiją. Taip pat ir naujoj lietuvių kolonijoj, SUNNY HILLS, Floridoje, 955 mylios nuo Clevelando.

Norintieji pirkti ar parduoti prašom kreiptis į mano įstaigą.

LITHOGRAPHER
Kingston, Jamaica

Experienced four-color film stripper. Capable of producing high quality process work for six-color Miehle and other multi-color presses. Only the very experienced need apply. Send complete resume to:
Tony DuQuesnay
1219 S. Ft. Harrison
Clearwater, FL 33516

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

DIRVA

Šis padidintas Dirvos numeris skiriamas Korp! Neo-Lithuania 60 metų sukakčiai paminėti. Medžiagą paruošė Antanas Juodvalkis ir Juozas Jurevičius. Pirmojo puslapio vinjete pagamino dail. Vladas Vijeikis.

NAUJI VILTIES DRAUGIJOS NARIAI

Atsiliepdami į Dirvos kvietimą paremti laikraščio leidimą, į Vilties draugiją nariais įstojo šie asmenys:

Su 50 dol. įnašu: Bronius Aras, Los Angeles; Pranas ir Elena Skirmantai, Glendale; E. Jonušienė, Omaha; Mykolas Karaitis, St. Petersburg Beach.

Su 30 dol. Č. Šadeika, Farmington; Br. Vaičaitis, Rexdale;

Su 25 dol. A. Kairys, Chicago; V. P. Janušonis, Dousman;

Be to, šie Vilties draugijos nariai savo įnašus padidino:

50 dol. V. Mažeika, Park Ridge;

30 dol. M. Šimkus, Chicago;

25 dol. dr. J. Bartkus, Chicago; A. Pimpė, Chicago; dr. A. Jasys Columbus; J. Grigaitis, Chicago; J. Sirusas, Flemington; J. Matulevičius, Worcester;

20 dol. J. Jurkūnas, Beverly Shores;

10 dol. J. Gudėnas, Cleveland.

PATIKSLINIMAS

Muzikai Ona ir Alfonsas Mikulskiai, gyv. Clevelande, Vilties draugijos šimtininkai, ne naujai įstojo į draugiją su 25 dol. įnašu, bet papildė, tokiu būdu jų įnašas yra 125 dol.

• **V. Civinskas**, iš Juno Beach, Floridoje, siųsdamas dirvai paremti auką 50 dol. rašo:

"Dirva" gera ir įdomi. Esamose sąlygose daugiau norėti nedrasu. Neleiskite nusenti V. Meškauskui, ką be jo mes čia darytume.

Atsiliepdamas į Jūsų šauksmą, jungiuosi prie "ugniagesių" su šiuo mažu čekiu. Troškulio, aišku, jis nepašalins, bet tikriausia ir nepakenks.

Ačiū už auką ir linkėjimus.

• **Dr. V. Kudirkos šaulių kuopa** Worcestery, per išd. F. Spirauską Dirvai paremti atsiuntė auką 25 dol. Ačiū.

• **Anatolijus Kairys**, LB kultūros tarybos kviečiamas, sutiko organizuoti VI-jį teatro festivalį Chicagoje 1983 m. Padėkos dienos savaitgalyje.

POSĖDŽIAVO TAUTINIO SĄJŪDŽIO VADOVYBĖ

Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vadovybės posėdis įvyko 1982 m. spalio mėn. 25 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje. Dalyvavo Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skirti atstovai: Eugenijus Bartkus, Teodoras Blinstrubas, Pranas Kašiuba ir Vaclovas Mažeika. Kanados Lietuvių Tautinės Sąjungos skirti atstovai: Juozas Graužinis ir Kazimieras Pocius. Venezuelos Lietuvius Tautininkus atstovavo Stasys Liepas. Didžiosios Britanijos Lietuvių Tautininkų Sąjūdžio atstovas Kazimieras Rožanskas išvykęs atostogų ir posėdyje nedalyvavo.

Posėdį pravedė ir apibrėžė lietuvių tautinės srovės tikslus pirmininkas Eugenijus Bartkus. Su praėjusia VLIKo veikla supažindino atstovai V. Mažeika ir T. Blinstrubas. Posėdžio metu buvo plačiai aptarta dabartinė politinė padėtis ir Sąjūdžio laikysena su kitomis organizacijomis. Sutarta aktyviai įsijungti į "Tautos Fondo" lėšų telkimą. Aptarta Sąjūdžio atstovų laikysena VLIKo veikloje.

Lietuvių Tautinį Sąjūdį atstovaus VLIKe Vaclovas Mažeika ir Teodoras Blinstrubas.

Įvykstančiame 1982 m. lapkričio mėn. 5 d. Vyriausiame Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Seime Los Angeles, Lietuvių Tautinį Sąjūdį atstovaus: Teodoras Blinstrubas, Vaclovas Mažeika ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriaus pirm. Jonas Mockus. **Pr. Ka.**

• **Inž. Vaclovas Mažeika**, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas, atostogaudamas Daytona Beach, Floridoje, spalio 13 buvo susitikęs su Daytona Beach ir Apylinkių Tautinės Sąjungos skyriaus valdyba gražiuose skyriaus pirmininko Vytauto Abraičio namuose Palm Coast prie golfo laukų. Pasitarime dalyvavo skyriaus valdybos nariai Pranas Damijonaitis ir Jurgis Miežaitis, taip pat Vanda Mažeikienė ir šeimininkė Stella Abraitienė. Jaukioje nuotaikoje prie ponios Stellos vaišių stalo buvo pasidalinta mintimis bei nuomonėmis bendrai apie Sąjungos valdybos ir skyriaus veiklą.

ALT Sąjungos pirmininkas inž. Vaclovas Mažeika su Daytona Beach ir Apylinkių skyriaus valdyba. Iš kairės: Vytautas Abraitis, Vaclovas Mažeika. Pranas Damijonaitis ir Jurgis Miežaitis.

Los Angeles respublikonai su kandidatu į Kalifornijos gubernatorius. Iš kairės: Albinas Markevičius, Liucija Mažeikienė, George Deukmejian, Antanas Mažeika ir Simas Kvečas.

LOS ANGELES LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ VEIKLA

Lapkričio mėn. 2 d. rinkimams artėjant Los Angeles Lietuvių Respublikonų Klubas, vadovaujamas Liucijos Mažeikienės, stipriai reiškėsi rinkiminėje veikloje, įsijungdamas į rinkiminę akciją paremti EARLE ROBINSON kandidatūrą į Kalifornijos Senatą. Paskutiniom dienom buvo aktyviau įsijungta remti George "Duke" Deukmejian kandidatūrą į Kalifornijos gubernatoriaus pareigas.

Spalio mėn. 18 d. Rinkiminėje būstinėje George Deukmejian priėmė "California Republican Heritage Group Council". Susirinkusiems padarė pranešimą ir su kiekvienos tautybės atstovais padarė atskiras nuotraukas.

Kalifornijos generalinis prokuroras George "Duke" Deukmejian gimė 1928 m. yra gerai patyręs advokatas. 19 metų dirbo ir vadovavo Kalifornijos teisės skyriui. 1962 m. buvo išrinktas Kalifornijos Valstybės Senatorium. Šiose pareigose išbuvo 12 metų. 1969-70 m. Senate buvo išrinktas "Majority Leader" 1974-78 m. buvo atžymėtas "Best All Around" respublikonų senatorius. 1978 m. išrinkta Kalifornijos Attorney General. Šias pareigas labai sėkmingai eina. Turėdamas tokią didelę patirtį Kalifornijos atsakomingose pareigose, nutarė šiais metais kandidatuoti į Kalifornijos gubernatorius.

Kalifornijos lietuviai respublikonai apsisprendė, kad jo politinės pažiūros yra mums lietuviams gana palankios, todėl siūlė visiems lietuviams balsuoti už jį lapkričio mėn. 2 d. rinkimuose. **(am)**

LOTOFAGŲ ŠALIES SUTIKTUVĖS

Lapkričio mėn. 14 dieną, sekmadienį, 3 val. po piet, Lietuvių Tautiniuose Namuose 6422 S. Kedzie Ave., Chicagoje, Lietuvos Moterų Federacija ruošia Anatolijaus Kairio eliėraščių rinkinio LOTOFAGŲ ŠALY sutiktuves. Kultūrinėje popietėje kalbės rašyt. Ap. Bagdonas, Karolis Milkovaitis, Anat. Kairys, deklamuos Rūta Stroputė ir Gailė Eidukaitė, popietę praves M. Marcinkienė. Organizacijos narės pavaišins svečius kava ir pyragaičiais, autorius duos autografus. Lietuviškoji visuomenė maloniai kviečiama gausiai sutiktuvėse dalyvauti. Įėjimas laisvas.

TORONTE MIRĖ JONAS KARPIS

Spalio 18 d. staiga mirė žymus Toronto lietuvių veikėjas, buvęs Lietuvių Namų valdybos pirmininkas (1971-72) Jonas Karpis.

Jis buvo gimęs 1911 m. Pasvalyje. Palaidotas spalio 23 d.

NAUJA KNYGA

Tik ką pasirodė knygų rinkoje Dr. A. Rukšos knyga: "Kovos dėl Lietuvos Nepriklausomybės" III tomas. Tai kovos su lenkais 1920-1923 m. 523 puslapiai, 28 schemos, vardynai, kietais viršeliais.

Išleido LKVS "Ramovė" Centro valdyba, talkinant Kario redakcijai.

Šią labai vertingą knygą galima įsigyti pas "Ramovės" skyrių valdybų narius; Clevelande pas skyriaus pirm. K. Gaižutį, 18108 Hiller Ave., Cleveland, Ohio 44119. Telefonas 481-0791.

Knygos kaina 17 dol., plius 1 dol. pašto išlaidoms padengti.

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

JAUNIMO DALĖS PREMIJA

JAV LB Kultūros Taryba skelbia 1982-jų metų 500 dolerių dailės premiją jauniesiems dailininkams nuo 18 iki 30 metų, gyvenantiems JAV. Darbų skaidres (nemažiau 5) atsiųsti Kultūros Tarybai: Nijolė Palubinskienė, 2870 Meadowbrook Blvd., Cleveland Hts., Ohio 44118 iki 1982 m. gruodžio 1 d. Premiją skirs sudaryta vertinimo komisija.